

A Magyar Nemzeti Bank 15/2022. (IX.15.) számú ajánlása

a pénzügyi és terrorizmus finanszírozási kockázatok értékeléséről és a kapcsolódó intézkedések meghatározásáról

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése azon tényezőknek a meghatározásával kapcsolatban, amelyeket az MNB által felügyelt hitelintézeteknek, pénzügyi szolgáltatóknak, foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézményeknek, önkéntes kölcsönös biztosítópénztáraknak, nemzetközi postautalvány felvételt és -kézbesítést végzőknek, valamint a bizalmi vagyonkezelőknek az üzleti kapcsolatok létesítéséhez vagy az ügyleti megbízások teljesítéséhez kapcsolódó pénzügyi és terrorizmusfinanszírozási (a továbbiakban: ML/TF) kockázatok értékelése során javasolt figyelembe venniük. Az ajánlás meghatározza továbbá, hogy az érintett pénzügyi szervezetek miként állapítsák meg az ügyfél-átvilágítási intézkedéseik szintjét úgy, hogy az arányos legyen az általuk feltárt ML/TF kockázattal.

Az ajánlás közzétételével az MNB olyan eszközöket kíván biztosítani, amelyek segítségével az érintett pénzügyi szervezetek pénzügyi és terrorizmusfinanszírozás megelőzési (a továbbiakban: AML/CFT) tevékenységük során a kockázatalapú megközelítés elvárásainak megfelelően tudják kialakítani belső kockázatértékelésüket az egyes ügyfelek szintjén is specializált módon.

Az ajánlás kidolgozása során az MNB figyelembe vette az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBA) által 2021. március 1-jén közzétett, a pénzügyi és terrorizmus finanszírozással kapcsolatos kockázati faktorokról szóló felülvizsgált iránymutatásokat¹ (a továbbiakban: Iránymutatások), amelyek hatályon kívül helyezik és felváltják az Európai Felügyeleti Hatóságok (a továbbiakban: ESA) által közzétett JC/2017/37 hivatkozási számú iránymutatásokat² (a továbbiakban: ESA Iránymutatások).

Az ESA Iránymutatások közzétételekor hatályos, az Európai Unióban irányadó jogszabályi környezet megváltozott³, illetve új AML/CFT kockázatok kerültek beazonosításra, ezen tényezők együttesen indokolták az ESA Iránymutatások felülvizsgálatát, és hatályon kívül helyezését. Az Iránymutatások célja, hogy a megváltozott jogszabályi környezetre is tekintettel pontos és naprakész módon mutassa be az új típusú AML/CFT kockázatok kapcsán megfogalmazott elvárásokat és legjobb gyakorlatokat. Az MNB az Iránymutatásokban megfogalmazott elvárásokat alapul véve a jelen ajánlásban határozza meg az érintett pénzügyi szervezetek által követendő gyakorlatot.

Az ajánlás az egyes üzleti kapcsolatok és az ügyleti megbízások kockázatainak feltárására, értékelésére összpontosít, amelyet az érintett pénzügyi szervezeteknek szükséges figyelembe venniük a pénzügyi és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 27. §-a, valamint a pénzügyi és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt hitelintézetekre és pénzügyi szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 26/2020. (VIII. 25.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB Rendelet) 25-31. §-a előírásai alapján elkészítendő saját pénzügyi és terrorizmusfinanszírozással

¹https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/Guidelines%20on%20ML-TF%20risk%20factors%20%28revised%29%202021_02/Translations/1016931/Guidelines%20ML%20TF%20Risk%20Factors_HU.pdf

²<https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1890686/66ec16d9-0c02-428b-a294-ad1e3d659e70/Final%20Guidelines%20on%20Risk%20Factors%20%28JC%202017%2037%29.pdf?retry=1>

³ 2018. július 9-én hatályba lépett a 2018/843/EU irányelv, amely módosította a 2015/849/EU irányelvet.

kapcsolatos kockázatértékelésük során.

Az ajánlás címzettjei a Pmt. 3. § 16. pontjában meghatározott hitelintézetek, a Pmt. 3. § 28. pontjában meghatározott pénzügyi szolgáltatók, a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények, az önkéntes kölcsönös biztosítópénztárak, a nemzetközi postautalvány-felvételt és -kézbesítést végzők, valamint a bizalmi vagyonkezelők (a továbbiakban együtt: szolgáltató). A foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények, az önkéntes kölcsönös biztosítópénztárak, a nemzetközi postautalvány felvételt és -kézbesítést végzők, valamint a bizalmi vagyonkezelők vonatkozásában az MNB kizárólag a III. fejezetében foglalt alkalmazását várja el.

Az ajánlásban ismertetett tényezők és intézkedések nem teljeskörűek, és az érintett pénzügyi szervezeteknek adott esetben más tényezőket és intézkedéseket is javasolt figyelembe venniük.

Az ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a vonatkozó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

Az ajánlás adatkezelési, adatvédelmi kérdésekben iránymutatást nem fogalmaz meg, a személyes adatok kezelése vonatkozásában semmilyen elvárást nem tartalmaz, és az abban foglalt követelmények semmilyen módon nem értelmezhetők személyes adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazásnak. Az ajánlásban rögzített felügyeleti elvárások teljesítésével összefüggésben történő adatkezelés kizárólag a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályi rendelkezések betartásával végezhető.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlás alkalmazásában:

- a. „magasabb ML/TF kockázatot jelentő országok”: olyan országok, amelyek a továbbiakban meghatározott kockázati tényezők értékelése alapján magasabb ML/TF kockázatot jelentenek. Ez a fogalom magában foglalja többek között, de nem kizárólagosan a Pmt. 3. § 31. pontja szerinti „stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat” is, amelyeknek az AML/CFT-t célzó nemzeti rendszereit olyan stratégiai hiányosságok jellemzik, amelyek jelentős veszélyt jelentenek az Európai Unió pénzügyi rendszerére nézve;
- b. „összevont számla”: valamely ügyfél - például ügyvéd vagy közjegyző - által a megbízói pénzének tartása érdekében nyitott bankszámla. Az ilyen számlákon a megbízók pénze keveredik, de a megbízók közvetlenül nem tudják utasítani a bankot ügyletek lebonyolítására;
- c. „eredendő kockázat”: a kockázatcsökkentés előtt fennálló kockázatszint;
- d. „fennmaradó kockázat”: a kockázatcsökkentés után fennálló kockázatszint;
- e. „kockázat”: az ML/TF kockázat felmerülésének hatása és valószínűsége;
- f. „kockázati étvágó”: az a kockázatszint, amelyet a szolgáltató kész felvállalni;
- g. „kockázati tényezők”: olyan változók, amelyek önmagukban vagy egymással ötvözve növelhetik vagy csökkenthetik valamely üzleti kapcsolat vagy ügyleti megbízás okozta ML/TF kockázatot;
- h. „kockázatalapú megközelítés”: olyan megközelítés, amelynek során a felügyeletet ellátó hatóság és a szolgáltató feltárják, értékelik és megértik azokat az ML/TF kockázatokat, amelyeknek a szolgáltató ki van téve, és e kockázatokkal arányos, AML/CFT intézkedéseket foganatosítanak;
- i. „nem személyes kapcsolatok vagy ügyletek”: bármely ügylet vagy üzleti kapcsolat, amelynél az ügyfél nincs fizikailag jelen, azaz fizikailag nem tartózkodik ugyanazon a helyen, ahol a szolgáltató vagy a szolgáltató nevében eljáró személy található. Ez a fogalom kiterjed azokra a helyzetekre, amikor az

ügyfél kilétének ellenőrzése az MNB Rendelet 2. § 1. pontjában meghatározott auditált elektronikus hírközlő eszköz útján történik.

Az ajánlásban használt további fogalmak – eltérő rendelkezés hiányában – a Pmt.-ben és az MNB Rendeletben meghatározottak szerint értelmezendők.

III. A kockázatértékelés és-kezelés általános elvei

III.1. Az ML/TF kockázat értékelésével kapcsolatos általános elvárások

2. Az MNB elvárja, hogy a kockázatértékelés két különböző, de egymással összefüggő lépésből álljon:
 - a. az ML/TF kockázati tényezők feltárása és értékelése; valamint
 - b. az ML/TF kockázat mértékéhez arányosan társított intézkedések megjelölése.
3. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató az általa feltárt kockázati tényezőket használja fel az ML/TF kockázat általános szintjének értékeléséhez.
4. Az ML/TF kockázat értékelésekor a szolgáltató dönthet úgy, hogy a viszonylagos jelentőségüktől függően eltérően súlyozza az egyes kockázati tényezőket.
5. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató átfogó képet alakítson ki az általa feltárt ML/TF kockázati tényezőkről, amelyek együttes figyelembevételével határozza meg az üzleti kapcsolathoz, az üzleti megbízáshoz kapcsolódó ML/TF kockázata szintjét.
6. A szolgáltatónak átfogó és egységes szemléletet javasolt alkalmaznia a helyzethez kapcsolódó kockázatra, és javasolt figyelembe vennie, hogy amennyiben a jogszabályok másként nem rendelkeznek, az elszigetelt kockázati tényezők nem feltétlenül sorolják az üzleti kapcsolatot magasabb vagy alacsonyabb kockázati kategóriába.
7. A kockázati tényezők súlyozásakor a szolgáltatónak kellő tájékozottsággal javasolt megítélnie az üzleti kapcsolattal, az üzleti megbízással összefüggő különböző kockázati tényezők relevanciáját. Így például a szolgáltató más-más kockázati értékszámokat rendelhet a különböző tényezőkhöz annak okán, hogy az ügyfélnek a magasabb ML/TF kockázatot jelentő országgal való személyes kapcsolata az általa keresett termék jellemzőire figyelemmel kevésbé releváns.
8. A szolgáltatónak javasolt figyelembe venni, hogy az egyes kockázati tényezők súlya termékenként és ügyfelenként vagy ügyfélkategóriánként, illetve szolgáltatónként eltérő lehet. A MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a kockázati tényezők súlyozásakor a szolgáltató biztosítja a következőket:
 - a. a súlyozást indokolatlanul ne befolyásolja csupán egyetlen tényező;
 - b. gazdasági vagy nyereségen alapuló megfontolások ne befolyásolják a kockázatminősítést;
 - c. a súlyozás ne vezessen olyan helyzethez, amelyben egyetlen üzleti kapcsolat sem sorolható magas kockázati kategóriába;
 - d. az ügyfelek kockázati besorolása kerüljön az informatikai rendszerekben is rögzítésre, és azok naprakészességét kockázatértékeléstől és a szolgáltató méretétől függően a rendszerbe épített automatizált informatikai megoldások támogassák;

- e. a jogszabályokban meghatározott, minden esetben magas ML kockázatot jelentő helyzetekre vonatkozó rendelkezéseket ne írhasa felül a szolgáltató súlyozása; valamint
 - f. a szolgáltató kockázatértékelése ne csak kizárólagos automatizmusokra épüljön, szükség esetén a szolgáltató felülírhasa az automatikusan generált kockázati értékszámokat. A kérdéses értékszámok felülírására vonatkozó döntés indokolását minden esetben visszakereshetően rögzíteni szükséges.
9. Amennyiben a szolgáltató automatizált informatikai rendszereket alkalmaz az üzleti kapcsolatok vagy az üzleti megbízások kategorizálása céljából történő kockázatok értékelésére, és e rendszereket nem házon belül fejleszti, hanem külső szolgáltatótól vásárolja meg, célszerű megismernie a rendszer működését, valamint, hogy miképp kombinálja a kockázati tényezőket az általános kockázati érték kiszámításához. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató bizonyosodjon meg arról, hogy a kiosztott értékszámok a ML/TF kockázatra vonatkozó saját értelmezését tükrözik, továbbá azt, hogy ezt az MNB részére bizonyítani tudja.
10. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató hozzon döntést a kockázatok kategorizálásának legmegfelelőbb módjáról. Ez a szolgáltató üzleti tevékenységének jellegétől és mértékétől, valamint attól függ, hogy az ML/TF kockázat mely típusainak van kitéve.
11. Elvárás, hogy a szolgáltató a kockázatértékelés elvégzését követően, és miután figyelembe vette mind az eredendő kockázatokat, mint az általa meghatározott kockázatsökkentő eszközöket, az ML/TF kockázat észlelt szintje alapján a belső kockázatértékelésében kategorizálja üzletágait, valamint azok üzleti kapcsolatait és üzleti megbízásait.
12. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató az ügyfél-átvilágítás keretében kellő mennyiségű információt gyűjtsön a leendő ügyfeléről annak érdekében, hogy biztos legyen abban, hogy minden releváns kockázati tényezőt feltárt az üzleti kapcsolat kezdetekor, az üzleti kapcsolat fennállása alatt, illetve az üzleti megbízás lebonyolítása előtt. Elvárt, hogy a szolgáltató szükség esetén további ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazzon, és értékelje ki az így feltárt kockázati tényezőket, annak érdekében, hogy átfogó képet kaphasson az adott üzleti kapcsolathoz vagy üzleti megbízáshoz társuló kockázatról.
13. A 11. pontban foglaltak alkalmazása vonatkozásában a szolgáltatóval szemben nem elvárás, hogy az üzleti megbízásokhoz kapcsolódóan teljes körű ügyfélkockázati profilt készítsen.
14. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató a kockázatértékelés céljából használja fel az üzleti kapcsolat fennállása alatt szerzett információkat (ún. dinamikus ügyfél-átvilágítás).

III.2. Az ML/TF kockázati tényezők

15. Az üzleti kapcsolatokhoz vagy üzleti megbízásokhoz kapcsolódó ML/TF kockázatok feltárásakor a szolgáltatónak vizsgálnia szükséges a releváns kockázati tényezőket, többek között az ügyfele kilétét, a működési helye szerinti országokat vagy földrajzi területeket, az ügyfél által igényelt termékeket, szolgáltatásokat és ügyleteket, valamint a szolgáltató által e termékek, szolgáltatások és ügyletek biztosításához igénybe vett csatornákat, figyelembe véve többek között a kockázati tényezőknek a Pmt.-ben, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény alapján elkészítendő belső szabályzat kötelező

tartalmi elemeiről szóló 21/2017. (VIII. 3.) NGM rendelet 1. és 2. mellékletében meghatározott listáját is.

Ügyfélkockázati tényezők

16. A szolgáltatónak az ügyfeleihez - többek között az ügyfelek tényleges tulajdonosaihoz - kapcsolódó kockázat feltárásakor a következő kockázati tényezőket javasolt figyelembe vennie:
- az ügyfél és az ügyfél tényleges tulajdonosának üzleti vagy szakmai tevékenysége;
 - az ügyfél és az ügyfél tényleges tulajdonosának hírneve; valamint
 - az ügyfél és az ügyfél tényleges tulajdonosának jellege és viselkedése, beleértve azt is, hogy ez utalhat-e fokozott terrorizmusfinanszírozási kockázatra.
17. Az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosának üzleti vagy szakmai tevékenységéhez kapcsolódó kockázat mérlegeléskor többek között a következő kockázati tényezők lehetnek relevánsak:
- Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának kapcsolata van olyan ágazatokkal, amelyekhez általában magasabb korrupciós kockázat kapcsolódik, például az építőiparral, a gyógyszeriparral és az egészségügyi ellátással, a hadiiparral, a bányászattal és a közbeszerzéssel.
 - Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának kapcsolata van olyan ágazatokkal, amelyekhez magasabb ML/TF kockázat kapcsolódik, például bizonyos pénzforgalmi szolgáltatókkal, kaszinókkal vagy nemesfém-kereskedőkkel.
 - Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának kapcsolata van olyan ágazatokkal, amelyek nagymennyiségű készpénzt használnak.
 - A jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, a bizalmi vagyongazdálkodó vagy más típusú, társulás jellegű jogi megállapodás (pl.: vagyongazdálkodó alapítvány, külföldön bejegyzett „trust”-ok) alapján létrehozott ügyfél esetén az alapításának célja, illetve az üzleti tevékenységének típusa.
 - Az ügyfélnek belföldi, vagy a külföldi politikai kapcsolatai vannak, így különösen kiemelt közszereplő, vagy a tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő. Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának más releváns kapcsolata van kiemelt közszereplővel, például az ügyfél bármelyik vezető tisztségviselője kiemelt közszereplő, aki meghatározó befolyást gyakorol az ügyfél vagy a tényleges tulajdonosa felett. Amennyiben az ügyfél vagy a tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő, a szolgáltatónak a Pmt. 16. § (1) bekezdés d) pontjával összhangban mindig fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket szükséges alkalmaznia.
 - Az ügyfélnek vagy a tényleges tulajdonosának egyéb kiemelt pozíciója van, vagy olyan kiemelt közfeladatot lát el, amely lehetővé teszi, hogy személyes haszonszerzés céljából visszaéljen ezzel a pozícióval. Például olyan vezető beosztású személy, aki befolyásolni tudja a közbeszerzési szerződések odaítélését, magas rangú sporttestületek, vagy kiemelt sportszövetség döntéshozó tagja, vagy olyan személy, aki befolyásolhatja a kormányt és más vezető beosztású döntéshozókat.
 - Az ügyfél olyan jogi személy, amelynek tényleges tulajdonosára vonatkozó megbízható információk nyilvános hozzáférhetőségét biztosító, végrehajtható adatközlési követelmények vonatkoznak, például olyan tőzsdén jegyzett részvénytársaság, amely a tőzsdei jegyzés feltételeként előírja az adatközlést.
 - Az ügyfél hatékony AML/CFT rendszerrel rendelkező országból származó, a saját nevében eljáró hitelintézet vagy pénzügyi szolgáltató, és a helyi AML/CFT felügyelet alá tartozik, illetve az ügyfél ellen az utóbbi években esetlegesen felügyeleti szankciókat vagy végrehajtást rendeltek el az

AML/CFT-t kötelezettségeknek vagy egyéb jogszabályi követelményeknek való nem megfelelés miatt.

- i. Az ügyfél alacsony szintű korrupcióval rendelkező országból származó helyi önkormányzati (vagy annak megfelelő szerv) vagy állami tulajdonú vállalat.
- j. Az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosának háttere összhangban van-e azzal, amit a szolgáltató az ügyfél vagy tényleges tulajdonosának korábbi, jelenlegi vagy tervezett üzleti tevékenységével, vállalkozásainak forgalmával, a pénzeszközök forrásával kapcsolatban tud.

18. Az ügyfél vagy a tényleges tulajdonosa hírnevének megítéléséhez kapcsolódó kockázat meghatározásához releváns kockázati tényezők:

- a. Kedvezőtlen média hírek vagy más releváns információforrások vannak az ügyfélről, például felmerültek az ügyféllel vagy tényleges tulajdonosával szemben bűncselekményre vagy terrorizmusra vonatkozó vádak. A szolgáltatónak az állítások hitelességét - egyéb megfontolások mellett - az adatforrás minősége és függetlensége, valamint ezen állítások tartós megjelenése alapján javasolt meghatározni. A szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie, hogy a büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletek hiánya nem feltétlenül elegendő a kockázatok elvetéséhez.
- b. Az ügyfél, tényleges tulajdonosa vagy velük – például sajtó hírek alapján – közismerten közeli kapcsolatban álló bármely személy vagyonát befagyasztották közigazgatási vagy büntető eljárás következtében, illetve terrorizmusra vagy terrorizmusfinanszírozásra vonatkozó vádak miatt.
- c. A szolgáltatónak tudomása van arról, hogy az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa a múltban szokatlan tranzakciós bejelentésekben szerepelt.
- d. A szolgáltatónak olyan házon belüli információja van az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa feddhetetlenségéről, amelyet például régóta fennálló üzleti kapcsolat során szerzett.

19. Az ügyfél, vagy a tényleges tulajdonos jellegéhez, vagy viselkedéséhez kapcsolódó kockázat mérlegelésekor az alábbi kockázati tényezők lehetnek relevánsak; a szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie, hogy kezdetben e kockázati tényezők közül nem mind nyilvánvaló; előfordulhat, hogy csak az üzleti kapcsolat létesítését követően merülnek fel:

- a. Az ügyfél elfogadható indokkal rendelkezik ahhoz, hogy nem tudja megbízható módon igazolni személyazonosságát, esetleg azért, mert menedékkérő.
- b. A szolgáltatónak kétségei vannak az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kilétének valódiságát vagy pontosságát illetően.
- c. Arra utaló jelek vannak, hogy az ügyfél esetleg az üzleti kapcsolat létesítésének elkerülésére törekszik, például az ügyfél egy ügyletet vagy több egyszeri ügyletet hajt végre, miközben az üzleti kapcsolat létesítése gazdasági szempontból racionálisabb lenne.
- d. Ha az ügyfél tulajdonosi és ellenőrzési struktúrája összetett vagy átláthatatlan, vizsgálni szükséges annak kereskedelmi vagy jogszerű magyarázatát.
- e. Az ügyfél bemutatóra szóló részvényeket bocsát ki, vagy részvényesi meghatalmazottjai vannak.
- f. Az ügyfél olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely vagyonkezelőként működik.
- g. Az ügyfél tulajdonosi és ellenőrzési struktúrájában végbemenő alapos ok nélküli változások.
- h. Az ügyfél olyan ügyleteket hajt végre, amelyek összetettek, szokatlanul vagy váratlanul nagyszámúak vagy típusúak, és amelyeknek nincs látható gazdasági vagy nyilvánvalóan jogszerű célja vagy kereskedelmi magyarázata. Feltételezhető, hogy az ügyfél megpróbál kikerülni például a Pmt. 6. §-ban meghatározott küszöbérték alól. Az ügyfél szükségtelen vagy észszerűtlen mértékű titoktartást kér. Például az ügyfél vonakodik az ügyfél-átvilágítási információk

megosztásától, vagy úgy tűnik, hogy leplezni akarja üzleti tevékenységének valódi jellegét.

- i. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa pénzeszközének forrása nem magyarázható meg könnyen például a foglalkozásával, örökséggel vagy a befektetéseivel. Elvárt, hogy szolgáltató vegye figyelembe, hogy az ügyfél használja-e azokat a termékeket, illetve igénybe veszi-e azokat a szolgáltatásokat, amelyekre az üzleti kapcsolat létesítésekor igényt tartott.
- j. A külföldi ügyfél igényei jobban kiszolgálhatók lennének máshol. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató tisztázza annak hátterét, hogy miért az adott ország területén igényel az ügyfél bizonyos terméket vagy szolgáltatást, különös tekintettel arra, hogy a termék vagy szolgáltatás igénybevétele más országban indokoltabb lenne. Megbízható gazdasági információt és jogszerű magyarázatot szükséges kérni arra vonatkozóan, hogy az ügyfél miért az igényelt pénzügyi szolgáltatástípust kéri. Javasolt, hogy a szolgáltató vegye figyelembe azt, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 282/A. § (2) bekezdése tartalmazza az EGT-államban tartózkodásra jogosult fogyasztók számára az alapszintű fizetési számla nyitásához fűződő jogot, ez a jog azonban csak abban az esetben alkalmazandó, ha a hitelintézetek eleget tudnak tenni az AML/CFT kötelezettségeiknek.
- k. Az ügyfél számlájára kizárólag külföldön vezetett számlákról érkeznek jóváírások és számlájáról kizárólag külföldön vezetett számlákra történnek átutalások, belföldi ügyletek kisebb összegben és jellemzően a társaság létrehozásához, működtetéséhez szükséges költségek (pl. ügyvéd, könyvviteli szolgáltatás, székhelyszolgáltatás) átutalása miatt történnek, az ügyfél Magyarországon nem végez tényleges gazdasági tevékenységet. Szükséges továbbá annak vizsgálata, hogy az ügyfél milyen racionális gazdasági indok miatt választotta a Magyarországon történő számlanyitást.

20. Az MNB elvárja, hogy az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa jellegéhez és viselkedéséhez kapcsolódó kockázat feltárásakor a szolgáltató fordítson különös figyelmet azokra a kockázati tényezőkre, amelyek ugyan nem jellemzőek a terrorizmusfinanszírozásra, de fokozott terrorizmusfinanszírozási kockázatra utalhatnak, különösen olyan helyzetekben, amikor más terrorizmusfinanszírozási kockázati tényezők is jelen vannak. A szolgáltatónak e célból legalább a következő kockázati tényezőket javasolt figyelembe vennie:

- a. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa olyan személy-e, aki szerepel a terrorcselekményekben részt vevő személyek, csoportok és szervezetek listáján és korlátozó intézkedések hatálya alá tartozik, vagy akiről közismert, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatban áll ilyen listázott személyekkel (mert például kapcsolatban vannak egymással, vagy mert ilyen személlyel él egy háztartásban).
- b. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa olyan személy-e, akivel szemben közismerten nyomozás folyik terrorista tevékenység miatt, vagy akit terrorista tevékenység miatt elítéltek, illetve akiről közismert, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatban áll ilyen személlyel (mert például kapcsolatban vannak egymással, vagy egyébként ilyen személlyel él egy háztartásban).
- c. Az ügyfél végez-e olyan ügyleteket, amelyeket olyan országokból bejövő pénzáttalások, illetve olyan országokba kimenő pénzáttalások jellemeznek, amelyekről közismert, hogy területükön terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, és amelyekről közismert, hogy terrorizmusfinanszírozás forrásai, vagy amelyekre nemzetközi szankciók vonatkoznak. Amennyiben igen, akkor azt is szükséges vizsgálni, hogy ezek az átutalások könnyen megmagyarázhatók-e, például családi vagy kereskedelmi kapcsolatokkal.
- d. Az ügyfél olyan nonprofit szervezetnek minősül-e
- e. amelynek tevékenysége vagy vezetése közismerten szimpátiát mutat a szélsőségeség vagy a

terrorizmus iránt; vagy

- f. amelynek ügyleteit nagy összegű pénzeszközök magasabb ML/TF kockázatot jelentő országokba vagy stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokba történő tömeges átutalása jellemzi.
- g. Az ügyfél végez-e rövid időn belül nagy pénzmozgással jellemzett ügyleteket tisztázatlan kapcsolatokkal rendelkező nonprofit szervezetek bevonásával (például amelyeknek ugyanazon a helyen található a székhelyük, ugyanazok a képviselőik vagy alkalmazottaik vagy ugyanazon a néven több számlával rendelkeznek).
- h. Az ügyfél átutal-e, vagy szándékozik-e átutalni pénzeszközöket az a) és b) pontban említett személyeknek.

21. A szolgáltatónak különös figyelmet javasolt fordítania a Pénzügyi Akció Csoport (Financial Action Task Force, a továbbiakban: FATF) terrorizmusfinanszírozási tipológiájára, amelyet rendszeresen frissítenek.

Országokhoz és földrajzi területekhez kapcsolódó kockázati tényezők

22. Az országokhoz és a földrajzi területekhez kapcsolódó kockázat feltárása során a szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie az alábbi tényezőket:

- a. az ügyfél lakóhelye vagy székhelye és tényleges tulajdonosának lakóhelye szerinti országok;
- b. az ügyfél és tulajdonosának tevékenysége végzésének elsődleges helye szerinti országok; valamint
- c. azok az országok, amelyekkel az ügyfél és tényleges tulajdonosa üzleti kapcsolatban áll, illetve amelyekhez pénzügyi vagy jogi érdek fűzi.

23. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a szolgáltató figyelembe veszi, hogy az egyes országok és földrajzi területek kockázati tényezőinek viszonylagos jelentőségét gyakran az üzleti kapcsolat célja és jellege határozza meg:

- a. Amennyiben az üzleti kapcsolat során felhasznált pénzeszközök külföldön keletkeztek, különösen lényeges az ország pénzmosáshoz kapcsolódó bűnügyi fertőzöttsége és az ország jogrendszerének hatékonysága.
- b. Amennyiben a pénzeszközök olyan országból érkeznek, illetve azokat olyan országba küldik, amelyben ismertén terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, a szolgáltatónak az üzleti kapcsolat céljára és jellegére vonatkozó ismeretei alapján mérlegelnie szükséges, hogy ez várhatóan milyen mértékben adhat okot gyanúra.
- c. Amennyiben az ügyfél hitelintézet vagy pénzügyi szolgáltató, a szolgáltató fordítson különös figyelmet az ország AML/CFT rendszerének megfelelőségére, valamint az AML/CFT felügyelet hatékonyságára.
- d. Amennyiben az ügyfél valamilyen egyéb jogi konstrukció vagy bizalmi vagyongazdálkodó, vagy a struktúrája, illetve funkciója a bizalmi vagyongazdálkodókéhoz hasonló⁴, a szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie, hogy az ügyfél - és adott esetben a tényleges tulajdonosa - bejegyzett székhelye szerinti ország ténylegesen milyen mértékben felel meg az átlátható adózásra és az információmegosztásra vonatkozó nemzetközi standardoknak.

24. Az MNB álláspontja szerint valamely ország AML/CFT rendszerének hatékonysága meghatározásához a

⁴ Hasonló struktúrák például a „fiducies”, „fideicomiso” és a „Treuhand”.

szolgáltatónak elsődlegesen a következő kockázati tényezőket szükséges figyelembe vennie:

- a. Van-e tiltó jogszabályi rendelkezés az egész csoportra kiterjedő politikák és eljárások végrehajtására, és különösen vannak-e olyan helyzetek, amikor a 2019/758/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet⁵ alkalmazza a szolgáltatót.
- b. Az ország AML/CFT rendszerét a Pmt. 3. § 31. pontjával összhangban stratégiai hiányossággal rendelkezőként határozta meg.

25. Egnél több hiteles és megbízható forrásból származó információ szükséges az ország AML/CFT ellenőrzéseinek minőségére - többek között a végrehajtási intézkedések és a felügyelet minőségére és hatékonyságára - vonatkozóan. A lehetséges források többek között a következők: a FATF, illetve az alatta lévő regionális testületek (FATF-style Regional Bodies, azaz FSRB) kölcsönös értékelési jelentései (jó kiindulópontot jelentenek a következők: a vezetői összefoglalója és fő megállapításai, valamint a 10., a 26. és a 27. ajánlásnak, illetve a 3. és a 4. azonnali kimenetnek való megfelelés értékelése), továbbá a kiemelt kockázatot jelentő és nem együttműködő országokról készített FATF lista, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) értékelései és a pénzügyi ágazatot értékelő program (Financial Sector Assessment Program, azaz FSAP) keretében készült jelentések. A szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie, hogy a FATF- vagy az FSRB-tagság (például a Moneyval-tagság) önmagában nem jelenti azt, hogy az ország AML/CFT rendszere megfelelő és hatékony. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató - a jogszabályok által megengedett mértékben - ezen ajánlással és az MNB Rendelet III. fejezetében foglaltakkal összhangban azonosítsa az alacsonyabb kockázatot jelentő országokat. Az országokhoz kapcsolódó terrorizmusfinanszírozási kockázat szintjének feltárása során a szolgáltatónak elsődlegesen a következő kockázati tényezőket javasolt figyelembe vennie:

- a. Bűnüldözési vagy más hiteles és megbízható, nyilvános médiaforrásból származó, arra utaló információk, hogy valamely ország terrorista tevékenységekhez nyújt finanszírozást és támogatást, akár hivatalos forrásokból, akár az országon belüli szervezett csoportoktól vagy szervezetektől.
- b. Bűnüldözési vagy más hiteles és megbízható nyilvános médiaforrásból származó információk, amelyek arra utalnak, hogy terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek az országban vagy a területen.
- c. Az Egyesült Nemzetek Szervezete vagy az Európai Unió kiszabott-e az országra terrorizmussal, terrorizmusfinanszírozással vagy a tömegpusztító fegyverek elterjedésével kapcsolatos pénzügyi szankciót, embargót vagy egyéb intézkedést.

26. Egy ország átláthatóságának és adózási megfelelősége mértékének meghatározásakor a szolgáltatónak a következő kockázati tényezőket javasolt figyelembe vennie:

- a. Egnél több hiteles és megbízható forrásból származó információ szükséges arra vonatkozóan, hogy az ország adózási átláthatósága és jelentéstétele megfelel a nemzetközi szabályoknak, továbbá arra vonatkozó információ, hogy a gyakorlatban ténylegesen végrehajtják a releváns szabályokat. Lehetséges források például a következők: a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) adóügyi átláthatósággal és információcserével foglalkozó globális fórumának jelentései, amelyek az adóügyi átláthatóság és az információcsere céljából minősítik

⁵ A Bizottság (EU) 2019/758 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. január 31.) az (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a hitelintézetek és pénzügyi intézmények által bizonyos harmadik országokban a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat csökkentése érdekében hozandó minimális intézkedésekre és kiegészítő intézkedések típusaira vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről.

az országokat; az ország közös jelentéstételi standardon alapuló automatikus információcsere melletti elkötelezettségére vonatkozó értékelések; a 9., a 24. és a 25. FATF-ajánlásnak, illetve a 2. és az 5. azonnali következménynek való megfelelés FATF vagy FSRB-k általi értékelése; adóügyi szempontból a nem együttműködő országok uniós listájára vonatkozóan elvégzett, valamint az IMF- értékelések (például offshore pénzügyi központok IMF-munkatársak általi értékelései).

- b. Az ország elköteleződött-e az automatikus információcsereére vonatkozó, a G20-csoport által 2014-ben elfogadott közös jelentéstételi standard mellett, és azt ténylegesen végrehajtotta-e.
- c. Az ország rendelkezik-e megbízható és hozzáférhető nyilvántartásokkal a tényleges tulajdonosokra vonatkozóan.

27. A pénzmosáshoz kapcsolódó alpbűncselekmények szintjéhez kapcsolódó, az egyes országokkal és földrajzi területekkel összefüggő kockázat feltárása során a szolgáltatónak többek között a következő kockázati tényezőket javasolt figyelembe vennie:

- a. A pénzmosáshoz kapcsolódó, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben meghatározott alpbűncselekmények - például a korrupciós bűncselekmények, a szervezett bűnözés, költségvetési csalás súlyosabban minősülő esetei - szintjére vonatkozó, hiteles és megbízható nyilvános forrásból származó információk, például korrupcióérzékelési indexek, az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtásával kapcsolatos OECD-országjelentések, valamint az ENSZ Kábítószer- és Bűnügyi Hivatalának a globális kábítószerhelyezetről szóló jelentése.
- b. Egynél több hiteles és megbízható forrásból származó információ arra vonatkozóan, hogy az ország bűnüldözési és igazságszolgáltatási rendszere képes hatékony nyomozást és büntetőeljárást folytatni e bűncselekmények tárgyában.

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

28. A szolgáltatónak a termékeikhez, szolgáltatásaikhoz vagy ügyleteikhez kapcsolódó kockázat feltárása során a következőkhöz kapcsolódó kockázatokat javasolt mérlegelni:

- a. a termék, a szolgáltatás vagy az ügylet átláthatóságának, vagy átláthatósága hiányának a szintje;
- b. a termék, a szolgáltatás vagy az ügylet összetettsége; valamint
- c. a termék, a szolgáltatás vagy az ügylet értéke, vagy volumene.

29. A szolgáltatónak a termékeik, szolgáltatásaik vagy ügyleteik átláthatóságához kapcsolódó kockázat feltárása során a következőkhöz kapcsolódó kockázatot javasolt figyelembe vennie:

- a. Vizsgálni szükséges, hogy a termékek vagy a szolgáltatások milyen mértékben teszik lehetővé az ügyfél, a tényleges tulajdonos vagy a tényleges tulajdonosi struktúrák anonimitásának megőrzését, illetve milyen mértékben segítik elő a kilétük elrejtését. Ilyen termékek és szolgáltatások például a bemutatóra szóló részvények, vagyonkezelői betétek, offshore gazdasági társaságok és bizonyos vagyonkezelési konstrukciók, amelyek felépülhetnek oly módon, hogy kihasználják az anonimitást és lehetővé teszik a fedőcégekkel vagy a bemutatóra szóló részvényeket birtokló részvényesekkel rendelkező társaságokkal való ügyletkötést.
- b. Az üzleti kapcsolatban részt nem vevő harmadik fél utasításokat adhat, például bizonyos levelezőbanki kapcsolatok esetében.

30. A termék, a szolgáltatás vagy az ügylet összetettségéhez kapcsolódó kockázathoz kapcsolódóan a

következő kockázati tényezőket javasolt figyelembe venni:

- a. Az ügylet összetett-e, és abban több fél vagy több ország érintett-e. A termékek vagy a szolgáltatások lehetővé tesznek-e harmadik felek által teljesített fizetéseket, illetve elfogadnak-e túlfizetéseket akkor is, ha azokra rendes körülmények között nem kellene számítani. A kockázat megítélésekor kockázat mérséklő tényező, ha a termékeket és a szolgáltatásokat az ügyfél saját, valamely másik hitelintézet vagy pénzügyi szolgáltató által vezetett számlájáról teljesített átutalással finanszírozzák, amelyre az AML/CFT tekintetében a Pmt.-ben előírthoz hasonló standardok vonatkoznak, és amely felett a Pmt.-ben előírthoz hasonló felügyeletet gyakorolnak.
- b. Az új vagy innovatív termékéhez vagy szolgáltatásához kapcsolódó kockázatok ismertek-e, különösen abban az esetben, ha ez új technológiák vagy fizetési módok használatával jár.

31. A termék, a szolgáltatás vagy az ügylet értékéhez, vagy volumenéhez kapcsolódó feltárt kockázatok esetében legalább a következő kockázati tényezőket javasolt figyelembe venni:

- a. A termékek és a szolgáltatások készpénzintenzívek-e, mint például számos pénzforgalmi szolgáltatás, valamint bizonyos folyószámlák.
- b. A termékek és a szolgáltatások megkönnyítik-e, illetve ösztönzik-e a nagyszámú ügyleteket. Mérlegelni szükséges az ügyleti érték vagy a díjbevételek maximalizálását is, mert ez korlátozhatja a termék vagy szolgáltatás ML/TF céljára történő felhasználását.

A szolgáltatási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

32. Az ügyfél által a kért termékek vagy szolgáltatások igénybevételének módjához kapcsolódó kockázat feltárásakor a szolgáltatóknak a következőkhöz kapcsolódó kockázatokat javasolt mérlegelniük:

- a. mennyire nem személyes jellegű az üzleti kapcsolat intézése, valamint
- b. a szolgáltató által igénybe vett közvetítők, és azok kapcsolata a szolgáltatóval.

33. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató a termékek vagy szolgáltatások ügyfél általi igénybevételének módjához kapcsolódó kockázat feltárásakor többek között az alábbi tényezőket vegye figyelembe:

- a. Az ügyfél fizikailag jelen van-e az azonosításkor. Ha nincs, akkor figyelembe veendő, hogy a szolgáltató a nem személyes ügyfél-átvilágítás megbízható formáját alkalmazta-e, és tett-e lépéseket a személyazonossággal való visszaélés megakadályozására. Mindezek figyelembevételénél során a szolgáltatónak ezen ajánlás 49-54. pontjában foglaltakat javasolt alkalmaznia.
- b. Amennyiben az ügyfél átvilágítását ugyanazon pénzügyi csoport valamely másik tagja végezte el, mérlegelni szükséges, hogy milyen mértékben támaszkodhat a szolgáltató erre az átvilágításra, mint biztosítékra arra vonatkozóan, hogy az ügyfél nem fogja kitenni túlzott ML/TF kockázatnak. Szükséges meggyőződni a szolgáltatónak arról, hogy a csoport tagja a Pmt. 22. § (5) és a (6) bekezdésekben meghatározottaknak megfelelő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazta.
- c. Amennyiben az ügyfél átvilágítását egy nem az ugyanazon pénzügyi csoporthoz tartozó harmadik fél végezte el, abban az esetben ajánlott dokumentálni, hogy milyen módon győződött meg a szolgáltató a következőkről:
 - i. a harmadik fél az EGT-előírásoknak megfelelő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz és nyilvántartást vezet, továbbá felette a Pmt. 22. § (3) bekezdése a)

pontjával összhangban AML/CFT kötelezettségeknek való megfelelés tekintetében felügyeletet gyakorolnak;

- ii. vannak-e arra utaló jelek, hogy a harmadik fél nem tartja be a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos hatályos jogszabályokat (például a harmadik felet szankcionálták-e a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségek megsértéséért);
- iii. a harmadik fél magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén telepedett-e le. Amennyiben a harmadik fél stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban telepedett le, a szolgáltató nem jogosult elfogadni a harmadik fél által elvégzett ügyfél átvilágítás eredményét, azzal, hogy a Pmt. 22. § (5) bekezdése szerint, amennyiben Magyarország területén vagy az Európai Unió más tagállamában székhellyel rendelkező szolgáltató stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országban található fióktelepétől és leányvállalatától kívánja átvenni az ügyfél-átvilágítás eredményét, úgy a harmadik félre való támaszkodás megengedett, feltéve, hogy az ilyen fióktelep vagy leányvállalat megfelel a Pmt. 62. § szerinti csoportszinten meghatározott pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás elleni politikáknak és eljárásoknak;
- iv. a harmadik fél írásbeli kérésre haladéktalanul rendelkezésre bocsátja az azonosítási és átvilágítási dokumentumok másolatát, a Pmt. 23. § (1)-(2) bekezdéseivel összhangban;
- v. a harmadik fél ügyfél-átvilágítási intézkedései olyan minőségűek, hogy azokra támaszkodni lehet;
- vi. a harmadik fél által alkalmazott ügyfél-átvilágítás szintje arányos az üzleti kapcsolathoz társuló ML/TF kockázattal, figyelembe véve, hogy a harmadik fél saját céljaira és esetlegesen más összefüggésben alkalmazza az ügyfél-átvilágítási intézkedéseket;
- vii. az ügyfél átvilágítása függő ügynök útján, azaz nem közvetlenül a szolgáltatónál történt, szükséges meggyőződni arról, hogy az ügynök elegendő információt szerzett ahhoz, hogy a szolgáltató megismerje ügyfelét és az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat szintjét;
- viii. független vagy függő ügynökök igénybevétele esetén szükséges meggyőződni arról, hogy milyen mértékben vesznek részt az ügynökök az üzleti kapcsolat létesítésében, illetve ez hogyan befolyásolja a szolgáltatónak az ügyfélről szerzett ismereteit és a folyamatos kockázatkezelést; és
- ix. a szolgáltató a jogszabályok által megengedett mértékben az AML/CFT kötelezettségei teljesítése érdekében egy kiszervezett tevékenységet végző szolgáltatót vesz igénybe, megvizsgálta-e, hogy a kiszervezett szolgáltató a Pmt. vagy a Pmt.-vel egyenértékű szabályozási rezsim alá tartozó kötelezett szolgáltató-e, és kezelte-e a Magyar Nemzeti Bank belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról szóló 12/2022. (VIII.11.) számú ajánlásban foglalt kockázatokat, amennyiben az irányadó.

III.3. Ügyfél-átvilágítási intézkedések

34. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató AML/CFT politikái és eljárásai a kockázatértékelésére épüljenek, és tükrözzék azt.

35. A szolgáltató kockázatértékelésének segítséget kell nyújtania számára annak meghatározásához, hogy hová osszpontosítsa az ML/TF kockázat kezelésére irányuló erőforrásait mind az ügyfél befogadásakor, mind pedig az üzleti kapcsolat időtartama alatt.
36. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató ügyfél-átvilágítási intézkedései elősegítsék az üzleti kapcsolatokhoz és az üzleti megbízásokhoz kapcsolódó kockázatok feltárását és értékelését.
37. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató politikáikban és eljárásaikban határozza meg a következőket:
- ki az ügyfél és adott esetben a tényleges tulajdonos az egyes ügyféltípusok, valamint termék- és szolgáltatáskategóriák esetében, és kinek a kilétét kell ellenőrizni ügyfél-átvilágítási célokból. A szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie a jelen ajánlás IV. fejezetében foglalt ágazatspecifikus elvárásokat, amelyek további részleteket tartalmaznak az ügyfelek és tényleges tulajdonosaik azonosítására vonatkozóan;
 - mi minősül üzleti megbízásnak az üzleti tevékenységükkel összefüggésben, és ennek keretében azt, hogy az mikor minősül a Pmt 3. § 37. pontja szerinti ténylegesen összefüggő, több üzleti megbízásnak. A szolgáltatónak javasolt figyelembe venni, hogy a Pmt. 6. § (1) bekezdés b) és d) alpontjaiban szereplő értékhatár csak annyiban releváns, amennyiben ügyfél-átvilágítási intézkedések feltétlen alkalmazását teszi szükségessé; üzleti megbízások akár e küszöbérték alatt is ténylegesen összefüggő több üzleti megbízásnak minősülhetnek;
 - az ügyfél-átvilágítás szintje és típusa, amelyet az üzleti kapcsolatokra és az üzleti megbízásokra vonatkozóan alkalmazni fognak;
 - milyen módon kell ellenőrizni az ügyfél és adott esetben a tényleges tulajdonos kilétét, és milyen módon kell megállapítani az üzleti kapcsolat célját és jellegét;
 - mely körülmények között milyen szintű monitoringot szükséges alkalmazni;
 - megerősített eljárás alkalmazásának és esetköreinek meghatározása, kitérve arra, hogy a megerősített eljárás alkalmazása hogyan és mely helyzetekben alkalmas a kockázatok csökkentésére; valamint
 - a szolgáltató kockázati étvágya.

Pénzügyi integráció és kockázatmentesítés

38. A „kockázatmentesítés” a szolgáltató arra vonatkozó döntését jelenti, hogy többé nem nyújt szolgáltatásokat bizonyos, magasabb ML/TF kockázatot jelentő ügyfélkategóriák számára. Mivel az üzleti kapcsolatokhoz társuló kockázat még egy-egy kategórián belül is eltérhet, a kockázatérzékenységi megközelítés alkalmazása nem teszi szükségessé, hogy a szolgáltató a magasabb ML/TF kockázatúnak tekintett ügyfelek teljes kategóriáival elutasítsa az üzleti kapcsolat létesítését vagy megszüntesse az üzleti kapcsolatot. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató körültekintően egyensúlyozzon a pénzügyi integráció szükségessége és az ML/TF kockázat kockázatmentesítéssel történő csökkentésének szükségessége között.
39. Ennek részeként elvárt, hogy a szolgáltató megfelelő és kockázatérzékeny politikákat és eljárásokat alkalmazzon annak biztosítására, hogy az ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazásával kapcsolatos megközelítése ne eredményezze a jogszerűen eljáró ügyfelek pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek indokolatlan megtagadását. Amennyiben az ügyfél jogszerű és észszerű okokból nem tudja a Pmt. 7. §-ában előírtaknak megfelelően benyújtani a személyazonosság ellenőrzésére szolgáló okmányokat, a szolgáltatónak mérlegelnie szükséges az ML/TF kockázat más módon történő

csökkentését, ideértve – de nem kizárólagosan - a következőket:

- a. a monitoring szintjének és intenzitásának oly módon történő meghatározását, hogy arányos legyen az ügyfélhez társuló ML/TF kockázattal, ideértve annak kockázatát is, hogy az ügyfél, aki a személyazonosságát nem a Pmt. 7. §-ában előírt módon igazolta, talán nem az, akinek mondja magát;
- b. csak olyan pénzügyi szolgáltatások kínálását, amelyek korlátozzák az ügyfél arra való képességét, hogy pénzügyi bűncselekmények elkövetése céljából visszaéljen ezen szolgáltatásokkal. Az ilyen pénzügyi szolgáltatások megkönnyíthetik a szolgáltató számára a szokatlan ügyletek vagy ügylettípusok azonosítását is, ideértve a szolgáltatás nem szándékos felhasználását is. Fontos azonban, hogy minden korlátozás arányos legyen, és ne korlátozza indokolatlanul vagy szükségtelenül az ügyfelek pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférését.

40. A fentiek kapcsán a szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie az ügyfél-átvilágítási intézkedéseknek a magasabb kockázatú harmadik országokból vagy területekről származó menedékkérő ügyfelek tekintetében történő alkalmazásáról szóló EBA vélemény⁶ is.

Tényleges tulajdonosok

41. Elvárt, hogy a szolgáltató a Pmt. 9. § (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségeinek teljesítése során az ügyfél tulajdonosi szerkezetének és ellenőrzési struktúrájának megértése céljából legalább a következőket teljesítse:

- a. szerezzék be és visszakereshető módon rögzítsék az ügyfél írásbeli nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy kik a tényleges tulajdonosai;
- b. minden szükséges és észszerű intézkedést hozzon meg az információk ellenőrzésére, e célból a szolgáltató – amennyiben rendelkezésére áll – elvárt, hogy igénybe vegye a tényleges tulajdonosok nyilvántartását.

Más módon gyakorolt irányítás

42. A szolgáltató által az ügyfél tulajdonosi szerkezetének és ellenőrzési struktúrájának megértése céljából hozott intézkedések vonatkozásában elvárt, hogy azok elegendők legyenek ahhoz, hogy a szolgáltató észszerűen meggyőződhessen arról, hogy érti a tulajdonlás és az ellenőrzés különböző szintjeihez kapcsolódó kockázatot. Elvárt, hogy a szolgáltató különösen a következőkről bizonyosodjon meg:

- a. az ügyfél tulajdonosi szerkezete és ellenőrzési struktúrája nem indokolatlanul összetett és nehezen átlátható; vagy
- b. az összetett vagy nehezen átlátható tulajdonosi szerkezetnek és ellenőrzési struktúrának jogszerű jogi vagy gazdasági oka van.

43. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató fordítson különös figyelmet azokra a személyekre, akik egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorolnak. Példák az „egyéb módon gyakorolt irányításra”, amelyeket a szolgáltatónak többek között - de nem kizárólag - javasolt figyelembe vennie:

- a. az ügyfelet érintő, közvetlen tulajdonlás nélküli irányítás, például szoros családi kapcsolatok vagy

⁶ Jelen ajánlás kiadásakor az EBA-OP-2016-07 számú EBA vélemény az irányadó.

- szerződéses kapcsolatok révén;
- b. az ügyfél tulajdonában lévő eszközök igénybevétele, használata, vagy azokból való hasznoszerzés;
- c. a jogi személy ügyfél üzleti gyakorlatait vagy működését befolyásoló stratégiai döntésekért való felelősség.

44. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató kizárólag alacsony kockázati kitettség esetén döntsön úgy, hogy nem ellenőrzi az ügyfél tulajdonosi szerkezetét.

Az ügyfél vezető tisztségviselőinek azonosítása

45. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a szolgáltató kizárólag az alábbi esetekben fogadja el az ügyfél tényleges tulajdonosaként a megjelölt vezető tisztségviselőt, amennyiben:

- a. a szolgáltató minden lehetséges eszközt kimerített azon természetes személy azonosítása céljából, aki az ügyfél végső tulajdonosa vagy aki egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol fölötte;
- b. az a tény, hogy a szolgáltató nem tudja azonosítani azt a természetes személyt, aki az ügyfél végső tulajdonosa vagy aki egyéb módon tényleges irányítást vagy ellenőrzést gyakorol fölötte, nem eredményez mérlegelés nélküli ML/TF gyanút; különösen, ha meggyőződött arról, hogy elfogadható az ügyfél által arra vonatkozóan adott indoklás, hogy miért nem azonosítható az a természetes személy, aki az ügyfél végső tulajdonosa vagy aki egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol fölötte.

46. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a 45. pontban foglalt esetekben a szolgáltató egy erre szolgáló nyilvántartásban is rögzíti annak okát, hogy az ügyfél tényleges tulajdonosa helyett miért a vezető tisztségviselőt azonosította be tényleges tulajdonosként.

Helyi önkormányzati vagy állami tulajdonú vállalat tényleges tulajdonosának azonosítása

47. Amennyiben az ügyfél helyi önkormányzati vagy állami tulajdonú vállalat, a szolgáltatónak a 45. és 46. pontban foglaltakat javasolt követnie a vezető tisztségviselő azonosítása céljából.

48. Helyi önkormányzat vagy állami tulajdonú vállalat tényleges tulajdonosának azonosítása során, és különösen akkor, ha a kapcsolathoz fokozott kockázat társul, például azért, mert a helyi önkormányzati vagy állami tulajdonú vállalat magasabb ML/TF kockázatot jelentő országból származik, a szolgáltatónak kockázatérzékenységi alapon intézkedéseket szükséges tennie annak megállapítására, hogy az általa tényleges tulajdonosként azonosított személy megfelelő felhatalmazással rendelkezik-e az ügyféltől arra vonatkozóan, hogy az ügyfél nevében eljárjon.

A személyazonosság igazolása

49. Az MNB elvárja, hogy a Pmt. 7. §-ában foglaltak alkalmazása során a szolgáltató az ügyfél-átvilágítási kötelezettségük teljesítése érdekében megbízható és független információk és adatok alapján ellenőrizze az ügyfél, és - ahol alkalmazandó - a tényleges tulajdonos kilétét, függetlenül attól, hogy azokat milyen típusú ügyfélazonosítás keretében - a Pmt. 17. §-ban meghatározott távoli azonosítás, vagy elektronikus úton (előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz útján) vagy személyesen bemutatott okmányok alapján - szerezte be.

50. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató a politikáiban és eljárásaiban határozza meg, hogy az ügyfél-átvilágítás során rendelkezésére bocsátott mely információkat és adatokat fogja megbízhatóként és függetlenként értékelni. Ennek során a szolgáltatónak a következőket javasolt figyelembe venni:
- a. az információk megbízhatóságának értékelése körében:
 - i. milyen mértékben volt szükséges az ügyfelet bizonyos ellenőrzéseknek alávetni a rendelkezésre bocsátott információk vagy adatok megszerzéséhez;
 - ii. az ezen ellenőrzéseket végrehajtó személy vagy intézmény hivatalos státusza, ha van ilyen;
 - iii. az alkalmazott digitális azonosító rendszerek biztonsági szintje; valamint
 - iv. mennyire könnyen hamisíthatók a rendelkezésre bocsátott, azonosításra szolgáló információk vagy adatok;
 - b. az információk függetlenségének értékelése körében azt, hogy az adatokat vagy információkat eredetileg kiadó vagy rendelkezésre bocsátó személy vagy intézmény:
 - i. milyen mértékben kapcsolódik az ügyfélhez közvetlen személyes, szakmai vagy családi kapcsolatokon keresztül; valamint
 - ii. az ügyfél által indokolatlanul befolyásolható lehet-e.

Az MNB álláspontja szerint a szolgáltató a központi államigazgatási szervektől származó információkat vagy adatokat kezelheti úgy, hogy azok jelentős mértékben függetlenek és megbízhatóak.

51. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató értékelje az egyes benyújtott dokumentumokhoz, valamint az alkalmazott azonosítási és ellenőrzési módszerhez kapcsolódó kockázatokat, és biztosítsa, hogy a választott módszer és típus arányos az ügyfélhez kapcsolódó ML/TF kockázattal.
52. Az MNB elvárja, hogy amennyiben az üzleti kapcsolat kezdeményezése, létesítése és fenntartása vagy az üzleti megbízások végrehajtása nem személyes megjelenéssel történik, akkor a szolgáltató az ügyfél-átvilágítási kötelezettsége során:
- a. hozzon megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, hogy az ügyfél az-e, akinek mondja magát; és
 - b. értékelje, hogy a kapcsolat vagy az üzleti megbízás nem személyes jellege növeli-e az ML/TF kockázatot, és ha igen, akkor ennek megfelelően szükséges módosítania az ügyfél-átvilágítási intézkedéseit. A nem személyes kapcsolatokhoz társuló kockázat értékelésekor a szolgáltatónak figyelembe kell vennie a jelen ajánlás III.2. fejezetében meghatározott kockázati tényezőket.
53. Elvárt, hogy amennyiben a nem személyes ügyfélkapcsolathoz vagy az üzleti megbízáshoz fokozott kockázat társul, a szolgáltató fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazzon. A szolgáltatónak különösen azt szükséges mérlegelnie, hogy az ügyfél kilétének ellenőrzését célzó fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések vagy megerősített eljárás alkalmazása indokolt-e.
54. Az MNB álláspontja szerint az auditált elektronikus hírközlő eszközök használata önmagában nem növeli az ML/TF kockázatot, különösen akkor nem, ha ezek a 910/2014/EU rendelet⁷ értelmében magas

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

biztonsági szintet nyújtanak.

Innovatív technológiai eszközök használata az ügyfél kilétének ellenőrzésére

55. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a Pmt. technológiásan, így a szolgáltató választására van bízva, hogy elektronikus eszközöket vagy dokumentumokat, illetve azok kombinációját alkalmazza-e ügyfelei kilétének ellenőrzésére. Az ügyfél kilétének innovatív technológiai eszközök alkalmazásával történő azonosítása során elvárt, hogy a szolgáltató győződjön meg arról, hogy ezek a bizonyítékok megbízható és független forrásokból származó adatokon vagy információkon alapulnak.
56. Az MNB jó gyakorlatnak tartja azt, ha a szolgáltató az innovatív technológiai eszközök használatának értékelése során az alábbi szempontokat is figyelembe veszi:
- a. az információ- és kommunikációtechnológiai és biztonsági kockázatokat, különösen annak kockázatát, hogy az innovatív megoldás alkalmatlan vagy megbízhatatlan lehet, vagy manipulálható;
 - b. minőségi kockázatokat, különösen annak kockázatát, hogy az ellenőrzési célokra használt információforrások azok függetlensége és megbízhatósága tekintetében nem felelnek meg az irányadó jogszabályi követelményeknek, továbbá annak kockázatát, hogy az innovatív megoldás által biztosított személyazonosság-ellenőrzés terjedelme nem arányos az üzleti kapcsolathoz társuló ML/TF kockázat szintjével;
 - c. jogi kockázatokat, így különösen annak kockázatát, hogy a technológiai megoldást nyújtó külső szolgáltató nem felel meg a hatályos adatvédelmi jogszabályoknak; valamint
 - d. a személyazonossággal való visszaélés kockázatát (vagyis annak kockázatát, hogy az ügyfél nem az, akinek mondja magát vagy nem is valós személy).
57. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató egyértelműen határozza meg azt, hogy milyen kapcsolatban áll az innovatív megoldást nyújtó harmadik fél szolgáltatóval. Ennek keretében elvárt, hogy a szolgáltató határozza meg, hogy a kapcsolat milyen jogviszonyon alapul (például kiszervezési szerződés, vagy a Pmt. 22. § - 23. §-a szerinti eset) és tegye meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, hogy az innovatív megoldást nyújtó harmadik fél szolgáltató:
- a. különböző forrásokból és időpontokból származó, kellő mennyiségű adathoz fér hozzá és adatot használ fel, különös tekintettel a következő elemekre:
 - i. az ügyfél útlevelén alapuló elektronikus adatállomány nem elegendő nem szemtől szembeni helyzetekben anélkül, hogy ellenőrzések társulnának hozzá annak biztosítása érdekében, hogy az ügyfél az, akinek mondja magát, és hogy a dokumentumot nem hamisították-e meg, és
 - ii. egyetlen adatforrás vagy egyetlen időpont a legtöbb helyzetben nem elegendő az ellenőrzési standardoknak való megfeleléshez;
 - b. szerződéses jogviszony alapján köteles betartani a szolgáltatóval kötött megállapodásban, valamint az irányadó hazai és uniós jogszabályokban előírt kötelezettségeket, továbbá az innovatív megoldást nyújtó harmadik fél szolgáltató bármely változás esetén köteles haladéktalanul tájékoztatni a szolgáltatót; valamint
 - c. átláthatóan működik, ezért a szolgáltató mindig tudja, hogy milyen ellenőrzéseket végeztek el, milyen forrásokat használtak, mi volt az eredmény, és hogy az eredmény mennyire volt

megbízható.

58. Amennyiben az innovatív megoldást nyújtó harmadik fél szolgáltató egy harmadik országban rendelkezik székhellyel, fiókteleppel vagy telephellyel, úgy elvárt, hogy a szolgáltató megértse az ebből a körülményből eredő jogi, működési kockázatokat és adatvédelmi követelményeket, illetve hatékonyan csökkentse ezeket a kockázatokat.
59. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a szolgáltató e körben az innovatív megoldások ügyfél-átvilágítási eljárás keretében történő alkalmazásáról szóló 2018. évi ESA közös véleményt⁸ is figyelembe veszi, amely további részleteket tartalmaz e tekintetben.

Az üzleti kapcsolat céljának és tervezett jellegének megállapítása

60. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a szolgáltató az üzleti kapcsolat céljának és tervezett jellegének megállapítása érdekében legalább a következők megismeréséről gondoskodik:
- az ügyfél tevékenységeinek vagy vállalkozásának jellege;
 - az ügyfél miért választotta a szolgáltató termékeit és szolgáltatásait;
 - a számlán a jövőben átáramló pénzeszközök értéke és forrása;
 - az ügyfél hogyan fogja használni a szolgáltató termékeit és szolgáltatásait;
 - az ügyfél üzleti kapcsolatban áll-e a szolgáltatóval, illetve amennyiben a szolgáltató egy csoport tagja, úgy a csoport más tagjaival, és ez mennyiben befolyásolja a szolgáltató ügyfélről szerzett ismereteit; és
 - mi minősül „szokásos” viselkedésnek ezen ügyfél vagy ügyfélkategória esetében.
61. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a szolgáltatónak javasolt figyelembe vennie a jelen ajánlás 16-19. pontjaiban szereplő kockázati tényezőket is.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

62. A szolgáltató a Pmt. által megengedett mértékben alkalmazhat egyszerűsített ügyfél-átvilágítást olyan helyzetekben, amikor az üzleti kapcsolathoz társuló ML/TF kockázatot alacsonynak értékelte.
63. A jelen ajánlás IV. fejezete rögzíti a további elvárásokat az egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések vonatkozásában.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

64. Az MNB a kockázatok megfelelő kezelése és enyhítése céljából indokoltnak tartja, hogy a szolgáltató a magasabb kockázatot jelentő helyzetekben fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazzon. A fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések nem helyettesíthetők normál ügyfél-átvilágítási intézkedésekkel, hanem azokat a normál ügyfél-átvilágítási intézkedéseken felül javasolt alkalmazni.

Kiemelt közszereplők

65. Amennyiben a szolgáltató nem a jogszabály alapján vezetett, kiemelt közszereplőket tartalmazó hatósági

⁸Lásd a 2018. január 23-i JC 2017 81 számú ESA közös véleményt.

nyilvántartás adatait veszi figyelembe a kiemelt közszereplői adatok vonatkozásában, úgy az MNB elvárja, hogy az e jegyzékekben szereplő információk naprakészek legyenek, valamint, hogy a szolgáltató ismerje e listák korlátait. Elvárt, hogy a szolgáltató szükség esetén további intézkedéseket hozzon, például olyan helyzetekben amikor a szűrési eredmények nem meggyőzőek vagy nem felelnek meg a szolgáltató elvárásainak.

66. Amennyiben a szolgáltató valamely ügyfelét, vagy az ügyfél tényleges tulajdonosát kiemelt közszereplőként azonosította, úgy az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a szolgáltató gondoskodik az alábbiakról:

- a. A kiemelt közszereplőkkel létesítendő vagy folytatandó üzleti kapcsolathoz beszerzi a szükséges vezetők jóváhagyását. A jóváhagyáshoz szükséges megfelelő vezetői hatáskör szintjét az üzleti kapcsolat fokozott kockázati szintjéhez igazítottan javasolt meghatározni. A kiemelt közszereplővel létesítendő üzleti kapcsolatot jóváhagyó vezetőnek megfelelő vezetői és ellenőrzési hatáskörrel szükséges rendelkeznie ahhoz, hogy tájékozott döntéseket hozhasson a szolgáltató kockázati profilját közvetlenül befolyásoló kérdésekről.
- b. A kiemelt közszereplővel létesítendő kapcsolat jóváhagyásának mérlegelésekor az MNB fontosnak tartja, hogy a vezető arra alapozza a döntését, hogy az üzleti kapcsolat létrejötte milyen mértékű ML/TF kockázatnak tenné ki a szolgáltatót, valamint, hogy a szolgáltató mennyire van felkészülve e kockázat hatékony kezelésére.
- c. Az üzleti megbízásokhoz és az üzleti kapcsolathoz társuló kockázat tekintetében megerősített eljárást alkalmaz. A szolgáltató feltárja a szokatlan ügyleteket, és rendszeresen felülvizsgálja a birtokában lévő információkat annak biztosítása érdekében, hogy időben feltárja a kockázatértékelést esetlegesen befolyásoló új vagy újonnan felmerülő információkat. A fokozott monitoring gyakoriságát a kapcsolathoz társuló magas kockázat szintjének kell meghatároznia.

67. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató a fenti intézkedéseket alkalmazza a kiemelt közszereplőnek vagy kiemelt közszereplő közeli hozzátartozójának minősülő, vagy a kiemelt közszereplővel közeli kapcsolatban álló személyekre is, és jó gyakorlatnak tartja, ha a szolgáltató ezen intézkedések terjedelmét kockázatérzékenységi alapon állapítja meg.

68. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató biztosítsa azt, hogy az általa annak érdekében bevezetett intézkedések, hogy a kiemelt közszereplők tekintetében megfeleljen az alkalmazandó jogszabályoknak és a jelen ajánlásnak, ne eredményezzék azt, hogy a kiemelt közszereplőnek minősülő ügyfelektől indokolatlanul megtagadja a pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Stratégiai hiányosságokkal rendelkező kiemelt kockázatot jelentő harmadik országok

69. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató értékelje az üzleti kapcsolatokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázatokat, amennyiben:

- a. az ügyfélről közismert, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatot tart fenn stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal; vagy
- b. a tényleges tulajdonos(ok)ról közismert, hogy szoros személyes vagy szakmai kapcsolatot tart(anak) fenn stratégiai hiányosságokkal rendelkező kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal.

Levelezőbanki kapcsolatok

70. A szolgáltatónak a levelezőbanki kapcsolatok kapcsán alkalmazott fokozott ügyfél-átvilágítás vonatkozásában a jelen ajánlás IV. fejezetében meghatározottakat javasolt alkalmaznia.

Szokatlan ügyletek

71. Az ügyletek szokatlan mintázatot mutatnak különösen, amennyiben:

- a. nagyobb volumenűek, mint amilyenre a szolgáltató rendes körülmények között, az ügyfélre, az üzleti kapcsolatra vagy az ügyfél kategóriájára vonatkozó ismeretei alapján számítana;
- b. az ügyfél szokásos tevékenységéhez képest, illetve a hasonló ügyfelekhez, termékekhez vagy szolgáltatásokhoz kapcsolódó ügylettípusokhoz képest szokatlan vagy váratlan típusúak; vagy
- c. a hasonló ügyféltípusokhoz, termékekhez vagy szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyéb hasonló ügyletekhez képest nagyon összetettek, és a szolgáltatónak nincs tudomása észszerű gazdasági indokról vagy jogszerű célról, vagy kétsége merül fel az ügyfél által megadott információk valódiságával kapcsolatban.

Magas kockázatot jelentő egyéb helyzetek

72. A fokozott ügyfél-átvilágítás keretében megtett további intézkedések és a kért további információk köre attól függ, hogy a szolgáltató az ügyleti megbízást vagy az üzleti kapcsolatot miért sorolta be magas kockázatba.

73. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a szolgáltató a Pmt.-ben meghatározott intézkedéseken túlmenően a következő fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket is alkalmazza:

- a. Az ügyfél-átvilágítás keretében rendelkezésre bocsátott információk mennyiségének a bővítése:
 - i. Az ügyfélre vagy tényleges tulajdonos kilétére, az ügyfél tulajdonosi vagy ellenőrzési struktúrájára vonatkozó információk növelését annak megállapítása érdekében, hogy a szolgáltató jól ismeri-e a kapcsolathoz társuló kockázatot. Ez magában foglalhatja az ügyféllel vagy tényleges tulajdonosának hírnevével kapcsolatos információk megszerzését és értékelését, valamint az ügyféllel vagy tényleges tulajdonosával szemben felmerülő esetleges negatív vádak értékelését (például: a családtagokra és a közeli üzleti partnerekre vonatkozó információk; az ügyfél vagy tényleges tulajdonosának múltbeli és jelenlegi üzleti tevékenységeire vonatkozó információk; valamint kedvezőtlen média hírek keresése).
 - ii. Információ beszerzését az üzleti kapcsolat tervezett jellegéről annak megállapítása érdekében, hogy az üzleti kapcsolat típusa és célja jogszerű-e, valamint, hogy segítséget nyújtson a szolgáltatónak a teljes körű ügyfélkockázati profil elkészítéséhez. Ez magában foglalhatja a következő információk beszerzését: a számlán keresztül végzett ügyletek számát, összegét és gyakoriságát, lehetővé téve a szolgáltató számára, hogy észlelje azokat az eltéréseket, amelyek pénzmossási gyanúhoz vezethetnek (bizonyos esetekben megfelelő bizonyíték kérhető).
 - iii. Annak tisztázása, hogy miért az adott ország területén igényel az ügyfél bizonyos terméket vagy szolgáltatást, különös tekintettel arra, hogy a termék vagy szolgáltatás igénybevétele más országban indokoltabb lenne.

- iv. A pénzeszközök rendeltetési helyének meghatározását.
 - v. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa üzleti tevékenységének jellegét, annak érdekében, hogy a szolgáltató jobban megismerje az üzleti kapcsolat valós jellegét.
- b. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kilétének megerősítéséhez az ügyfél-átvilágítás céljára megszerzett információk minőségének javítását, többek között a következők révén:
- i. annak előírása által, hogy az első fizetést olyan számláról teljesítsék, amely ellenőrizhetően az ügyfél nevében van, és amelyet Pmt.-ben meghatározottaknál nem kevésbé szigorú ügyfél-átvilágítási standardok hatálya alá tartozó banknál vezetnek; vagy
 - ii. annak megállapítása által, hogy az ügyfélnek az üzleti kapcsolat során felhasznált vagyona és pénzeszközei nem bűncselekményből származnak, és hogy a vagyon, illetve a pénzeszközök forrása összhangban van a szolgáltató ügyfélre vonatkozó ismereteivel és az üzleti kapcsolat jellegével. Egyes, különösen magas kockázatú ügyfélkapcsolatok esetén az egyetlen kockázatcsökkentési eszköz a vagyon és a pénzeszközök forrásának ellenőrzése lehet. A pénzeszközök, illetve a vagyon forrása ellenőrizhető többek között Áfa-bevallások vagy személyi jövedelemadó-bevallások, ellenőrzött könyvvizsgált beszámolók másolatai, fizetési jegyzékek, közokiratok vagy független médiabeszámolók tanulmányozásával.
- c. A felülvizsgálatok gyakoriságának növelését annak érdekében, hogy a szolgáltató továbbra is képes legyen kezelni az egyes üzleti kapcsolathoz társuló kockázatot, vagy meg tudja állapítani, ha a kapcsolat már nem felel meg a szolgáltató kockázati étvágyának, valamint, hogy elősegítse a további felülvizsgálatot igénylő esetek kiválasztását, többek között a következők révén:
- i. az üzleti kapcsolat felülvizsgálata gyakoriságának növelése által annak megállapítása érdekében, hogy az ügyfél kockázati profilja megváltozott-e, és a kockázat kezelhető maradt-e;
 - ii. a vezető tisztségviselő jóváhagyása által az üzleti kapcsolat létesítéséhez vagy fenntartásához annak érdekében, hogy tisztában legyen azzal a kockázattal, amelynek a szolgáltató ki van téve, és megalapozott döntést hozhasson azzal kapcsolatban, hogy a szolgáltató mennyire van felkészülve e kockázat hatékony kezelésére;
 - iii. az üzleti kapcsolat gyakoribb felülvizsgálata által az ügyfél kockázati profiljában történt esetleges változások feltárása, valamint az azzal kapcsolatos szükséges intézkedések érdekében; vagy
 - iv. az ügyletek gyakoribb és mélyrehatóbb monitoringja által az olyan szokatlan vagy váratlan ügyletek felismerése érdekében, amelyek pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás gyanújára adhatnak okot. Ez magában foglalhatja többek között a pénzeszközök rendeltetésének, vagy bizonyos ügyletek mögöttes indokának feltárását.

74. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a jelen ajánlás IV. fejezete sorolja fel azokat a további fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, amelyek különösen relevánsak lehetnek a különböző ágazatokban.

Az ügyfél-átvilágítási információk naprakészen tartása

75. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató az ügyfél-átvilágítási információk naprakészen tartására vonatkozó politikák és eljárások bevezetésekor különös figyelmet fordítson annak szükségességére, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje és rögzítse az ügyfelekre vonatkozó olyan információkat, amelyek segítségével megértheti, hogy változott-e az üzleti kapcsolathoz társuló kockázati szint. A szolgáltatónak

például a következő információkat javasolt rögzíteni: az ügyfél pénzeszközeinek forrására vonatkozó, vagy az ügyfél tulajdonosi szerkezetében, vagy viselkedésében bekövetkező olyan nyilvánvaló változás, amely következetesen nincs összhangban a szolgáltató rendelkezésére álló ügyfél profillal.

76. Az ügyfél profiljában észlelt kockázatot növelő körülmények változása esetén javasolt az ügyfélre vonatkozóan ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazni. Ilyen esetben a szolgáltatónak nem feltétlenül szükséges az összes ügyfél-átvilágítási intézkedést ismételtlen alkalmaznia, inkább azt szükséges meghatároznia, hogy a megnövekedett kockázatra tekintettel milyen további intézkedéseket alkalmaz. Alacsonyabb kockázatú esetekben a szolgáltató például az üzleti kapcsolat fennállása során szerzett információkra is támaszkodhat annak érdekében, hogy naprakésszé tegye az ügyfélre vonatkozó, birtokában lévő ügyfél-átvilágítási információkat.

III.4. Képzés

77. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató a megelőzési és az évente ismétlődő belső továbbképzés során felhívja alkalmazottai figyelmét a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeik teljesítése érdekében hozott rendelkezésekre. Ennek keretében elvárt, hogy a szolgáltató lépéseket tegyen annak biztosítására, hogy alkalmazottai elsajátítsák a következőkre vonatkozó ismereteket:
- a. a tevékenység egészére kiterjedő, a Pmt. 27. § (1) bekezdése szerinti belső kockázatértékelést, és azt, hogy az hogyan befolyásolja a napi munkájukat;
 - b. a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó politikák és eljárások tartalmát, és azok alkalmazási módját; valamint
 - c. a gyanús vagy szokatlan ügyletek és tevékenységek felismerésének módját, illetve, a kapcsolódó intézkedések meghozatalának belső eljárásrendjét.

IV. Ágazatspecifikus iránymutatások

78. Az ágazatspecifikus iránymutatások példákkal szolgálnak azokra az ügyfélátvilágítási intézkedésekre, amelyeket a hitelintézetnek és a pénzügyi szolgáltatónak kockázatérzékenységi alapon javasolt alkalmaznia a magas kockázatot jelentő és – a vonatkozó jogszabály által megengedett mértékben – az alacsony kockázatot jelentő helyzetekben. Ezek a példák nem teljeskörűek, a hitelintézetnek és a pénzügyi szolgáltatónak az általa feltárt ML/TF kockázati szinttel és típussal összhangban szükséges döntenie a legmegfelelőbb ügyfél-átvilágítási intézkedésekről.
79. Az MNB elvárja, hogy a hitelintézet és a pénzügyi szolgáltató azokat az ágazatspecifikus iránymutatásokat is alkalmazza, amelyek a jelen ajánlás III. fejezetében részletezett, valamennyi szolgáltató által alkalmazandó általános elvárásokat egészítik ki. Az ágazatspecifikus iránymutatásokat a III. fejezettel, valamint az 1. sz. melléklettel együtt szükséges értelmezni. A figyelembevételre javasolt ágazati kockázati tényezők az 1. sz. mellékletben kerültek meghatározásra.

IV.1. A levelezőbanki szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás

80. A levelező kapcsolatok meghatározásához elsődlegesen a Pmt. 3. § 23. pontjának rendelkezéseit kell figyelembe venni.

81. A levelezőbanki kapcsolat keretében a levelezőbank banki szolgáltatást nyújt a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank részére, akár közvetlenül, akár az igénybe vevő bank ügyfelei nevében. A levelezőbanki szolgáltatást nyújtó általában nem áll üzleti kapcsolatban az igénybe vevő bank ügyfeleivel, és általában nem ismeri azok kilétét vagy az alapügylet jellegét és célját, kivéve, ha ezek az információk szerepelnek a fizetési megbízásban. A levelezőbanknak az 1. sz. mellékletben felsorolt kockázati tényezőket javasolt figyelembe vennie. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a kockázati tényezők megfelelő mérlegelését követően - többek közt - az alábbi intézkedések végrehajtását.

Intézkedések

82. A levelezőbanknak a Pmt. 24/A. § (4) bekezdésének végrehajtása céljából meg kell győződnie arról, hogy a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank nem engedélyezi, hogy a számláit fiktív bank használja. Ennek keretében az MNB jó gyakorlatnak tartja, hogy a levelezőbank megerősítést kérjen a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő banktól arról, hogy az nem áll üzleti kapcsolatban fiktív bankokkal, továbbá betekintést kérjen az igénybe vevő bank szabályaiba és eljárásrendjébe, illetve figyelembe vehet nyilvánosan hozzáférhető információkat, például a fiktív bankok kiszolgálását tiltó jogi nyilatkozatokat.

83. Az MNB elvárja, hogy a levelezőbank tartsa szem előtt, hogy a nemzetközi szervezetek által biztosított ügyfél-átvilágítási kérdőíveknek rendszerint nem kifejezetten az a célja, hogy a levelezőbankokat segítsék a Pmt. szerinti kötelezettségeiknek való megfelelésben. A levelezőbank a Pmt. szerinti kötelezettségeiknek való megfelelés érdekében mérlegeli, hogy a kérdőívek alkalmazása elégséges-e, vagy azon túlmenően egyéb intézkedéseket is szükséges-e tenniük.

84. Az MNB álláspontja szerint nincs olyan jogszabályi követelmény, amely alapján a levelezőbanknak a válaszadó bank egyes ügyfeleinek tekintetében is ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kellene alkalmaznia.

Nem EGT-országbeli levelezőbank

85. Amennyiben a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank harmadik országban található, úgy a levelezőbank a Pmt. 7-10. §-ban meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedéseken felül a Pmt. 24/A. §-ában előírt speciális fokozott ügyfél-átvilágítási rendelkezéseket is köteles alkalmazni.

86. A Pmt. 24/A. §-ban előírt intézkedések végrehajtása érdekében a levelezőbanknak az alábbi intézkedéseket javasolt hoznia:

- a. Elegendő információ gyűjtését a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankról ahhoz, hogy teljes mértékben megismerje a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank üzleti tevékenységének jellegét, annak megállapítása érdekében, hogy az igénybe vevő bank üzleti tevékenysége milyen mértékben teszi ki a levelezőbankot magasabb pénzügyi kockázatnak. Ennek keretében javasolt intézkedéseket hozni, hogy megismerje a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank ügyfélbázisának jellegét, az igénybe vevő bank által a levelezőbank számláján keresztül bonyolítandó tevékenységek típusát, valamint értékeljék az ezekhez társuló kockázatot.
- b. Az intézmény hírnevének és a felügyelet színvonalának nyilvánosan rendelkezésre álló információk alapján történő meghatározását. Ez azt jelenti, hogy a levelezőbanknak célszerű mérlegelnie, hogy milyen mértékben hagyatkozik arra, hogy a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank megfelelő AML/CFT felügyelet alá tartozik. Ebben a levelezőbankokat számos olyan, nyilvánosan hozzáférhető forrás (például FATF- vagy FSRB-értékelések) segíti, amely a hatékony

felügyeletre vonatkozó leírásokat tartalmaz.

- c. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő intézmény AML/CFT elleni küzdelmet célzó kontrollmechanizmusainak értékelését. Ez azt jelenti, hogy a levelezőbanknak szükséges elvégeznie a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank AML/CFT ellenőrzési keretének minőségi értékelését, nem elegendő, ha csupán megszerzi az igénybe vevő bank AML szabályzatának és eljárásainak másolatát. Ezt az értékelést javasolt visszakereshető módon rögzíteni. A kockázatalapú megközelítéssel összhangban, ahol a kockázat különösen magas, és különösen abban az esetben, ha a levelezőbanki ügyletek száma jelentős, a levelezőbanknak érdemes megfontolnia a helyszíni vizsgálatot és/vagy mintavételes tesztelést azért, hogy meggyőződjön arról, hogy a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank pénzmosás elleni szabályzatait és eljárásait hatékonyan hajtják végre.
- d. A levelezőbank Pmt. 65. §-a szerinti belső szabályzatban meghatározott vezetőjének jóváhagyásának a szükségességét az új levelezőbanki kapcsolatok létesítése előtt, és azon esetekben, ahol jelentős új kockázatok merülnek fel, például amiatt, hogy a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő intézmény székhelye magasabb ML/TF kockázatot jelentő országban van. A levelezőbank Pmt. 3. § 35. pontjában meghatározott vezetőjének javasolt folyamatosan tájékoztatni az irányító testületet a magas kockázatot jelentő levelezőbanki kapcsolatokról és az adott kockázat hatékony kezelése érdekében tett intézkedésekről.
- e. Az egyes intézmények felelősségi köreinek rögzítését. Ez lehet a része a levelezőbank és a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank közötti megállapodásnak. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a levelezőbank írásban visszakereshető módon rögzíti az igénybe vevő bank számára biztosított termékek és szolgáltatások körét, valamint, hogy a levelezőbanki szolgáltatást ki és hogyan veheti igénybe (például igénybe vehetik-e azt más bankok is a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankkal fennálló kapcsolatuk révén), továbbá, hogy milyen AML/CFT felelőségek hárulnak a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankra. Amennyiben a kapcsolathoz társuló kockázat magas, célszerű lehet, hogy a levelezőbank – például utólagos ügyletmonitoring útján – meggyőződjön arról, hogy a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank eleget tesz-e a megállapodás szerinti kötelezettségeinek.
- f. Az ügyfél saját ügyleteinek közvetlenül a bank nevében történő lebonyolítására szolgáló „payable through” számlák és a beágyazott ún. „nested” számlák esetében a levelezőbanknak arról történő meggyőződésére, hogy a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank ellenőrizte a levelező intézmény számláihoz közvetlen hozzáféréssel rendelkező ügyfelek kilétét, és végrehajtotta folyamatos átvilágításukat. A levelezőbanknak arról is elvárt meggyőződnie, hogy – kérésre – át tudja adni a levelező intézménynek a vonatkozó ügyfél-átvilágítási adatokat.

EGT-országbeli levelezőbank

87. Elvárt, hogy amennyiben a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank EGT-tagországban található, a levelezőbank a Pmt. 24/A. §-ban kockázaterékenységen alapuló speciális ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazzon.
88. Amennyiben az EGT-tagországbeli levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankhoz kapcsolódó kockázat nő, a levelezőbanknak a Pmt. 24/A. §-val foglaltakkal összhangban speciális ügyfél-átvilágítási intézkedéseket javasolt alkalmaznia. Ebben az esetben a levelezőbanknak mérlegelnie javasolt, hogy legalább néhányat alkalmaz a Pmt. 24/A. §-ában ismertetett fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések közül.

IV.2. A lakossági banki szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás

89. A jelen ajánlás alkalmazásában lakossági bank alatt a természetes személyeknek, valamint a kis- és középvállalkozásoknak szolgáltatást nyújtó hitelintézet illetve pénzforgalmi intézmény értendő (az ilyen szolgáltatásokat nyújtó intézmények a továbbiakban: lakossági bank). Lakossági banki termékek és szolgáltatások például a folyószámlák, a jelzáloghitelek, a megtakarítási számlák, a fogyasztói és az áthidaló hitelek, valamint hitelkeretek.
90. A lakossági bankokat a termékekhez és szolgáltatásokhoz való viszonylag könnyű hozzáférhetőség jellemzi, ezen termékek és szolgáltatások jellege, valamint a gyakori nagyösszegű ügyleti és üzleti kapcsolat miatt a lakossági banki szolgáltatások a terrorizmusfinanszírozásban és a pénzmosási folyamat valamennyi szakaszában érintettek lehetnek. A lakossági banki szolgáltatásokhoz kapcsolódó üzleti kapcsolatok és ügyletek mennyisége miatt ugyanakkor különösen nagy kihívást jelenthet az egyes kapcsolatokhoz társuló ML/TF kockázat feltárása és a gyanús ügyletek kiszűrése.
91. A lakossági banknak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. számú mellékletben szereplő ágazati kockázati tényezőket és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a kockázati tényezők megfelelő mérlegelését követően az alábbi intézkedések végrehajtását.

Intézkedések

92. Elvárt, hogy amennyiben a lakossági bank automatizált rendszereket alkalmaz az egyes üzleti kapcsolatokhoz vagy ügyleti megbízásokhoz kapcsolódó ML/TF kockázatok feltárásához és a gyanús ügyletek azonosításához, biztosítsa, hogy e rendszerek megfelelnek a jogszabályokban, illetve jelen ajánlásban meghatározott kritériumoknak. Az automatizált informatikai rendszerek használata soha nem helyettesítheti a munkatársak éberségét.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

93. Az üzleti kapcsolat vagy ügyleti megbízáshoz kapcsolódó kockázatok növekedése esetén a lakossági banknak fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket javasolt alkalmaznia. Ezek többek között a következők lehetnek:
- a. Az ügyfél és a tényleges tulajdonos kilétének ellenőrzése egynél több megbízható és független forrás alapján.
 - b. Olyan egyéb tulajdonosok azonosítása és ellenőrzése, akik nem az ügyfél tényleges tulajdonosai, vagy olyan természetes személyek, akik jogosultak a számlák feletti rendelkezésre, pénzáttalási megbízás adására vagy értékpapírok átruházására.
 - c. Az ügyféllel kapcsolatos további információk és az üzleti kapcsolat jellegének és céljának megismerése érdekében komplett ügyfélprofil létrehozása, például nyílt forráskódú vagy kedvezőtlen médiahírek keresésével vagy harmadik felek hírszerzési jelentésének megrendelésével. A lakossági banknak célszerű többek között az alábbi információk megszerzésére törekedniük:
 - i. az ügyfél üzleti tevékenységének vagy foglalkoztatásának jellege;
 - ii. az ügyfél üzleti kapcsolataiban érintett pénzeszközök forrása, annak érdekében,

Virtuális fizetőeszközökkel kapcsolatos szolgáltatásokat kínáló ügyfelek

95. Az MNB felhívja a lakossági bank figyelmét arra, hogy habár virtuális és törvényes fizetőeszközök, illetve virtuális fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató és a letétkezelő pénztárca-szolgáltató a Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltatók, ugyanakkor a Pmt. 3. § 47. pontjában meghatározott virtuális fizetőeszközök kibocsátása vagy birtoklása jelenleg nagymértékben szabályozatlan az Európai Unióban, ami növeli az ML/TF kockázatokat.⁹
96. A virtuális fizetőeszközökkel kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtó ügyfelekkel való üzleti kapcsolat létesítésekor a lakossági banknak – az ügyfélhez kapcsolódó ML/TF kockázatra vonatkozó értékelésrészeként – mérlegelnie kell a virtuális fizetőeszközökkel összefüggő ML/TF kockázatot.
97. A lakossági banknak – többek között – az alábbi tevékenységeket végző vállalkozásokat javasolt a virtuális fizetőeszközök kapcsán magas kockázatúnak tekinteni:
- virtuális fizetőeszközök kereskedési platformjaként való működés, amely törvényes fizetőeszközök és virtuális fizetőeszközök közötti váltásokat valósít meg;
 - virtuális fizetőeszközök kereskedési platformjaként való működés, amely virtuális fizetőeszközök közötti váltásokat valósít meg;
 - virtuális fizetőeszközök kereskedési platformjaként való működés, amely egyenrangú felek közötti (peer-to-peer) ügyleteket tesz lehetővé;
 - letétkezelő pénztárca-szolgáltatások nyújtása;
 - „elsődleges tokenkibocsátások” (Initial Coin Offering, azaz a továbbiakban: ICO) szervezése, azokkal kapcsolatos tanácsadás vagy azokból való haszonszerzés.
98. Annak biztosítása érdekében, hogy a virtuális fizetőeszközökkel kapcsolatos szolgáltatásokat kínáló ügyfelekhez kapcsolódó ML/TF kockázat szintje mérsékelt legyen, esetükben az MNB nem tartja jó gyakorlatnak az egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazását.
99. A lakossági banknak az ügyfél-átvilágítási intézkedések végrehajtása céljából legalább az alábbi intézkedéseket javasolt elvégeznie:
- közvetlen kapcsolattartás révén párbeszédet javasolt kezdeményeznie az ügyféllel annak érdekében, hogy megismerje az üzleti tevékenység jellegét és az üzleti tevékenység jelentette ML/TF kockázatokat;
 - az ügyfél tényleges tulajdonosai kilétének ellenőrzése mellett – amennyiben ezek eltérő személyek – javasolt elvégezni az ügyfél vezető tisztségviselőjének az ügyfél-átvilágítását is, ideértve minden kedvezőtlen információ figyelembevételét;
 - célszerű megismerni, hogy ezek az ügyfelek milyen mértékben alkalmaznak saját ügyfél-átvilágítási intézkedéseket ügyfeleikre vonatkozóan, akár jogi kötelezettség alapján, akár önkéntes alapon;
 - szükséges megállapítania, hogy az ügyfelet valamely EGT-tagállamban vagy valamely harmadik országban jegyezték-e be, illetve engedélyezték-e, továbbá javasolt értékelni az adott harmadik ország ML/TF elleni küzdelmet célzó rendszerének megfelelőségét; valamint
 - szükséges megtudnia, hogy az ICO-kat virtuális fizetőeszközök formájában pénzgyűjtésre

⁹ E körben az MNB a bankok figyelmébe ajánlja az EBA kriptoeszközökről szóló, 2019. január 9-i jelentését, valamint az Európai Bizottság új digitális pénzügyi csomagja részeként a kriptoeszközök piacáról (Proposal for a regulation on Markets of Crypto-assets – MiCA) szóló rendelettervezetet.

használó vállalkozások jogszerűen lettek-e létrehozva, és adott esetben szabályozottak-e.

100. Amennyiben ilyen ügyfelekhez fokozott kockázat társul, a lakossági banknak a jelen ajánlás III. fejezetével összhangban fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket javasolt alkalmaznia.

IV.3. Az elektronikuspénz-kibocsátási szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás

101. A jelen ajánlás a Pmt. 3. § 28. d) pontja szerinti elektronikuspénz-kibocsátó intézmény (a továbbiakban: elektronikuspénz-kibocsátó) számára szolgál iránymutatásokkal. Az elektronikus pénzhez kapcsolódó ML/TF kockázat szintje elsősorban az egyes elektronikuspénz-termékek jellemzőitől, és attól függ, hogy az elektronikuspénz-kibocsátók milyen mértékben vesznek igénybe más személyeket az elektronikus pénz nevükben történő értékesítéséhez és visszaváltásához. Az elektronikuspénz-kibocsátónak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie.

Intézkedések

102. Az elektronikuspénz-kibocsátónak a Pmt. 24/C. § szerinti ügyfél-átvilágítási intézkedéseket szükséges alkalmaznia.

103. Az elektronikuspénz-kibocsátónak kockázati szinttől függetlenül célszerű biztosítania, hogy az üzleti kapcsolat érdemi folyamatos monitoringjának elvégezhetősége érdekében elegendő információt szerezzen az ügyfeleiről vagy a termékével megcélzott ügyfelek típusairól. Az elektronikuspénz-kibocsátó által használandó szűrő-monitoringrendszerek vonatkozásában az MNB elvárja, hogy azok:

- a. észleljék a szokatlan ügyleteket vagy a gyanús viselkedésmintákat, többek között a termék tervezettől eltérő módon történő, váratlan felhasználását, továbbá, hogy az elektronikuspénz-kibocsátó képes legyen a termék manuális vagy chipen keresztüli letiltására mindaddig, amíg meg nem győződött arról, hogy nem áll fenn gyanúok;
- b. azonosítsák a megadott és az észlelt információk közötti eltéréseket, például a megadott származási országra vonatkozó információk és az elektronikus úton felderített IP-cím közötti eltéréseket;
- c. hasonlítsák össze az egyéb üzleti kapcsolatokra vonatkozóan megadott és az elektronikuspénz-kibocsátó birtokában lévő adatokat, és amelyek azonosítani tudnak olyan mintákat, mint az azonos finanszírozási eszköz vagy az azonos kapcsolattartási adatok;
- d. azonosítsák, ha a terméket olyan árukkal és szolgáltatásokkal foglalkozó kereskedőknél használják, melyek magas pénzügyi bűncselekményi kockázatot hordoznak;
- e. kapcsolják az elektronikuspénz-termékeket eszközökhöz vagy webalapú ügyletek esetén IP-címekhez.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

104. A stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokat érintő kapcsolatok vagy ügyletek tekintetében való megfelelés érdekében az elektronikuspénz-kibocsátónak a III. fejezet III.3. alfejezete (*Ügyfél-átvilágítási intézkedések*) erre vonatkozóan meghatározott fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia.

105. A magas kockázatot jelentő helyzetekben alkalmazható fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések:

- a. további ügyfélinformációk beszerzése az ügyfél-átvilágítás során, például a pénzeszközök forrására vonatkozóan;
- b. további ellenőrzési intézkedések alkalmazása megbízható és független források szélesebb skálájából, (például online adatbázisokkal való összevetés) az ügyfél vagy a tényleges tulajdonos kilétének ellenőrzése céljából;
- c. további információk beszerzése az üzleti kapcsolat tervezett jellegéről, például az ügyfelek megkérdezése az üzleti tevékenységükről, illetve, hogy mely országok területére szándékoznak elektronikus pénzt átutalni;
- d. a kereskedőre/kedvezményezettre vonatkozó információk beszerzése, különösen abban az esetben, ha az elektronikuspénz-kibocsátónak oka van azt feltételezni, hogy a termékeit illegális vagy korhatáros áruk vásárlásához használják fel;
- e. személyazonosság igazoló ellenőrzése, a visszaélések megakadályozása érdekében;
- f. megerősített eljárás alkalmazása az ügyfélkapcsolat és az egyes ügyletek tekintetében;
- g. a pénzeszközök forrásának, illetve felhasználási helyének megállapítása.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

106. Az MNB a Pmt. 24/C. § (1) és (2) bekezdésében előírt eseteken túlmenően nem támogatja az egyszerűsített átvilágítási intézkedések alkalmazását.

IV.4. A pénzküldő szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás

107. A pénzküldő szolgáltatók olyan pénzforgalmi intézmények, elektronikuspénz-kibocsátó intézmények vagy hitelintézetek, amelyek engedélyt kaptak arra, hogy a Hpt. 6. § (1) bekezdésének 87. pontjának f) alpontja szerinti készpénzátutalási szolgáltatást nyújtsák (a továbbiakban: pénzküldő szolgáltató).

108. A készpénzátutalás olyan, a Hpt. 6. § (1) bekezdés 54. pontjában meghatározott pénzforgalmi szolgáltatás, amelynek alapja a fizető fél által a pénzforgalmi szolgáltató részére rendelkezésre bocsátott készpénz, amelyet a pénzküldő szolgáltató – például valamilyen kommunikációs hálózaton keresztül – átad a kedvezményezettnek vagy egy másik, a kedvezményezett nevében eljáró pénzforgalmi szolgáltatónak annak érdekében, hogy a pénz a kedvezményezett részére kifizetésre kerüljön. Mivel számos pénzküldő szolgáltató elsősorban tranzakcióalapú tevékenységet végez, a pénzküldő szolgáltatóknak javasolt megfontolnia, hogy milyen monitoringrendszereket és ellenőrzéseket alkalmaz az ML/TF kísérletek észlelésére, még akkor is, ha az ügyfélről csak alap- vagy semmilyen ügyfél-átvilágítási információval nem rendelkezik, mivel nem jött létre vele üzleti kapcsolata.

109. Egyes pénzküldő szolgáltató pénzforgalmi közvetítőket vesz igénybe annak érdekében, hogy a nevében pénzforgalmi szolgáltatásokat nyújtsanak. A pénzforgalmi közvetítők gyakran a főtevékenységüket kiegészítő szolgáltatásként nyújtanak pénzforgalmi szolgáltatásokat, és nem feltétlenül az ML/TF-re vonatkozó jogszabályok hatálya alá tartozó kötelezett szolgáltatók, ennek megfelelően az AML/CFT-vel kapcsolatos szakértelmük korlátozott lehet.

110. A készpénzátutalási tevékenység ML/TF kockázatnak teheti ki a pénzküldő szolgáltatót az ügyletek egyszerűsége és gyorsasága, globális hatóköre és gyakran készpénzalapú jellege miatt. Ezen felül az ilyen pénzforgalmi szolgáltatás jellegéből fakadóan a pénzküldő szolgáltató gyakran mindössze ügyleti megbízásokat hajt végre, és nem létesít üzleti kapcsolatot ügyfeleivel, ami azt jelenti, hogy korlátozott

ismeretekkel rendelkezhet az ügyfélhez kapcsolódó ML/TF kockázatról. Erre tekintettel a pénzküldő szolgáltatónak az ezen ajánlás III. fejezetében meghatározott kockázati tényezők és intézkedések mellett az 1. sz. mellékletben meghatározott ágazati kockázati tényezőket és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie. Azon pénzküldő szolgáltatónak, amely engedélye kiterjed az olyan üzleti tevékenységekre, mint a fizetés-kezdemenyyezési szolgáltatás és a számlainformációs szolgáltatás nyújtása, a jelen ajánlás IV.9. alcímben foglalt, a fizetés-kezdemenyyezési szolgáltatást és a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra vonatkozó ágazati iránymutatásokat is javasolt figyelembe vennie.

Intézkedések

111. Mivel számos pénzküldő szolgáltató üzleti tevékenysége elsősorban ügyletalapú, a pénzküldő szolgáltatónak javasolt mérlegelnie, hogy milyen monitoringrendszereket és kontrollmechanizmusokat vezessen be, hogy még akkor is biztosított legyen a ML/TF kísérletek feltárása, ha csak alapszintű vagy semmilyen ügyfél-átvilágítási információval nem rendelkezik az ügyfélről, mert nem jött létre üzleti kapcsolat. Az MNB elvárja, hogy a megfelelő monitoringrendszerek elemzésekor a pénzküldő szolgáltató biztosítsa, hogy azok összhangban legyenek az üzleti tevékenység volumenével és összetettségével, valamint az ügyleteik volumenével.

112. A szolgáltatónak javasolt bevezetnie a következőket:

- a. ténylegesen összefüggő, több ügyleti megbízás feltárására szolgáló rendszereket, ideértve azon ügyleteket is, amelyek a pénzküldő szolgáltató politikái és eljárásai alapján üzleti kapcsolatnak minősülhetnek (például olyan rendszereket, amelyek azonosítják az 1000 EUR alatti ügyletek olyan sorozatait, amelyeknél azonos a fizető fél és a kedvezményezett, és amelyek a tartósság elemével rendelkeznek);
- b. olyan rendszereket, melyek észlelik, ha különböző ügyfelek ügyleteinek ugyanaz a kedvezményezettje;
- c. olyan rendszereket, amelyek lehetővé teszik a pénzeszközök forrásának és felhasználási helyének megállapítását;
- d. mind az ügyletek, mind a fizetési láncban érintett gazdasági szereplők számának teljeskörű nyomon követhetőségét lehetővé tevő rendszereket;
- e. annak feltárására szolgáló rendszereket, hogy az átutalás stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országba irányul-e, vagy onnan érkezik-e; valamint
- f. olyan rendszereket, melyek biztosítják, hogy csak olyan személyek vesznek részt a fizetési láncban, amelyek engedéllyel rendelkeznek készpénzküldési szolgáltatások nyújtására.

Pénzforgalmi közvetítők igénybevétele

113. Az MNB elvárja, hogy az a pénzküldő szolgáltató, amely a készpénzátutalási szolgáltatás nyújtásához pénzforgalmi közvetítőt vesz igénybe, ismerje az általa megbízott pénzforgalmi közvetítőt. Ennek keretében a pénzküldő szolgáltatónak megfelelő és kockázaterősségi alapú politikákat és eljárásokat javasolt kialakítania és fenntartania abból a célból, hogy csökkentse a pénzforgalmi közvetítők ML/TF-tevékenységben való részvételének vagy felhasználásának kockázatát, amely érdekében többek között az alábbiak javasoltak:

- a. Amennyiben a pénzforgalmi közvetítő jogi személy, a tulajdonosának vagy az ellenőrzést gyakorló

személynek az azonosítása annak érdekében, hogy a pénzküldő szolgáltató meggyőződjön arról, hogy a pénzforgalmi közvetítő igénybevételével nem nő a pénzküldő szolgáltatót érintő ML/TF kockázat.

- b. Az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény 55. § (3) bekezdés i) pontjában foglalt követelményekkel összhangban bizonyíték beszerzése arról, hogy a pénzforgalmi közvetítő irányításáért felelős vezető tisztviselők és egyéb személyek alkalmasak feladatuk ellátására, különös figyelemmel a tisztességességre, feddhetetlenségre és jó hírnévre. Elvárt, hogy a pénzküldő szolgáltató által elvégzett vizsgálat álljon arányban a pénzforgalmi közvetítő által nyújtott pénzforgalmi szolgáltatásokban rejlő ML/TF kockázat jellegével, összetettségével és nagyságával, ami a pénzküldő szolgáltató ügyfél-átvilágítási eljárásain alapulhat.
- c. Megfelelő intézkedések megtétele annak érdekében, hogy a pénzforgalmi közvetítő AML/CFT belső kontrollmechanizmusai a közvetítői kapcsolat teljes időtartama alatt megfelelőek maradjanak, például a pénzforgalmi közvetítő ügyleteiből vett minta felülvizsgálatával, vagy a pénzforgalmi közvetítő kontrollmechanizmusainak helyszíni vizsgálatával. Amennyiben a pénzforgalmi közvetítő AML/CFT belső kontrollmechanizmusai eltérnek a pénzküldő szolgáltatóétól, például azért, mert a pénzforgalmi közvetítő több megbízót képvisel, vagy azért, mert az ügynök maga is az AML/CFT jogszabályok alapján szolgáltatónak minősül, a pénzküldő szolgáltatónak célszerű értékelnie és kezelnie annak kockázatát, hogy ezek a különbségek befolyásolhatják-e a saját vagy a pénzforgalmi közvetítő AML/CFT megfelelőségét.
- d. AML/CFT küzdelemmel kapcsolatos képzés nyújtása a pénzforgalmi közvetítők részére annak érdekében, hogy a pénzforgalmi közvetítők megfelelően ismerjék a vonatkozó ML/TF kockázatokat, valamint, hogy a pénzküldő szolgáltató milyen színvonalú AML/CFT kontrollmechanizmusokat vár el.

IV.5. A vagyonkezelési szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás

114. A jelen ajánlás alkalmazásában vagyonkezelés a banki és más pénzügyi szolgáltatások nyújtása vagyonos magánszemélyek és családtagjaik vagy vállalkozásaik részére. A vagyonkezelés privátbanki, bizalmi vagyonkezelési szolgáltatás néven is ismert (az ilyen szolgáltatásokat nyújtó intézmények a továbbiakban: vagyonkezelő szolgáltató). A vagyonkezelő szolgáltató ügyfeleit kapcsolatkezelő munkatársak támogatják személyre szabott szolgáltatásokat kínálva.

115. A vagyonkezelés számos jellemző sajátossága okán a lakossági banki szolgáltatások területén jellemzően fennálló kockázathoz képest magasabb pénzmosási kockázatra utal. Az MNB értékelése szerint a vagyonkezelő szolgáltató szolgáltatásai különösen ki lehetnek téve olyan ügyfelek általi visszaélésnek, amelyek leplezni kívánják a pénzeszközök forrását, vagy például céljuk a saját joghatóságuk területén az adóelkerülés. Erre tekintettel a vagyonkezelő szolgáltatónak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. számú mellékletben szereplő ágazati kockázati tényezőket, és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie. Ezzel összefüggésben a jelen ajánlás IV.2., IV.6. és a IV.7. alcímeiben szereplő, a lakossági bankoknak szóló, az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó, valamint a befektetési alapkezelőknek szóló ágazati iránymutatások is relevánsak lehetnek.

Intézkedések

116. A kockázat értékelésében kulcsszerepet játszik az a munkatárs (ügyfélkapcsolati felelős), aki a vagyonkezelő szolgáltató ügyfelével tartja a kapcsolatot. Az ügyfélkapcsolati felelősnek az ügyféllel fenntartott közeli kapcsolata megkönnyíti azoknak az információknak a begyűjtését, amelyek

segítségével teljesebb kép alakítható ki az ügyfél üzleti tevékenységének céljáról és jellegéről (például megismerhető az ügyfél pénzeszközének forrása, illetve, hogy egyes összetett vagy szokatlan megállapodások miért lehetnek mégis valóságosak és jogszerűek, vagy hogy miért lehet szükség további biztosítékra). Ez a közeli kapcsolat azonban összeférhetlenséghez is vezethet, ha az ügyfélkapcsolati felelős túlságosan közel kerül az ügyfélhez, és ily módon árthat a vagyonkezelő szolgáltató pénzügyi bűncselekmények kockázatának kezelése érdekében tett erőfeszítéseinek. Következésképp, szükség lehet a kockázatértékelés független felülvizsgálatára is, amelyet például a compliance terület és a vezető tisztségviselők látnak el.

117.A Pmt. 13. § (7) bekezdésének végrehajtása érdekében az MNB elvárja, hogy amennyiben a bizalmi vagyonkezelés kedvezményezettjeit a kedvezményezettek egy körére való utalással határozzák meg, a vagyonkezelő szolgáltatónak elegendő információt szükséges szereznie az arról való meggyőződés érdekében, hogy a kifizetés időpontjában, illetve amikor a kedvezményezettek az őket megillető jogokat érvényesítik, megállapítható lesz a kedvezményezettek kiléte.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

118.A magas kockázatú helyzetekben az alábbi fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedésekre lehet szükség. A normál kockázatot jelentő helyzetekhez képest az ügyfelekre vonatkozó több információ beszerzése és ellenőrzése, továbbá ezen információk rendszeres, illetve az ügyfél profiljában bekövetkezett lényeges változások miatti felülvizsgálata és naprakészen tartása. A vagyonkezelő szolgáltatónak szükséges kockázatérzékenységi alapú felülvizsgálatot végezniük, és a magasabb kockázatot jelentő ügyfeleket legalább évente egyszer, de szükség esetén gyakrabban javasolt felülvizsgálni. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha ezek az eljárások magukban foglalják az ügyfelek helyiségeiben, akár otthonukban, akár üzletükben tett látogatások nyilvántartásba vételét, beleértve az ügyfélprofil bármely változását vagy egyéb olyan információt, amely befolyásolhatja a szóban forgó látogatások nyomán elvégzett kockázatértékelést az alábbi szempontok figyelembevételével:

- a. A vagyon és a pénzeszközök forrásának megállapítása amennyiben a kockázat különösen magas, illetve amennyiben a vagyonkezelő szolgáltatónak kétségei vannak a pénzeszközök törvényes eredetét illetően, a megfelelő kockázatcsökkentési eszköz a vagyon és a pénzeszközök forrásának ellenőrzése lehet. A vagyon illetve a pénzeszközök forrása többek között a következőképpen ellenőrizhető: a legutóbbi fizetési kimutatás eredeti példánya vagy hitelesített másolata; a munkáltató által aláírt éves fizetés írásbeli megerősítése; egy befektetés vagy gazdasági társaság adásvételi szerződésének eredeti példánya vagy hitelesített másolata; ügyvéd által ellenjegyzett adásvételről szóló igazolás; végrendelet vagy hagyatékátadó végzés eredeti példánya vagy hitelesített másolata; örökségről szóló, ügyvéd, vagyonkezelő vagy végrehajtó aláírásával ellátott igazolás; cégjegyzékben végzett internetes keresés valamely gazdasági társaság adásvételének megerősítése érdekében.
- b. A pénzeszközök rendeltetési helyének megállapítása.
- c. Az üzleti kapcsolatoknak az általános pénzügyi szolgáltatások – például lakossági banki szolgáltatások vagy befektetéskezelés – nyújtásakor jellemző vizsgálatánál és átvilágításánál szigorúbb vizsgálata és átvilágítása.
- d. Független belső felülvizsgálat és szükség esetén az új és meglévő ügyfelek esetén kockázatérzékenységi alapon a vagyonkezelő vezető tisztségviselői jóváhagyásának kérése.
- e. Az ügyletek folyamatos monitoringja, többek között az egyes ügyletek valós idejű vizsgálata a szokatlan vagy a gyanús tevékenység észlelése érdekében. Ennek keretében olyan intézkedések

hozhatók, melyekkel eldönthető, hogy az alábbiak bármelyike kívül esik-e az üzleti kockázati profilon: átutalások (készpénz, befektetések vagy más eszközök átutalása); banki átutalások; a tevékenység jelentős megváltozása; magasabb ML/TF kockázatot jelentő országokat érintő ügyletek.

119. A monitoring intézkedések része lehet küszöbértékek használata, valamint olyan vizsgálati eljárás, amelynek során az ügyfélkapcsolatért felelős munkatársak vagy (bizonyos küszöbértékek elérésekor) a compliance terület vagy a vezető tisztségviselők azonnal megvizsgálhatják a szokatlan viselkedésmódokat.

- a. A nyilvános jelentések vagy más hírforrások monitoringja az ügyfelekre vagy olyan, a velük közeli kapcsolatban álló személyekre, vállalkozásokra, a lehetséges akvizíciós célpontokra vagy azokra a harmadik félnek minősülő kedvezményezettekre vonatkozó információk megszerzése érdekében, akik részére az ügyfél fizetéseket teljesít.
- b. Annak biztosítása, hogy készpénzt vagy egyéb fizikai értékhordozókat (például üdülési csekket) csak a vagyonkezelő szolgáltató pénztárai kezeljenek, ügyfélkapcsolati felelősök azonban lehetőség szerint soha.
- c. Annak biztosítása, hogy a vagyonkezelő szolgáltató meggyőződhessen arról, hogy az összetett üzleti struktúrák – például bizalmi vagyonkezelés és magán befektetési eszközök – ügyfél általi használata törvényes és valódi célt szolgál, valamint, hogy a végső tényleges tulajdonos kiléte ismert legyen.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

120. Vagyonkezelés esetében az MNB által nem javasolt az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás alkalmazása.

IV.6. Kereskedelemfinanszírozási ágazati iránymutatás

121. A kereskedelemfinanszírozás az áruk mozgását (és a szolgáltatások nyújtását) belföldön vagy határon átnyúló viszonylatban elősegíteni hivatott fizetéskezelést jelent. A nemzetközi áruszállításkor az importőr számára fennáll az a kockázat, hogy az áruk nem érkeznek meg, míg az exportőr kockázata abban rejlik, hogy az áru ellenértékének kifizetésére nem kerül sor. E veszélyek csökkentése érdekében ezért számos kereskedelemfinanszírozási eszköz a hitelintézeteket és a pénzügyi szolgáltatókat (jelen fejezetben az ilyen szolgáltatásokat nyújtó intézmények a továbbiakban: kereskedelemfinanszírozási szolgáltató) helyezi az ügylet középpontjába.

122. A kereskedelemfinanszírozásnak számos különböző formája lehet. Többek között:

- a. „Nyitvaszállítási” ügyletek: olyan ügyletek, amelyeknél a vevő az áruk átvételét követően teljesít fizetést. Ezek a kereskedelemfinanszírozás legelterjedtebb eszközei, az ügylet kereskedelmi vonatkozású mögöttes jellegéről azonban a pénzáttalást végző hitelintézetek gyakran nem szereznek tudomást. Az ilyen ügyletekhez kapcsolódó kockázatok kezelése érdekében a bankoknak jelen ajánlás III. fejezetében foglaltakat célszerű alapul venniük.
- b. Okmányos meghitelezés (akkreditív): az akkreditív egy bank által kibocsátott pénzügyi eszköz, amely bizonyos, a hitelfeltételekben meghatározott „megfelelő” dokumentumok (például az áruk feladására vonatkozó bizonyítékok) bemutatásakor garantálja a kifizetést egy megnevezett kedvezményezett (jellemzően egy exportőr) számára.
- c. Okmányos beszedés: az okmányos beszedés azt a folyamatot jelenti, amelynek során valamely

„beszedő” bank fizetést vagy elfogadott váltót szed be áruimportőröktől a fizetés exportőröknek történő továbbítása céljából. A beszedést végző bank viszonzásképpen átadja az importőrnek a releváns kereskedelmi okmányokat (amelyeket az exportőrtől, rendszerint annak bankjától kap meg).

123. Az egyéb finanszírozási termékek, például a faktoring ügyletek, a forfetírozás vagy a strukturált finanszírozás, illetve a projektfinszírozáshoz hasonló, szélesebb körű tevékenységek a jelen ajánlás hatályán kívül esnek. Az ilyen termékeket kínáló kereskedelemfinanszírozási szolgáltatóknak a jelen ajánlás III. fejezetében található általános útmutatásban foglaltak szerint szükséges eljárnia, tekintettel arra, hogy a kereskedelemfinanszírozási eszközökkel vissza lehet élni ML/TF céljából (a vevő és az eladó például összejátszhat annak érdekében, hogy nemzetközi pénz- vagy értékátutalás céljából hamisan adja meg az áruk árát, minőségét vagy mennyiségét).
124. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara az akkreditívek és az okmányos beszedések használatára irányadó standardokat dolgozott ki, azok azonban nem térnek ki a pénzügyi bűncselekményekkel kapcsolatos kérdésekre. Az MNB javasolja, hogy kereskedelemfinanszírozási szolgáltató vegye figyelembe, hogy a standardok alkalmazása nem jelenti azt, hogy a hitelintézeteknek nem szükséges eleget tenniük az AML/CFT kötelezettségeiknek.
125. A kereskedelemfinanszírozási szolgáltatóknak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket, és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe venni.
126. A kereskedelemfinanszírozási ügyletekben részt vevő kereskedelemfinanszírozási szolgáltató gyakran csak részinformációkhoz fér hozzá az ügyletet és az abban részes feleket illetően. A kereskedelmi okmányok sokfélék lehetnek, és a kereskedelemfinanszírozási szolgáltató nem feltétlenül rendelkezik a hozzájuk beérkező kereskedelmi okmányok különböző típusaira vonatkozó szakismeretekkel. Ez problémássá teheti a ML/TF kockázat feltárását és értékelését. A kereskedelemfinanszírozási szolgáltatóknak mindazonáltal a józan ítélőképesség és a szakmai megítélés alapján szükséges értékelnie, hogy a birtokában lévő információk és okmányok milyen mértékben adhatnak okot ML/TF aggodalomra vagy gyanúra.

Intézkedések

127. Az MNB elvárja, hogy a kereskedelemfinanszírozási szolgáltató végezze el a jogszabályokban előírt ügyfél-átvilágítási intézkedéseket az utasítást adó fél vonatkozásában. A gyakorlatban a kereskedelemfinanszírozási szolgáltatók többsége csak meglévő ügyfelektől fogad el utasításokat, és a kereskedelemfinanszírozási szolgáltatóknak az ügyféllel fenntartott, szélesebb üzleti kapcsolata segíthet az átvilágításra irányuló erőfeszítésekben.
128. A kereskedelemfinanszírozási szolgáltatóknak az ügyfél-átvilágítási folyamat keretében célszerű lépéseket tennie ügyfele üzleti tevékenységének megismerése érdekében. A kereskedelemfinanszírozási szolgáltató információkat szerezhet például a következőkre vonatkozóan: melyek azok az országok, amelyekkel az ügyfél kereskedik, mely kereskedelmi útvonalakat használja, milyen árukkal kereskedik, kivel folytat üzleti tevékenységet (például.: vevők, beszállítók), igénybe vesz-e meghatalmazottakat vagy harmadik feleket, és ha igen, azok hol találhatóak. Ez segíthet, hogy a kereskedelemfinanszírozási szolgáltató megismerje ügyfelét, és feltárja a szokatlan vagy gyanús ügyleteket.

129. Amennyiben a hitelintézet levelezőbank, szükséges átvilágítani a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankot. A levelezőbankoknak a jelen ajánlás IV.1. alcímében ágazati iránymutatásokat javasolt követniük.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

130. A magasabb kockázatot jelentő helyzetekben a kereskedelemfinanszírozási szolgáltatónak fokozott ügyfél-átvilágítást szükséges alkalmaznia. Ennek keretében a kereskedelemfinanszírozási szolgáltatónak célszerű mérlegelnie, hogy szükségesek-e magára az ügyletre és az ügylet egyéb szereplőire (többek között a nem ügyfelekre) irányuló, alaposabb átvilágítási ellenőrzések.

131. Az ügylet egyéb szereplőire irányuló ellenőrzések többek között a következőkre terjedhetnek ki:

- a. Az ügyletben érintett egyéb szereplő tulajdonosi szerkezetének és hátterének jobb megismerését szolgáló lépések, különösen abban az esetben, ha azok magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található, vagy ha magas kockázatot jelentő árukat kezelnek. Ide tartozhat cégjegyzékek és harmadik felek hírforrásainak ellenőrzése, illetve a nyílt forrásokban végzett internetes keresés.
- b. További információk beszerzése az érintett felek pénzügyi helyzetéről.

132. Az ügyletekre irányuló ellenőrzések többek között a következőkre terjedhetnek ki:

- a. harmadik felek forrásainak vagy nyílt forrásból származó adatforrásoknak – például a Nemzetközi Tengerészeti Hivatal adatforrásainak (például figyelmeztető feljegyzések, hajóraklevelek, fuvar- és árképzési ellenőrzések) – a használata, vagy a hajózási társaságok ingyenes konténer-nyomonkövetési szolgáltatásának igénybevétele a szolgáltatott információk ellenőrzése, valamint annak ellenőrzése érdekében, hogy az ügylet célja jogszerű-e;
- b. a szakmai megítélésre támaszkodva annak mérlegelése, hogy az áruk árképzése kereskedelmi szempontból racionális-e, különösen a kereskedelem tárgyát képező olyan áruk tekintetében, amelyekre vonatkozóan megbízható és naprakész árképzési információk szerezhetők;
- c. annak ellenőrzése, hogy a fuvarozott áruk tömege és mennyisége összhangban van-e a fuvarozási móddal.

133. Mivel az akkreditívek és az okmányos inkasszók (beszedvények) túlnyomórészt papíralapúak, és azokat kereskedelmi vonatkozású okmányok (például számlák, hajóraklevelek és manifesztek) kísérik, az ügyletek automatizált monitoringja nem feltétlenül megvalósítható. A feldolgozást végző kereskedelemfinanszírozási szolgáltatónak javasolt értékelnie ezeket az okmányokat abból a szempontból, hogy összhangban vannak-e a kereskedelmi ügylet feltételeivel, és szükséges megkövetelnie a munkatársaitól, hogy szakértelmükre és szakmai megítélésükre támaszkodva mérlegeljék, hogy bármilyen szokatlan jellemzők miatt indokolt lehet-e fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazása, illetve felmerül-e ML/TF gyanú.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

134. A kereskedelemfinanszírozási szolgáltató által a csalás felderítése és az ügyletek Nemzetközi Kereskedelmi Kamara által meghatározott standardoknak való megfelelésének biztosítása érdekében rutinszerűen elvégzett ellenőrzések azt jelentik, hogy a gyakorlatban még az alacsonyabb kockázatot

jelentő helyzetekben sem alkalmazhatnak egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, erre tekintettel az MNB nem tartja elégségesnek az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás elvégzését.

IV.7. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás

Az életbiztosítás célja, hogy egy bizonytalan jövőbeli esemény, például haláleset, betegség vagy a hosszabb élettartam miatt a megtakarítások nyugdíj alatti kimerülésének kockázatával (élettartam-kockázat) szemben pénzügyi védelemben részesítse a kedvezményezettet. A védelmet egy biztosító valósítja meg, aki összevonja a több különböző kötvénytulajdonost érintő pénzügyi kockázatokat. Életbiztosítások befektetési termékként vagy nyugdíjcélra is vásárolhatók, a megtakarítási elem és kockázati fedezet egy szerződésben is megvásárolható (akár ún. befektetési egységekhez kötött, akár hagyományos életbiztosítási termékként). Nagyon lényeges a biztosítási kockázatok jellege miatt a tisztán kockázati életbiztosítások köre is, amelyek esetében megtakarítási/befektetési része a szerződésnek nincs. Ez utóbbi terméktípus esetében a pénzmosási kockázat is rendkívül alacsony. Léteznek egyszeri díjas és rendszeres díjas életbiztosítások, és a megtakarítási elemet is tartalmazó szerződés esetén jellemzően adott a lehetőség az ügyfél számára arra is, hogy a vállalt díjfizetés mellett eseti díjat is fizessen be a szerződésre.

135. Életbiztosításokat különféle értékesítési csatornán keresztül értékesítenek az ügyfelek számára, akik lehetnek természetes vagy jogi személyek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások. A szerződés kedvezményezettje lehet a kötvénytulajdonos, illetve egy megnevezett vagy kijelölt harmadik fél, a kedvezményezett a futamidő alatt meg is változhat, és előfordulhat, hogy az eredeti kedvezményezett soha nem részesül az életbiztosításból.

136. A megtakarítási elemet tartalmazó életbiztosítások többségét hosszú távra tervezik, és jellemzően a szerződésben meghatározott, dokumentált biztosítási esemény – például haláleset vagy nyugdíjba vonulás – esetén nyújtanak kifizetést. Ez azt jelenti, hogy számos életbiztosítás nem elég rugalmas ahhoz, hogy a pénzmosást végzők által elsőnek választott eszköz legyen. Ahogyan azonban más pénzügyi szolgáltatási termékek esetén is – de az átlagoshoz képest itt kisebb kockázatként – előfordulhat, hogy az életbiztosítás vásárlásához felhasznált pénzeszközök bűncselekményből befolyt bevételből származnak.

137. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket, és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie. Relevánsak lehetnek továbbá a jelen ajánlás IV.5. és IV.8. alcímében a vagyonkezelésre, valamint a befektetésialap-szolgáltatóknak szóló ágazatspecifikus előírások is. Közvetítők igénybevétele esetén az értékesítési csatornához kapcsolódó kockázati tényezők a relevánsak. Ez az iránymutatás a közvetítők számára is hasznos lehet.

Intézkedések

138. A Pmt. 13. § (3)-(4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az életbiztosítási üzletág tekintetében az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak nemcsak az ügyfélre és a tényleges tulajdonosra vonatkozóan szükséges ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaznia, hanem a kedvezményezettek azonosítását vagy megnevezését követően azonnal a kedvezményezetteknek is. Ez az jelenti, hogy az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak:

- a. szükséges megszereznie a kedvezményezett nevét, amennyiben az ügyfél természetes vagy jogi

- személyt, illetve jogi személyiség nélküli vállalkozást határoz meg kedvezményezettként; vagy
- b. elegendő információt szükséges szereznie annak érdekében, hogy a kedvezményezettek kiléte megállapítható legyen a kifizetéskor, amennyiben az ügyfél a kedvezményezetteket a személyek bizonyos csoportjaként vagy bizonyos jellemzők alapján nevezi meg. Ha például a kedvezményezettek „a leendő unokáim”, a biztosítónak információt szükséges szereznie a kötvénytulajdonos gyermekeiről;
 - c. ellenőriznie szükséges azt, hogy a biztosítási összegek kifizetései ténylegesen a már átvilágított biztosítási szerződésben megjelölt kedvezményezettek részére történnek-e. A biztosítási összegek kifizetései címzettjeit pénzmosás megelőzési szempontból minden esetben kedvezményezetteknek szükséges tekinteni függetlenül attól, hogy a biztosítási szerződésben ebben a minőségében feltüntetésre kerültek-e;
 - d. az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltató legkésőbb a kifizetéskor ellenőrzi a kedvezményezettek kilétét. Amennyiben az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltató tudja, hogy az életbiztosítást harmadik fél részére engedményezték, és e harmadik fél kapja majd meg a kötvény értékét, az engedményezés időpontjában azonosítja a tényleges tulajdonos kilétét.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

A magas kockázatot jelentő helyzetekben az alábbi fokozott ügyfél átvilágítási intézkedésekre lehet szükség:

139. Amennyiben az ügyfél igénybe veszi a szabad felmondási/elállási időszakot, a biztosítási díjat az ügyfél azon bankszámlájára szükséges visszatéríteni, amelyről a pénzt befizették. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak a visszatérítés előtt szükséges az ügyfél kilétét ellenőriznie, különösen abban az esetben, ha a biztosítási díj magas, vagy a körülmények más tekintetben szokatlannak tűnnek. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak azt is javasolt ellenőriznie, hogy a törlés felveti-e a pénzmosás gyanúját, valamint, hogy szükséges-e bejelentést tenniük gyanús tevékenység miatt.
140. További lépések tehetők annak érdekében, hogy az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak bővebb ismeretei legyenek az ügyfélről, a tényleges tulajdonosról, a kedvezményezetről vagy a kedvezményezett tényleges tulajdonosáról, a harmadik félnek minősülő fizetőkről és kedvezményezettekről. Ilyenek lehetnek például a következő intézkedések:
 - a. a Pmt. 13. § (2) bekezdésében foglalt, az előzetes ügyfél-átvilágítás alóli mentességről rendelkező előírás alkalmazásának mellőzése;
 - b. más releváns felek – többek között a harmadik félnek minősülő fizetők és kedvezményezettek – kilétének az üzleti kapcsolat kezdete előtti ellenőrzése;
 - c. további információk beszerzése az üzleti kapcsolat tervezett céljával és jellegével kapcsolatban;
 - d. további információk beszerzése az ügyfélről;
 - e. az ügyfél és a tényleges tulajdonos azonosító adatainak gyakoribb felülvizsgálata;
 - f. ha a fizető eltér az ügyféltől, annak okának meghatározása;
 - g. a kilétük egynél több megbízható és független forrás alapján történő ellenőrzése;
 - h. az ügyfél pénzeszközei forrásának, például a foglalkoztatására és a fizetésére, a hagyatéki vagy válási egyezségekre vonatkozó adatok beszerzése;
 - i. amennyiben lehetséges, a kedvezményezett azonosítása az üzleti kapcsolat kezdetén, ahelyett, hogy később kerülne sor az azonosításukra vagy megnevezésükre, szem előtt tartva azt a lehetőséget, hogy a kedvezményezett a biztosítás időtartama alatt megváltozhat;
 - j. a kedvezményezett tényleges tulajdonosának azonosítása és kilétének igazoló ellenőrzése;

- k. a Pmt. 9/A. § és 9/B. §-ainak előírásaival összhangban intézkedések meghozatala annak meghatározása érdekében, hogy az ügyfél kiemelt közszereplő-e, továbbá, hogy a kedvezményezett vagy a kedvezményezett tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő-e a kötvény teljes vagy részleges engedményezésének időpontjában, vagy legkésőbb a kifizetés időpontjában; valamint
- l. annak előírása, hogy az első fizetést az ügyfél nevében lévő, olyan banknál vezetett számláról teljesítsék, amely legalább olyan szigorú ügyfél-átvilágítási standardok hatálya alá tartozik, mint Pmt.-ben előírt standardok.

141. A Pmt. 16. § (1) bekezdés d) pontja előírja, hogy a kiemelt közszereplőkkel folytatott üzleti kapcsolat esetén az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak nemcsak a Pmt. 7.-10. §-ai szerinti ügyfél-átvilágítási intézkedéseket szükséges alkalmaznia, hanem ezen felül az üzleti kapcsolat egészére vonatkozóan fokozott ügyfél-átvilágítást is szükséges végeznie, valamint a Pmt. 10. § (3) bekezdése alapján a kötvény kifizetése előtt célszerű az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak a vezető tisztségviselőit is tájékoztatnia annak érdekében, hogy azok megalapozott álláspontot alakíthassanak ki a helyzethez kapcsolódó ML/TF kockázatról, és dönthessenek a kockázat csökkentésére szolgáló legmegfelelőbb intézkedésekről.

142. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak:

- a. további információkat javasolt szerezniük az üzleti kapcsolatról annak érdekében, hogy megismerhessék az ügyfél vagy a biztosított és a kedvezményezett közötti kapcsolat jellegét, valamint a fizető fél és a kedvezményezett közötti kapcsolat jellegét, ha a fizető fél nem azonos az ügyféllel vagy a biztosítottal; és
- b. fokozniuk javasolt a pénzeszközök forrására vonatkozóan végzett vizsgálatot.

143. Amennyiben a kedvezményezett kiemelt közszereplő, az MNB elvárja, hogy az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltatók ne várjanak a kötvény kifizetéséig a fokozott ügyfél-átvilágítás elvégzésével.

144. Előfordulhat, hogy az ügyleteket gyakoribb és alaposabb monitoringnak célszerű alávetni, szükség esetén többek között a pénzeszközök forrására vonatkozó információk beszerzésével.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

145. Alacsony kockázatot jelentő helyzetekben egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések alkalmazhatóak. Az MNB az alábbi esetköröket alacsony kockázatúnak tekinti:

- a. Amennyiben egy olyan számláról történt befizetés, amely valamely EGT országbeli felügyelt hitelintézetnél az ügyfél nevére szól, vagy vele közös tulajdonban van, és arról az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó szolgáltató meggyőződött.
- b. Amennyiben a kedvezményezett nevére szóló fizetést valamely EGT-országbeli felügyelt hitelintézetnél vezetett számlára teljesítik, úgy az MNB álláspontja alapján vélelmezhető, hogy a biztosítás kedvezményezettje kilétének ellenőrzése megtörtént.

IV.8. A befektetési szolgáltatási tevékenységet végző intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás

146. A befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdéi szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.) 4. § (2)

bekezdésének 10. pontjában meghatározott befektetési vállalkozásnak a Bszt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott befektetési szolgáltatási tevékenységek nyújtásakor az ezen ajánlás III. fejezetében hivatkozottak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket, és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe venni továbbá a IV.5. alcímében foglalt vagyionkezelési szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatás is releváns lehet számukra.

147. A befektetéskezelés a befektető eszközeinek konkrét befektetési célok elérése érdekében történő kezelése. Magában foglalja egyrészt a szabad felhatalmazás alapján történő befektetéskezelést, amelynek keretében a befektetéskezelők befektetési döntéseket hoznak az ügyfelek nevében, másrészt a tanácsadás jellegű befektetéskezelést, amelynek keretében a befektetéskezelők tanácsadást nyújtanak ügyfeleknek arra vonatkozóan, hogy mely befektetést érdemes megvalósítani, ügyleteket azonban nem hajtanak végre az ügyfelek nevében.

148. A befektetési vállalkozás rendszerint korlátozott számú magán- vagy intézményi ügyféllel áll kapcsolatban, amelyek közül sokan tehetősek, például vagyonos magánszemélyek, bizalmi vagyionkezelők, gazdasági társaságok, kormányzati ügynökségek és más befektetők. Az ügyfelek pénzeszközeit gyakran inkább helyi letétkezelő, nem pedig a befektetési vállalkozás kezeli. A befektetési vállalkozásnak javasolt figyelembe venni, hogy ebben az ágazatban az ML/TF kockázatot elsősorban a befektetési vállalkozás által kiszolgált ügyfelekkel kapcsolatos kockázat idézi elő. Továbbá a befektetési vállalkozás által végzett tevékenységek jellegéből fakadóan a befektetési vállalkozás piaci visszaéléshez hasonló alapbűncselekményeknek lehet kitéve, ami ML/TF kockázatot eredményezhet.

Intézkedések

149. Elvárt, hogy a befektetési vállalkozás alaposan ismerje meg ügyfeleit, hogy segítséget tudjon nyújtani nekik a megfelelő befektetési portfóliók meghatározásában. Ehhez a befektetési szolgáltatási tevékenységet végző szolgáltató hasonló információkat gyűjt össze, mint amelyeket AML/CFT céljára is megszerez. A befektetési vállalkozásnak mérlegelni javasolt, hogy az így megszerzett információk milyen mértékben használhatók fel a szokásos helyzetekben fennálló ügyfél-átvilágítási kötelezettségeik teljesítéséhez is. A befektetési vállalkozásnak a magasabb kockázatot jelentő helyzetekben a jelen ajánlás III. fejezetében foglaltak szerinti fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket javasolt követnie.

150. Az MNB elvárja, hogy a befektetési vállalkozás azonosítsa az ügyfelei mögöttes befektetőit, és szükség esetén ellenőrizze azok kilétét, ha az ügyfél harmadik félnek minősül, nem szabályozott befektető.

151. A befektetési vállalkozásnak szükséges megismerniük a nem ellenőrzött harmadik felek részére vagy általuk teljesített fizetések vagy átutalások okát.

IV.9. A befektetési alapkezelési tevékenységet végző intézményekre vonatkozó ágazati iránymutatások

152. Ezen alcímbe foglalt elvárások a Pmt. 3. § 28. l) pontja értelmében a befektetési alapkezelő befektetési jegy forgalmazási tevékenysége tekintetében, illetve a Bszt.-ben meghatározott tevékenysége tekintetében alkalmazandók.

153. Az alap befektetési jegyeinek forgalmazási folyamatában részt vevő felek típusa és száma egyebek között az alap jellegétől függ, és befolyásolhatja azt, hogy a befektetési jegyet forgalmazó alapkezelő mennyit

tud az ügyfélről és a befektetőiről. Az AML/CFT kötelezettségek betartásáért viselt felelősség a befektetési jegyet forgalmazó alapkezelőre hárul, tekintettel arra, hogy a Pmt. hatálya magukra befektetési alapokra nem terjed ki.

154. A befektetési alapokat a természetes személyek vagy szervezetek igénybe vehetik ML/TF céljára:

- a. A lakossági alapok forgalmazása gyakran személyes megjelenés nélkül történik; az ilyen alapokhoz gyakran könnyen és viszonylag gyorsan hozzá lehet férni, és az ilyen alapokban szerzett részesedések különböző felek között átruházhatók.
- b. Az ilyen befektetés gyakran közép- vagy hosszú távú jellege ellenére - amely miatt e termékek pénzmossási célra való felhasználása kevésbé vonzó - a növekedés és jövedelem generálására való képességük alapján mégis felkeltheti a pénzmossást végzők érdeklődését.

155. Az alap befektetési jegyeinek forgalmazásában részt vevő egyéb feleknek, például a közvetítőknél is javasolt megfelelniük a saját ügyfél-átvilágítási követelményeiknek, és adott esetben a jelen ajánlás megfelelő alcímeit is szükséges alkalmazniuk. A befektetési alapkezelési tevékenységet végző intézményeknek az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe venniük.

Intézkedések

156. A befektetési jegyet forgalmazó befektetési alapkezelőnek a magas kockázatot jelentő helyzetekben – a Pmt.-ben foglalt fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseken túl – javasolt annak előírása, hogy az első fizetést az ügyfél nevére szóló vagy közös tulajdonú, EGT-oroszágbeli felügyelt hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál, illetve olyan harmadik országbeli felügyelt hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál vezetett számláról teljesítsék, amely országban az AML/CFT követelmények nem kevésbé szigorúak, mint a Pmt. előírásai.

157. Alacsonyabb kockázatot jelentő helyzetekben, a jogszabályok által megengedett mértékben, és amennyiben a pénzeszközöket ellenőrizhetően az ügyfél nevére szóló vagy közös tulajdonú, valamely EGT-oroszágbeli felügyelt hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál vezetett számlára, illetve számláról utalják át, a befektetési jegyet forgalmazó befektetési alapkezelő egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedésként felhasználhatja például a pénzeszközök forrását az egyes ügyfél-átvilágítási intézkedések teljesítéséhez.

158. A magasabb kockázatú helyzetekben, amennyiben a pénzügyi közvetítő a befektetési alapkezelő ügyfele, az alapkezelőnek kockázatérzékenységi alapon ügyfél-átvilágítási intézkedéseket javasolt alkalmaznia a pénzügyi közvetítő tekintetében. A befektetési alapkezelőnek egyszersmind kockázatérzékenységi alapú intézkedéseket célszerű hoznia a pénzügyi közvetítő mögöttes befektetőinek azonosítása és kiléte ellenőrzése céljából, mivel ezek a befektetők a közvetítőn keresztül befektetett pénzeszközök tényleges tulajdonosai. Az alacsony kockázatot jelentő helyzetekben az alapkezelők - a jogszabályok által megengedett mértékben - egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazhatnak. Az alacsony kockázati szintet az alábbiak alapozzák meg:

- a. A pénzügyi közvetítő az AML/CFT kötelezettségek hatálya alá tartozik valamely EGT országban vagy olyan harmadik országban, amelyben az AML/CFT követelmények nem kevésbé szigorúak, mint a Pmt. előírásai.

- b. A pénzügyi közvetítőt e követelmények betartása tekintetében hatékonyan felügyelik.
- c. A befektetési alapkezelő kockázatérzékenységi alapon lépéseket tett annak érdekében, hogy meggyőződjön, hogy az üzleti kapcsolathoz társuló ML/TF kockázat alacsony, többek között a pénzügyi közvetítő üzleti tevékenysége, a közvetítő üzleti tevékenysége által kiszolgált ügyféltípusok, valamint a közvetítő üzleti tevékenységét érintő országok értékelése alapján.
- d. A befektetési alapkezelő kockázatérzékenységi alapon lépéseket tett annak érdekében, hogy meggyőződjön, hogy a közvetítő szigorú és kockázatérzékenységi alapú ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz saját ügyfelei és ügyfeleinek tényleges tulajdonosai tekintetében. Ennek keretében a befektetési alapkezelő kockázatérzékenységi alapon értékeli a közvetítő ügyfél-átvilágítási politikáinak és eljárásainak megfelelőségét, például a közvetítő megfelelésére vonatkozó, nyilvánosan hozzáférhető korábbi adatok alapján, vagy a közvetítővel való közvetlen kapcsolattartás útján.
- e. A befektetési alapkezelő kockázatérzékenységi alapon lépéseket tett annak érdekében, hogy meggyőződjön, hogy a közvetítő - kérésre - haladéktalanul átadja a mögöttes befektetőkre vonatkozó ügyfél-átvilágítási információkat és dokumentumokat, például oly módon, hogy a vonatkozó rendelkezéseket a közvetítővel kötött szerződésbe foglalja, vagy mintavétel útján megvizsgálja, hogy a közvetítő képes-e - kérésre - ügyfél-átvilágítási információkat szolgáltatni.

159. Megnövekedett kockázat esetén, fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket célszerű alkalmazni, amelyek az alábbiakban kifejtett ügyfél-átvilágítási intézkedéseket foglalhatják magukban.

- a. A befektetési alapkezelőnek kockázatérzékenységi alapú ügyfél-átvilágítási intézkedéseket szükséges alkalmaznia a végső befektető tekintetében. A befektetési alapkezelő az ügyfél-átvilágítási kötelezettségeinek teljesítése érdekében - a Pmt. 22.-23. §-ában foglalt feltételekkel összhangban és azokra figyelemmel - hagyatkozhat a más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítási intézkedés eredményére.
- b. Az alacsony kockázatot jelentő helyzetekben a befektetési alapkezelő a jogszabályok által megengedett mértékben egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazhat. A fentiekben felsorolt feltételek teljesülése esetén az egyszerűsített ügyfél-átvilágítási intézkedések keretében a befektetési alapkezelő azonosítási adatokat átvehet a Pmt. 23. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint, mely adatokat a befektetési alapkezelőnek észszerű határidőben szükséges beszereznie az ügyfél-átvilágítást végző más szolgáltatótól. A befektetési alapkezelőnek ezt a határidőt a kockázatalapú megközelítéssel összhangban javasolt megállapítania.

IV.10. A fizetés-kezdeményezési szolgáltatást és a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás

160. A fizetés-kezdeményezési szolgáltatást, illetve a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak javasolt figyelembe venniük, hogy noha a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont g) alpontja szerinti fizetés-kezdeményezési szolgáltatást és h) alpontja szerinti számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatók a Pmt. hatálya alá tartozó kötelezett szolgáltatók, a hozzájuk társuló eredendő ML/TF kockázat a következők miatt korlátozott:

- a. a fizetés-kezdeményezési szolgáltatást nyújtó szolgáltatók részt vesznek ugyan a fizetési láncban, azonban maguk nem hajtanak végre fizetési műveleteket, és nem tartják birtokukban a

pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybe vevők pénzeszközeit;

- b. a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatók nem vesznek részt a fizetési láncban és nem tartják birtokukban a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybe vevők pénzeszközeit.

161. A fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket, és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie.

Intézkedések

162. A fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak megfelelő intézkedéseket kell hoznia az üzleti tevékenységével összefüggő ML/TF kockázat feltárása és értékelése érdekében. E célból a fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak valamennyi rendelkezésére álló ügyfelekhez kapcsolódó adatot figyelembe kell vennie. A rendelkezésére álló adatok típusa többek között a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett hozzájárulásával az ügyfélnek nyújtott konkrét szolgáltatástól és attól függ, hogy mely adatok szükségesek a szolgáltatásaik nyújtásához. A fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltató a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban Pft.) 38/B. § (3) bekezdés f) pontjában foglaltaknak megfelelően a fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást végző pénzforgalmi szolgáltató a fizetés-kezdemenyezési szolgáltatás igénybevételéhez szükséges adatokon kívül más adatot nem kér az ügyfelétől, továbbá a g) pontban foglaltaknak megfelelően a fizető fél által kifejezetten igényelt fizetés-kezdemenyezési szolgáltatás nyújtásától eltérő célból nem használ és nem tárol adatokat, valamint nem fér hozzá adatokhoz.

163. Monitoring: elvárt, hogy a fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltató ügyfél-átvilágítási folyamatai keretében biztosítsa a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelmet célzó rendszerének oly módonon történő kialakítását, hogy az figyelmeztesse őt az ügyletekkel kapcsolatos szokatlan vagy gyanús tevékenységre, figyelembe véve valamennyi adatot, amely a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett hozzájárulásával rendelkezésére áll, és amely a Pft. 38/B. § (3) bekezdés f) és g) pontjával összhangban a szolgáltatása nyújtásához szükségesek. A fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak saját tipológiát vagy harmadik felek tipológiáit kell alkalmazni az ügyletekkel kapcsolatos szokatlan tevékenység feltárására.

Ügyfél-átvilágítás

164. A magasabb kockázatot jelentő helyzetekben a fizetés-kezdemenyezési szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak a III. fejezetben foglalt fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket javasolt alkalmazni.

IV.11. A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatás

165. A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie.

166. Az MNB elvárja, hogy a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltató vegye figyelembe a pénzváltási tevékenység eredendő kockázatait, amelyek jelentős ML/TF kockázatnak tehetik ki őt. A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak tudatában kell lenniük annak, hogy ezek a kockázatok az ügyletek egyszerűségének, gyorsaságának és gyakran készpénzalapú jellegének tulajdoníthatók. A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak azt is figyelembe kell venniük, hogy korlátozott ismeretekkel rendelkezhetnek az ügyfélhez kapcsolódó ML/TF kockázatról, mivel az ügyfelek általában üzleti megbízásokat hajtanak végre, mintsem, hogy üzleti kapcsolatot létesítsenek.

Intézkedések

167. Mivel ez az üzleti tevékenység elsősorban ügyletalapú, a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak javasolt mérlegelni, hogy milyen monitoringrendszereket és kontrollmechanizmusokat vezessen be annak érdekében, hogy még akkor is biztosított legyen az ML/TF kísérletek feltárása, ha csak alapszintű, vagy semmilyen ügyfél-átvilágítási információval nem rendelkezik az ügyfélről. E monitoringrendszert az üzleti tevékenység volumenéhez és a kockázati kitettséghez kell igazítani.

Ügyfél-átvilágítás

168. Az MNB elvárja, hogy a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltató egyértelműen határozza meg belső politikáiban és eljárásaiban, hogy mikor kell ügyfél-átvilágítást végeznie alkalmi ügyfeleikre vonatkozóan. A belső politikákban és eljárásokban legalább az alábbiakra javasolt kitérni:

- a. Amikor egy ügylet vagy a ténylegesen összefüggő, több üzleti megbízás összege eléri a Pmt.3. § 37. b) pontjában meghatározott küszöbértéket, vagy meghaladja azt. A politikákban és az eljárásokban javasolt egyértelműen meghatározni, hogy mi minősül ténylegesen összefüggő több üzleti megbízásnak.
- b. Azon esetkörök, amikor fennáll az ML/TF gyanúja.

169. A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak minden esetben rendszereket és kontrollmechanizmusokat javasolt bevezetnie a következők érdekében:

- a. a ténylegesen összefüggő, több üzleti megbízás (például annak feltárása, hogy ugyanaz az ügyfél több – ugyanazon pénzváltó irodához tartozó – pénzváltót is felkeres-e rövid időn belül);
- b. olyan ügyletmonitoring, amely a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltató méretére, irodáinak számára, az ügyletek nagyságára és volumenére; a végzett tevékenységek típusára, a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltató szolgáltatási csatornáira és az üzleti tevékenységének egészére kiterjedő kockázatértékelés során azonosított kockázatokra figyelemmel megfelelő és hatékony.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

170. Amennyiben az üzleti megbízáshoz vagy az üzleti kapcsolathoz fokozott kockázat társul, a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak az III. fejezettel összhangban fokozott ügyfél-átvilágítást javasolt alkalmazni, ideértve adott esetben a fokozott ügylet-monitoringot is (például a gyakoriság növelése vagy a küszöbértékek leszállítása), valamint több információ szerzését az üzleti tevékenység jellegéről és céljáról, illetve az ügyfél pénzeszközeinek forrásáról.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

171. Alacsony kockázatot jelentő helyzetekben a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltató mérlegelheti, hogy egyszerűsített ügyfél-átvilágítást alkalmazzon.

IV.12. Vállalatfinanszírozásra vonatkozó ágazati iránymutatás

172. A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak javasolt figyelembe vennie az e tevékenységekhez kapcsolódó eredendő ML/TF kockázatokat, és javasolt szem előtt tartania, hogy ez a tevékenység szoros tanácsadói kapcsolatokon alapul, különösen vállalati ügyfelekkel és más felekkel, például potenciális stratégiai befektetőkkel.

173. Vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak az ezen ajánlás III. fejezetében foglaltak mellett az 1. sz. mellékletben felsorolt ágazati kockázati tényezőket, és az alábbi intézkedéseket is javasolt figyelembe vennie, továbbá a IV.5., IV.8. és a IV.9. alcímben hivatkozott, a vagyionkezelésre vonatkozó, a befektetési szolgáltatásokat végző és a befektetési alapkezelő szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatások is irányadók lehetnek.

Intézkedések

174. A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató az üzleti tevékenység jellegéből adódóan jelentős mennyiségű, átvilágítással kapcsolatos információt gyűjt. A vállalatfinanszírozási szolgáltatóknak javasolt figyelembe vennie ezeket az információkat a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem céljára.

Fokozott ügyfél-átvilágítás

175. Amennyiben az üzleti kapcsolathoz vagy az üzleti megbízáshoz fokozott kockázat társul, a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket javasolt alkalmaznia, például az alábbiakat:

- a. További ellenőrzések az ügyfelek tulajdonosi szerkezetére és ellenőrzési struktúrájára, tényleges tulajdonosaira és különösen az ügyfél kiemelt közszereplőkkel való esetleges kapcsolataira, valamint arra vonatkozóan, hogy ezek a kapcsolatok milyen mértékben érintik az üzleti kapcsolathoz társuló ML/TF kockázatot.
- b. Az ügyfél gazdasági tevékenységében és a vállalatfinanszírozási üzletben jelentős mértékben részt vevő igazgatók, részvényesek és más felek feddhetetlenségének értékelése.
- c. A gazdasági társaság egyéb tulajdonosai, vagy a felette ellenőrzést gyakorló egyéb személyek kilétének ellenőrzése.
- d. Az üzletben részt vevő összes fél által bevont pénzeszközök vagy eszközök forrásának és jellegének megállapítása, adott esetben megfelelő harmadik felektől származó bizonyítékok vagy biztosítékok révén.
- e. További ellenőrzések a vállalati ügyfél pénzügyi helyzetének meghatározása céljából.
- f. Nem okirati bizonyítékformák használata, például találkozók olyan hiteles személyekkel, akik ismerik a szóban forgó személyeket; például bankárok, auditorok vagy jogi tanácsadók. A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak mérlegelniük javasolt, hogy ez a bizonyíték elegendő-e annak igazolására, hogy az ügyfél helyesen mutatta-e be személyes és pénzügyi körülményeit. Az ilyen jellegű nem okirati bizonyítékok alkalmazása esetén javasolt nyilvántartást vezetni, amelyben rögzítik, hogy mi alapján hoztak döntéseket.

- g. Kockázatérzékeny ügyfél-átvilágítási ellenőrzések a pénzügyi megállapodás többi részes felére vonatkozóan, hogy elegendő háttérismeretet lehessen gyűjteni az ügylet jellegének megismeréséhez. Ennek az az oka, hogy nemcsak a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató ügyfelei, hanem az ügyletekben részt vevő azon felek is pénzügyi kockázatot jelenthetnek a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató számára, amelyekkel a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató nem áll közvetlen üzleti kapcsolatban. A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak figyelembe kell venniük, hogy a felek közé tartozhatnak a következők:
- i. a vállalati ügyfél felvásárlási vagy beolvasztási célpontja;
 - ii. a vállalati ügyfélbe potenciálisan vagy ténylegesen befektetők;
 - iii. olyan gazdasági társaságok, amelyekben a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató jelentős tulajdonosi részesedést szerez (de amelyekkel nincs szélesebb körű üzleti kapcsolata);
 - iv. esetleges jövőbeli ügyfelek;
 - v. az értékpapírosítás általános keretrendszerének meghatározásáról, az egyszerű, átlátható és egységesített értékpapírosítás egyedi keretrendszerének létrehozásáról, valamint a 2009/65/EK, a 2009/138/EK és a 2011/61/EU irányelv és az 1060/2009/EK és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2017. december 12-i 2017/2402/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének 1. pontjában meghatározott értékpapírosítási ügyletek során az értékpapírosítási különleges célú gazdasági egység nevében eljáró közvetítő (aki felügyelt és nem felügyelt intézmény is lehet).
- h. A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak fokozott, folyamatos monitoringot javasolt alkalmaznia. Az automatizált ügyletmonitoringot alkalmazó vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak e tekintetben kombinálniuk kell az automatizált ügyletmonitoringot a tevékenységet végző munkavállalók tudásával és szakértelmével. E fokozott monitoringnak annak teljes megértését szükséges eredményeznie, hogy az ügyfél miért hajtja végre az adott ügyletet vagy tevékenységet. E célból a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak biztosítani kell, hogy munkavállalói felhasználják az ügyféllel kapcsolatos ismereteit, és ami az adott körülmények között helyénvaló lenne ahhoz, hogy ki tudja szűrni azt, ami szokatlan vagy potenciálisan gyanús.
- i. Értékpapírok kibocsátásában való részvételkor a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak javasolt meggyőződni arról, hogy az értékpapírosítással létrejött eszközök vagy értékpapírosítási ügyletek befektetőknek történő értékesítésében részt vevő harmadik felek megfelelő saját ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaznak.
- j. Az értékpapírosítással létrejött eszközökhöz vagy értékpapírosítási ügyletkezeléshez kapcsolódó ML/TF kockázatok mérlegelésekor a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak meg kell értenie a konstrukció mögöttes gazdasági célját, a konstrukcióban részt vevő különböző felek tekintetében megfelelő átvilágítási szintet is beleértve, amelybe beletartozhatnak azok a felek is, akikkel a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató nem áll közvetlen üzleti kapcsolatban.

Egyszerűsített ügyfél-átvilágítás

176.A vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóknak a vállalatfinanszírozási tevékenység kapcsolatban alapuló jellege, az ügyletek nagyságrendje, valamint a vállalatfinanszírozási konstrukciók

által jelentett hitelkockázat és reputációs kockázat értékelésének szükségessége miatt rendelkezésére álló információkat javasolt felhasználnia az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás céljaira is.

177. Amennyiben a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató olyan közvetítővel kapcsolatosan jár el, akik elsődlegesen a mögöttes ügyfelek javára vezetnek számlákat, úgy a vállalatfinanszírozási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatónak javasolt a jelen ajánlás IV.9. fejezetében hivatkozott, a befektetési alapkezelési tevékenységet végző szolgáltatóknak szóló ágazati iránymutatást alkalmaznia.

V. Záró rendelkezések

178. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.

179. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.

180. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a felügyelt pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a felügyelt pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a felügyelt pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.

181. Az MNB a jelen ajánlás alkalmazását 2023. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

182. 2023. január 1-jén hatályát veszti a pénzügyi intézmények pénzmosási és terrorizmus finanszírozási kockázatainak értékeléséről, és a kapcsolódó intézkedések meghatározásáról szóló 7/2019. (IV.1.) számú MNB ajánlás.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. sz. Melléklet a Magyar Nemzeti Bank 15/2022. (IX.15.) számú ajánlásához

ÁGAZATSPECIFIKUS KOCKÁZATI TÉNYEZŐK

Jelen mellékletben ismertetett kockázati tényezők nem teljeskörűek. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató átfogóan szemlélje a helyzethez kapcsolódó kockázati tényezőket, és vegye figyelembe, hogy az egyes kockázati tényezők fennállása önmagában még nem feltétlenül sorolja magasabb vagy alacsonyabb kockázati kategóriába az üzleti kapcsolatot vagy üzleti megbízást.

A levelezőbanki szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

1. A számlát használhatják más olyan levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankok, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak az adott levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankkal, de a levelezőbanki szolgáltatást nyújtó bankkal nem („nesting” vagy downstream klíring), ami azt jelenti, hogy a levelezőbank közvetett módon az elfogadó banktól eltérő bankok részére nyújt szolgáltatást.
2. A számlát a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank csoportján belüli más olyan szervezetek is használhatják, amelyek tekintetében a levelezőbanki szolgáltatást nyújtó bank nem végzett ügyfél-átvilágítást.
3. A szolgáltatás magában foglalja egy ún. „payable through” számla nyitását, amely lehetővé teszi a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank ügyfelei számára, hogy közvetlenül az igénybe vevő bank nevében bonyolítsanak ügyleteket.

A kockázatot csökkentő tényezők:

4. A kapcsolat a SWIFT kapcsolatra Risk Management Application (RMA) korlátozódik, amelynek célja a hitelintézetek és a pénzügyi szolgáltatók közötti kommunikáció lebonyolítása. A SWIFT RMA kapcsolatban a levelezőbankoknak nincs fizetési számla kapcsolata.
5. A bankok inkább közvetlenül járnak el, nem pedig az ügyfelek nevében dolgoznak fel ügyleteket, például két bank közötti valutaváltás esetében, ahol az üzletet közvetlenül kötik a bankok, és amelyeknél az ügylet nem jár harmadik fél részére teljesített fizetéssel. Ezekben az esetekben az ügylet megkötése a levelezési szolgáltatást igénybe vevő bank saját nevében történik.
6. Az ügylet szabályozott piacokon történő értékpapírok eladására, vételére vagy elzálogosítására vonatkozik, például amikor a bank – rendszerint helyi résztvevő közreműködésével – valamely uniós vagy nem uniós értékpapír-elszámolási rendszerhez közvetlen hozzáféréssel rendelkező letétkezelőként jár el vagy ilyen letétkezelőt vesz igénybe.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

7. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank ML/TF elleni küzdelmet célzó politikái, valamint az azok végrehajtása érdekében alkalmazott rendszerei és kontrollmechanizmusai nem felelnek meg a Pmt.-ben illetve az MNB Rendeletben előírt standardoknak.
8. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank nem tartozik AML/CFT felügyelet alá.
9. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő banknál, annak anyavállalatánál vagy egy, az igénybe vevő bankkal azonos csoporthoz tartozó levelezőbanki szolgáltatást nyújtó intézményénél a közelmúltban a nem megfelelő ML/TF elleni politikák és eljárások és/vagy az ML/TF elleni kötelezettségek megsértése miatt hatósági eljárás folyt.
10. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank jelentős mértékű üzleti kapcsolatban áll olyan ágazatokkal, amelyekhez magasabb szintű ML/TF kockázat társul; például a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank készpénzküldő tevékenységet folytat, vagy bizonyos pénzküldő szolgáltatók vagy pénzváltók nevében külföldiekkel vagy a székhelye szerinti ország pénznemétől eltérő pénznemben folytat tevékenységet.
11. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank vezetésében vagy tulajdonosai között kiemelt közszereplők vannak, különösen, ha a kiemelt közszereplő érdemi befolyást gyakorolhat a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankra, vagy ha a kiemelt közszereplő hírneve, feddhetetlensége, illetve a vezetőség tagjaként vagy kulcsfontosságú beosztás betöltőjeként való alkalmassága aggodalomra ad okot, vagy ha a kiemelt közszereplő magasabb ML/TF kockázatot jelentő országból származik. A levelezőbanki szolgáltatást nyújtó intézményeknek célszerű különös figyelmet fordítaniuk azokra az országokra, amelyekben a korrupció rendszerszintű vagy széles körben elterjedt.
12. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bankkal fennálló üzleti kapcsolat előzményei aggodalomra adnak okot, például azért, mert az ügyletek mennyisége nincs összhangban a levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank jellegére és méretére vonatkozó ismeretei alapján a levelezőbank által várt mennyiséggel.
A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank nem bocsátja a levelezőbanki szolgáltatást nyújtó bank rendelkezésre a levelező bank által ügyfél-átvilágítás és fokozott ügyfél-átvilágítás céljából kért információkat, valamint a fizető félre vagy a kedvezményezettre vonatkozóan a pénzáttalásokat kísérő adatokról és a 1781/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2015. május 20-i 2015/847/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben előírt információkat. E célból a levelező banknak a hiányzó adatokkal rendelkező pénzáttalások pénzforgalmi szolgáltató általi kezelésére szolgáló eljárásokról szóló 1/2020. (III.4.) MNB ajánlásban foglaltak szerint szükséges eljárnia.

A kockázatot csökkentő tényezők:

13. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank AML/CFT ellenőrzései nem kevésbé szigorúak, mint a Pmt. előírásai.
14. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank ugyanazon csoporthoz tartozik, mint a levelezőbanki szolgáltatást nyújtó bank, vagy nem magasabb ML/TF kockázatot jelentő országban rendelkezik székhellyel, és megfelel a pénzmosás elleni csoportszintű standardoknak, amelyek nem kevésbé szigorúak, mint a Pmt. előírásai.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

15. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank székhelye magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található. A levelezőbanki szolgáltatást nyújtó intézményeknek javasolt különös figyelmet fordítani azokra az országokra, amelyek magasabb ML/TF kockázatot jelentő országoknak minősülnek, amelyekben magas a korrupció és/vagy a pénzmosáshoz kapcsolódó egyéb alpbűncselekmények szintje; amelyeknek a jogrendszere és igazságszolgáltatási rendszere nem megfelelő ahhoz, hogy büntetőeljárást folytasson az adott bűncselekmények esetében; amelyekben jelentős mértékű a terrorizmus finanszírozása vagy a terrorista tevékenységek szintje vagy amelyekben nincs AML/CFT felügyelet.
16. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található ügyfelekkel folytat jelentős üzleti tevékenységet.
17. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank anyavállalata magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén rendelkezik székhellyel vagy ott van bejegyezve.

A kockázatot csökkentő tényezők:

18. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank olyan harmadik országban található, amelynek AML/CFT követelményei nem kevésbé szigorúak, mint a Pmt. előírásai, és megfelelően teljesíti ezeket a követelményeket. A levelezőbankoknak ugyanakkor javasolt figyelembe venniük, hogy ez nem mentesíti őket a Pmt. 24/A. §-ában foglalt intézkedések alkalmazása alól.
19. A levelezőbanki szolgáltatást igénybe vevő bank EGT-tagországban található.

A lakossági banki szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

20. A termék jellemzői az anonimitást részesítik előnyben.
21. A termék lehetővé teszi a termékhez nem kapcsolódó és nem azonosított harmadik felektől származó befizetéseket abban az esetben is, ha az ilyen befizetések nem jellemzők, például a jelzáloghitelek és a hitelek esetében.
22. A termék nem korlátozza a forgalmat, a határon átnyúló ügyleteket vagy hasonló termékjellemzőket.
23. Új termékek és üzleti gyakorlatok - többek között új értékesítési mechanizmusok -, illetve új vagy fejlődő technológiák alkalmazása mind az új, mind a meglévő termékek esetében, amennyiben ezek még nem ismertek.
24. Más országban lévő eszközök értékével szembeni hitelnyújtás (ideértve a jelzálogkölcsonöket is), különösen azokban az országokban, ahol nehéz ellenőrizni, hogy az ügyfél jogszerűen rendelkezik-e a biztosítékkal, vagy ahol a hiteleket garantáló felek azonosságát nehéz ellenőrizni.
25. Szokatlanul nagyszegű vagy nagy értékű ügyletek.

A kockázatot csökkentő tényezők:

26. Korlátozott funkciójú a termék, például:
 - a. rögzített futamidejű, alacsony megtakarítási küszöbértékű megtakarítási termék;
 - b. olyan termék, amelyben harmadik fél javára nem érhető el haszon;
 - c. olyan termék, amelyben csak hosszú távon vagy meghatározott célra érhető el haszon, például nyugdíj vagy ingatlanvásárlás céljára;
 - i. alacsony értékű hitelkeret, beleértve a meghatározott áruk vagy szolgáltatások megvásárlása céljából nyújtott hiteleket; vagy
 - ii. olyan kis értékű termék, beleértve a lízinget, amelyben az eszköz törvényi és használati joga vagy a szerződéses jogviszony megszűnéséig, vagy egyáltalán nem száll át a vevőre.
27. A terméket csak bizonyos ügyfelek igényelhetik, például nyugdíjasok, szülők a gyermekeik nevében, vagy kiskorúak a nagykorúvá válásukig.
28. Az ügyleteket a vevő nevére szóló, olyan hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál vezetett számlán bonyolítják, amely a jogszabályokban előírt AML/CFT követelményeknél nem kevésbé szigorú követelmények hatálya alá tartozik.
29. Nincs túlfizetési lehetőség.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

30. Az ügyfél jellege, így például: az ügyfél készpénzintenzív vállalkozás; az ügyfél magasabb ML kockázatot jelentő vállalkozás, például bizonyos pénzküldő szolgáltatók és szerencsejáték szolgáltatók; az ügyfél magasabb korrupciós kockázatot jelentő vállalkozás, például a bányászatban vagy a fegyverkereskedelemben működik; az ügyfél magas TF-kockázatot jelentő országokat támogató nonprofit szervezet; az ügyfél megfelelő üzleti profil vagy múltbeli adatok nélküli új vállalkozás.
 - a. Külföldi ügyfél. A lakossági bankoknak javasolt figyelembe venniük, hogy a Hpt. 282/A. §-a az EGT-államban jogszerűen letelepedett fogyasztók számára teremt lehetőséget alapszintű bankszámla megnyitására, az alapszintű fizetési számla nyitásához és használatához való jog azonban csak abban az esetben alkalmazandó, ha a lakossági bankok eleget tudnak tenni az AML/CFT kötelezettségeiknek, továbbá nem mentesíti a lakossági bankokat a ML/TF kockázat, többek között a lakossági bank székhelye szerinti tagállamban tartózkodási hellyel nem rendelkező ügyfélhez kapcsolódó kockázat feltárásának és értékelésének kötelezettsége alól.
 - b. Az ügyfél tényleges tulajdonosa nem azonosítható könnyen, például azért, mert az ügyfél tulajdonosi szerkezete szokatlan, indokolatlanul összetett vagy átláthatatlan, vagy azért, mert az ügyfél bemutatóra szóló részvényeket bocsát ki.
31. Az ügyfél magatartása, így például:
 - a. Az ügyfél vonakodik attól, hogy ügyfél-átvilágítási információkat szolgáltatson, vagy úgy tűnik, hogy szándékosan kerüli a személyes kapcsolatfelvételt;
 - b. Az ügyfél személyazonosságát igazoló okmány nyilvánvaló ok nélkül nem szabványos formájú;
 - c. Az ügyfél magatartása vagy az ügylet nagysága nincs összhangban a saját ügyfélkategóriájával

- kapcsolatos várakozásokkal, illetve az ügyfél által a számlanyitáskor megadott információkkal;
- d. Az ügyfél magatartása szokatlan, például az ügyfél váratlanul és észszerű magyarázat nélkül - átalányösszegű törlesztésekkel vagy a szerződés idő előtti felmondásával - felgyorsítja a törlesztés megállapodás szerinti ütemét;
 - e. Nyilvánvaló ok nélkül nagy értékű bankjegyeket helyez el betétként vagy nagy értékű bankjegyek kifizetését kéri;
 - f. Inaktív időszakot követően fokozza a tevékenységét; vagy olyan ügyleteket bonyolít, amelyeknek láthatóan nincs gazdasági magyarázata.

A kockázatot csökkentő tényező:

- 32. Az ügyfél olyan régóta meglévő ügyfél, amelynek a korábbi ügyletei nem adtak okot gyanúra vagy aggodalomra, és a kért termék vagy szolgáltatás összhangban van az ügyfél kockázati profiljával.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

- 33. Az ügyfél pénzeszközei magasabb ML/TF kockázatot jelentő országokkal fennálló személyes vagy üzleti kapcsolatból származnak.
- 34. A kedvezményezett valamely magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található. A lakossági banki szolgáltatást nyújtó intézményeknek célszerű különös figyelmet fordítaniuk azokra az országokra, amelyekről ismert, hogy terrorcselekményekhez nyújtanak finanszírozást vagy támogatást, vagy amelyekről ismert, hogy a területükön terrorcselekményeket elkövető csoportok működnek, továbbá azokra az országokra, amelyeket a terrorizmussal, a terrorizmusfinanszírozással vagy a tömegpusztító fegyverek elterjedésével kapcsolatos pénzügyi szankciók, embargók vagy intézkedések hatálya alá vontak.

A kockázatot csökkentő tényező:

Az ügyletben érintett országok AML/CFT rendszere nem kevésbé szigorú, mint a Pmt., és azokban alacsony az alabűncselekmények szintje.

A forgalmazási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

- 35. A személyes megjelenés hiányában létesített üzleti kapcsolatok, amelyekben nincsenek megfelelő biztosítékok, mint az elektronikus aláírások, a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. július 23.-i 910/2014 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (a továbbiakban: 910/2014/EU rendelet) összhangban kiadott elektronikus tanúsítványok és a személyazonossággal való visszaélésekkel kapcsolatos ellenőrzések.
- 36. Más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítási intézkedések átvétele, amennyiben a banknak nincs régóta fennálló kapcsolata a másik szolgáltatóval.

37. Új, még ki nem próbált értékesítési csatornák.

A kockázatot csökkentő tényező:

38. A termék csak olyan ügyfelek számára elérhető, akik eleget tesznek a nemzeti hatóságok által meghatározott jogosultsági feltételeknek; ez a helyzet például az állami ellátások kedvezményezettjei vagy a gyermekeknek szánt, valamely tagállamban nyilvántartásba vett megtakarítási termékek esetében.

Az elektronikuspénz-kibocsátókra vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez kapcsolódó kockázati tényezők

Az elektronikuspénz-kibocsátónak a következőkhöz kapcsolódó ML/TF kockázatot javasolt mérlegelnie: küszöbértékek; a finanszírozási módszer; valamint hasznosság és piacképesség.

A kockázatot növelő tényezők:

39. Küszöbértékek: a termék lehetővé teszi a következőket: nagyszegű vagy korlátlan összegű fizetések, feltöltés vagy visszaváltás, beleértve a készpénzfelvételt; nagyszegű fizetések, feltöltés vagy visszaváltás, beleértve a készpénzfelvételt; nagy vagy korlátlan összegű pénzeszköz tárolása az elektronikuspénz-terméken/- számlán.
40. Finanszírozási módszer: a termék anonim módon feltölthető, például készpénzzel, anonim elektronikus pénzzel vagy a Pmt. 24/C. § hatálya alá tartozó elektronikuspénz-termékekkel; nem azonosított harmadik személyektől származó fizetésekkel finanszírozható; más elektronikuspénz- termékekkel finanszírozható.
41. Hasznosság és piacképesség: a termék lehetővé teszi a személyek közötti átutalásokat; a terméket számos kereskedő vagy értékesítési pont elfogadja fizetőeszközként; a terméket kifejezetten arra a célra tervezték, hogy azt a pénzügyi bűncselekmények magas kockázatával járó árukkal és szolgáltatásokkal, például online szerencsejátékkal foglalkozó kereskedők elfogadják fizetőeszközként; a termék határokon átnyúló ügyletekben vagy különböző országok területén is felhasználható; a terméket úgy alakították ki, hogy azt az ügyféltől eltérő személyek használják, például bizonyos partnerkártya-termékek (a kis értékű ajándékkártyák nem tartoznak ide); a termék lehetővé teszi a nagyszegű készpénzfelvételt.

A kockázatot csökkentő tényezők:

42. Küszöbértékek: a termék: alacsony fizetési küszöbértékeket állapít meg a kifizetésekre, a feltöltésre vagy a visszaváltásra vonatkozóan, beleértve a készpénzfelvételt is (ugyanakkor felhívjuk az elektronikuspénz-kibocsátó figyelmét arra, hogy az alacsony küszöbérték önmagában nem feltétlenül elegendő az ML/TF kockázat csökkentéséhez); korlátozza az adott időszakban elvégezhető fizetések, feltöltések vagy visszaváltások, beleértve a készpénzfelveletek számát; korlátozza az elektronikuspénz-terméken/- számlán egy adott pillanatban tartható pénzeszközök összegét.
43. Finanszírozás: a termék esetében követelmény, hogy a vásárlásra vagy a feltöltésre szánt pénzeszközöket valamely EGT-országbeli hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál vezetett, az ügyfél kizárólagos tulajdonában, vagy közös tulajdonban álló számlájáról hívják le.

44. Hasznosság és piacképesség: a termék nem teszi lehetővé vagy szigorúan korlátozza a készpénzfelvételt; csak belföldön használható; a terméket korlátozott számú, az elektronikuspénz- kibocsátó által jól ismert tevékenységet végző kereskedő vagy értékesítési pont fogadja el; a terméket kifejezetten arra a célra tervezték, hogy azt a pénzügyi bűncselekmények magas kockázatával járó árukkal és szolgáltatásokkal foglalkozó kereskedők csak korlátozottan fogadhatják el; a terméket korlátozott számú, alacsony kockázatú szolgáltatás vagy termék fizetésére fogadják el.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

45. Az ügyfél több elektronikuspénz-terméket vásárol ugyanattól a kibocsátótól, gyakran tölti fel a terméket, vagy gazdasági indok nélkül több készpénzfelvételt végez rövid időn belül; amennyiben a forgalmazók (vagy a forgalmazóként eljáró ügynökök) maguk is kötelezett szolgáltatók, ez vonatkozik az ugyanazon forgalmazótól vásárolt, különböző kibocsátók elektronikuspénz-termékekre is.
46. Az ügyfél ügyletei mindig közvetlenül az értékhatár alatt vannak.
47. Úgy tűnik, hogy a terméket több olyan személy használja, akiknek a kilétét a kibocsátó nem ismeri (például a terméket egyidejűleg több IP-címről használják).
48. Gyakran változnak az ügyfél azonosító adatai, például a lakcíme, az IP-címe, vagy a kapcsolódó bankszámlái.
49. A terméket nem a tervezett célra használják, például azt a tengerentúlon használják, miközben azt bevásárlóközponti ajándékkártyának szánták.

A kockázatot csökkentő tényező:

50. A termék csak bizonyos ügyfélkategóriák számára elérhető - például a szociális ellátásban részesülők vagy egy olyan vállalat alkalmazottai számára, amelyek azt dolgozói juttatások céljából bocsátja ki.

Az értékesítési csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

51. A megfelelő biztosítékok - például a 910/2014/EU rendeletben foglalt kritériumoknak megfelelő elektronikus aláírások, elektronikus azonosítási dokumentumok, valamint a személyazonossággal való visszaélés elleni intézkedések - nélküli online és nem személyes értékesítés.
52. Olyan közvetítőkön keresztül történő értékesítés, amelyek nem a Pmt. vagy a nemzeti jogszabályok szerinti kötelezett szolgáltatók, amennyiben az elektronikuspénz-kibocsátó: a közvetítőre hagyatkozik az elektronikuspénz-kibocsátó egyes AML/CFT kötelezettségeinek teljesítéséhez; valamint nem győződött meg arról, hogy a közvetítő az AML/CFT rendszerekkel és ellenőrzésekkel rendelkezik.
53. A szolgáltatások szegmentálása, azaz az elektronikuspénz-szolgáltatások több, működését tekintve független szolgáltató általi biztosítása megfelelő felügyelet és koordináció nélkül.
54. Az elektronikuspénz-kibocsátónak a kereskedővel történő disztribúciós megállapodás megkötése előtt meg kell értenie a kereskedő üzleti tevékenységét és célját, hogy megbizonyosodjon arról, hogy a nyújtott áruk és szolgáltatások jogszerűek, és felmérjék a kereskedő üzleti tevékenységével kapcsolatos ML/TF kockázatot. Online kereskedés esetén az elektronikuspénz-kibocsátónak szintén lépéseket kell tennie annak megértése érdekében, hogy az ügyfelek mely típusát vonzza a kereskedő, és meg kell adnia az ügyletek várható gyakoriságát és volumenét annak érdekében, hogy feltárja a gyanús vagy szokatlan

ügyleteket.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

55. A kedvezményezett magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található, vagy a termék ilyen országban található forrásokból kap pénzeszközöket. Az elektronikuspénz-kibocsátónak célszerű különös figyelmet fordítania azokra az országokra, amelyekről ismert, hogy terrorcselekményekhez nyújtanak finanszírozást vagy támogatást, vagy amelyekről ismert, hogy a területükön terrorcselekményeket elkövető csoportok működnek, továbbá azokra az országokra, amelyeket a terrorizmussal, a terrorizmusfinanszírozással vagy a tömegpusztító fegyverek elterjedésével kapcsolatos pénzügyi szankciók, embargók vagy intézkedések hatálya alá vontak.

A pénzküldő szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

- 56. A termék lehetővé teszi a nagyszegű vagy korlátlan összegű tranzakciókat.
- 57. A termék vagy a szolgáltatás globálisan használható.
- 58. Az ügylet készpénzalapú vagy azt anonim elektronikus pénzből, többek között a Pmt. 24/C. § hatálya alá tartozó elektronikus pénzből finanszírozzák.
- 59. Egy vagy több, különböző országbeli fizető teljesít átutalást egy helyi kedvezményezett részére.

A kockázatot csökkentő tényező:

- 60. Az átutalás során használt pénzeszközök a fizető nevére szóló, EGT-országbeli hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál vezetett számláról érkeznek.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

- 61. Az ügyfél üzleti tevékenysége: az ügyfél nagy mennyiségű készpénzt kezelő vállalkozás tulajdonosa vagy működtetője, vagy az ügyfél vállalkozásának bonyolult a tulajdonosi szerkezete.
- 62. Az ügyfél tevékenysége a ML/TF kockázattal járhat, mert nyilvánosan ismert, hogy szélsőségekkel szimpatizál, vagy ismert, hogy kapcsolatban áll egy szervezett bűnözői csoporttal.
- 63. Az ügyfél viselkedése: az ügyfél igényeit máshol jobban ki lehetne elégíteni, például azért, mert a pénzküldő szolgáltatást nyújtó szolgáltató nem az ügyfél vagy annak vállalkozása helyén működik. Az ügyfél láthatóan más nevében jár el, például mások vigyáznak az ügyfélre vagy az üzletkötés helyszínén kívül láthatók, vagy az ügyfél egy jegyzetből utasításokat olvas fel. Az ügyfél viselkedésének nincs nyilvánvaló gazdasági értelme, például az ügyfél kérdés nélkül elfogadja a rossz átváltási árfolyamot vagy

a magas díjakat, olyan pénznemben kér ügyletet, amely az ügyfél és/vagy a kedvezményezett helye szerinti ország területén nem hivatalos fizetőeszköz vagy nincs általános használatban, illetve nagy összegű valutát kér vagy ad át alacsony vagy magas címletekben. Az ügyfél ügyletei mindig éppen az alkalmazott küszöbértékek alatt vannak, többek között a Pmt. 6. § (1) bekezdés b) pontjában az ügyleti megbízásokra vonatkozóan előírt ügyfél-átvilágítási küszöbérték alatt. A pénzküldő szolgáltatást nyújtó intézménynek javasolt figyelembe vennie, hogy a pénzáttalásokat kísérő adatokról és a 1781/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2015. május 20.-i 2015/847 európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében szereplő küszöbérték csak a nem készpénzből vagy anonim elektronikus pénzből finanszírozott ügyletekre alkalmazandó. Az ügyfél szokatlanul vesz igénybe egy szolgáltatást, például saját maga részére küld vagy saját magától kap pénzt, vagy azt azonnal tovább küldi, miután megkapta. Az ügyfél láthatóan keveset tud a kedvezményezetttről, vagy vonakodik attól, hogy információt szolgáltatson róla. A pénzküldő szolgáltatást nyújtó intézmény több ügyfele utal át pénzeszközöket ugyanazon kedvezményezettnek, vagy úgy tűnik, hogy több ügyfélnek megegyeznek az azonosítási adatai, például a címe vagy a telefonszáma. A beérkező ügyletet nem kísérik a fizető félre vagy a kedvezményezettre vonatkozóan előírt információk. A küldött vagy a kapott összeg nincs összhangban az ügyfél jövedelmével (ha ismert).

64. Az ügyletek volumenének vagy számának növekedése nem magyarázható a szokásos mintázattal, mint például munkabér átutalás vagy kulturális szokásokhoz köthető ünnep.
65. Az ügyfél egymásnak ellentmondó életrajzi adatokat vagy azonosító dokumentumokat szolgáltat, nem megfelelő információkkal.

A kockázatot csökkentő tényezők:

66. Az ügyfél a pénzküldő szolgáltatást nyújtó intézmény régi ügyfele, amelynek a múltbeli viselkedése nem adott okot gyanúra, és nincsenek arra utaló jelek, hogy a ML/TF kockázat megnövekedhetett volna.
67. Az átutalt összeg alacsony; a pénzküldő szolgáltatást nyújtó intézménynek azonban szükséges figyelembe vennie, hogy az alacsony összegek önmagukban nem csökkentik az ML/TF kockázatot.

Az értékesítési csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

68. Nincsenek a finanszírozási eszközre vonatkozó korlátozások, például a készpénz vagy a Pmt. 24/C. §-ában foglalt mentesség hatálya alá tartozó elektronikuspénz termékekből teljesített fizetések, a banki átutalások vagy a csekkek esetében.
69. Az igénybe vett értékesítési csatorna bizonyos mértékű anonimitást biztosít.
70. A szolgáltatás nyújtása teljes mértékben online történik, megfelelő biztosítékok nélkül.
71. A pénzküldési szolgáltatást olyan pénzforgalmi közvetítők közreműködésével nyújtják, amelyek: egynél több megbízót képviselnek; forgalmuk szokatlan a hasonló helyeken működő pénzküldő szolgáltatást nyújtó szolgáltatókhoz viszonyítva, például szokatlanul magasak vagy alacsonyak a tranzakciószámok, szokatlanul nagyösszegűek a készpénzügyletek, vagy magas az éppen a küszöbérték alá eső ügyletszám, illetve rendes nyitvatartási időn kívül végeznek üzleti tevékenységet; nagy arányban folytatnak üzleti tevékenységet magasabb ML/TF kockázatot jelentő országok területéről származó fizető felekkel vagy kedvezményezettekkel; láthatóan bizonytalanok vagy következetlenek az AML/CFT csoportszintű politika alkalmazása terén; vagy nem a pénzügyi szektorból származnak, és más üzleti tevékenységet folytatnak főtevékenységként.

72. A pénzküldő szolgáltatások nyújtása különböző országok területén található pénzforgalmi közvetítők kiterjedt hálózatán keresztül történik.
73. A pénzküldő szolgáltatás nyújtása túlzottan összetett fizetési láncon keresztül történik, például nagy számú, különböző országok területén található közvetítővel, vagy nem nyomon követhető (formális és informális) elszámolási rendszerek igénybevételével.

A kockázatot csökkentő tényezők:

74. Maguk a pénzforgalmi közvetítők is felügyelt pénzügyi szolgáltatók.
75. A szolgáltatás csak az ügyfél nevére szóló, EGT-országbeli hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál vezetett számláról vagy igazolhatóan az ügyfél által ellenőrzött számláról indított átutalással finanszírozható.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

76. A fizető fél vagy a kedvezményezett magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található, vagy az ügyletet magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található IP-címről hajtják végre. A pénzküldő szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak különös figyelmet kell fordítaniuk azokra az országokra, amelyekről ismert, hogy finanszírozást vagy támogatást nyújtanak terrorista tevékenységekhez, vagy ahol terrorista bűncselekményeket elkövető csoportok működnek, valamint az országot pénzügyi szankciókkal, embargókkal vagy intézkedésekkel fenyegetik terrorizmus, terrorizmus finanszírozása vagy proliferáció miatt.
77. A fizető fél vagy a kedvezményezett magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található.
78. A fizető fél olyan ország területén rendelkezik lakóhellyel, amelynek nincs, vagy kevésbé fejlett a formális bankszektora, ami azt jelenti, hogy a fizetés helyén informális pénzküldő szolgáltatásokat, például „hawalát” lehet igénybe venni.
79. A pénzküldő szolgáltatást nyújtó szolgáltató partnere magasabb ML/TF kockázatot jelentő harmadik országban található.
80. A fizető fél vagy a kedvezményezett stratégiai hiányosságokkal rendelkező kiemelt kockázatú harmadik országban található.

A vagyonkezelési szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

81. Jelentős készpénzösszegekre vagy más fizikai értékhordozókra, például nemesfémekre igényt tartó ügyfelek.
82. Kiemelkedően nagy értékű ügyletek.
83. Magasabb ML/TF kockázatot jelentő országokat érintő pénzügyi megállapodások (a vagyonkezelési

szolgáltatást nyújtó intézményeknek célszerű különös figyelmet fordítaniuk azokra az országokra, amelyekben jelen van a banki titoktartási kultúra, vagy amelyek nem tesznek eleget az adózási átláthatóságra vonatkozó nemzetközi szabályoknak).

84. Olyan hitelbiztosítékok (beleértve a jelzáloghiteleket is), amelyek más országok területén találhatók, különösen olyan országokban, ahol nehéz meggyőződni az ügyfél törvényi jogalapjáról a biztosíték vonatkozásában, vagy amennyiben a hitelért kezességet vállaló felek kiléte nehezen ellenőrizhető.
85. Összetett üzleti struktúrák, például bizalmi vagyongazdálkodás és magán befektetési eszközök használata, különösen abban az esetben, ha a végső tényleges tulajdonos kiléte nem egyértelmű.
86. Több országon átívelő üzleti tevékenység, különösen abban az esetben, ha az több pénzügyi szolgáltatást nyújtót érint.
87. Határokon átnyúló megállapodások, amelyek keretében az eszközöket ugyanazon csoport másik hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál vagy a csoporton kívüli másik hitelintézetnél vagy pénzügyi szolgáltatónál helyezik letétbe vagy ott kezelik, különösen amennyiben a másik hitelintézet vagy pénzügyi szolgáltató magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található. A vagyongazdálkodási szolgáltatást nyújtó intézménynek javasolt különös figyelmet fordítania azokra az országokra, amelyekben magasabb az alaphűncselekmények szintje, nem megfelelő az AML/CFT rendszer vagy nem szigorúak az adózási átláthatóságra vonatkozó szabályok.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

88. Ügyfél és tényleges tulajdonos jellege szerint:
 - a. Magas kockázatot jelentő ágazatokból - például a hadiiparból, a bányászatból, az építőiparból, a szerencsejátékból vagy a katonai magánvállalkozóktól - származó jövedelemmel és/vagy vagyonnal rendelkező ügyfelek;
 - b. Olyan ügyfelek, akiről hitelesen állapítottak meg jogsértést;
 - c. Olyan ügyfelek, akik szokatlanul magas szintű titoktartást és diszkréciót várnak el;
 - d. Olyan ügyfelek, akiknek a pénzköltési és tranzakciós mintázata megnehezíti a „szokásos” vagy várható viselkedésminták megállapítását;
 - e. Nagyon gazdag és befolyásos ügyfelek, többek között közismert személyek, nem rezidens ügyfelek és kiemelt közszereplők. Amennyiben az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő, a vagyongazdálkodási szolgáltatást nyújtó intézménynek mindig fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia a Pmt. 16. § (1) bekezdés d) pont alapján;
 - f. Az ügyfél - egyértelmű üzleti vagy gazdasági magyarázat nélkül - azt kéri a vagyongazdálkodási szolgáltatást nyújtó intézménytől, hogy segítsen számára hozzájutni valamely harmadik fél termékéhez vagy szolgáltatásához.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

89. Az üzleti tevékenység olyan országokban folyik, amelyekben érvényesül a banki titoktartási kultúra, vagy amelyek nem felelnek meg az adózási átláthatóságra vonatkozó nemzetközi szabályoknak;
90. Az ügyfél magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén él, vagy a pénzeszközei ilyen országban folytatott tevékenységből származnak.

Kereskedelemfinanszírozási szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

91. A kereskedelemfinanszírozási ügyletekben részt vevő hitelintézetek gyakran csak részinformációkhoz férnek hozzá az ügyletet és az abban részes feleket illetően. A kereskedelmi okmányok sokfélék lehetnek, és a hitelintézetek nem feltétlenül rendelkeznek a hozzájuk beérkező kereskedelmi okmányok különböző típusaira vonatkozó szakismeretekkel. Ez problémássá teheti az ML/TF kockázat feltárását és értékelését.
92. A hitelintézeteknek mindazonáltal célszerű a józan ítélőképesség és a szakmai megítélés alapján értékelniük, hogy a birtokukban lévő információk és okmányok milyen mértékben adhatnak okot ML/TF aggodalomra vagy gyanúra.
93. A hitelintézeteknek a lehetséges mértékben szükséges mérlegelniük az alábbi kockázati tényezőket:

Ügyleti kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

94. Az ügylet szokatlanul nagyösszegű az ügyfél korábbi kereskedelmi tevékenységére vonatkozó ismeretek fényében.
 - a. Az ügylet - nyilvánvaló jogszerű indok nélkül - nagymértékben strukturált, szétagolt vagy összetett, és több felet érint.
 - b. Észszerű magyarázat nélkül okmánymásolatokat használnak olyan helyzetekben, amelyekben az eredeti okmányok lennének elvárhatók.
 - c. Jelentős eltérések vannak az okmányok között, például a legfontosabb okmányokban (azaz a számlákon és a fuvarleveleken) szereplő árumegnevezések és a ténylegesen fuvarozott áruk között, amennyiben ismertek.
 - d. Az áruk típusa, mennyisége és értéke nincs összhangban a banknak a vevő üzleti tevékenységére vonatkozó ismereteivel.
 - e. Az ügylet tárgyát képező áruk magasabb pénzmosási kockázatot jelentenek, például olyan áruk esetében, amelyek árai jelentősen ingadozhatnak, ami megnehezítheti a hamis áruk felderítését.
 - f. Az ügylet tárgyát képező áruk kiviteli engedélyhez kötöttek.
 - g. A kereskedelmi okmányok nem felelnek meg az alkalmazandó jogszabályoknak vagy szabványoknak. Az egységárak a banknak az árakra és kereskedelemre vonatkozó ismereteinek fényében szokatlannak tűnnek.
 - h. Az ügylet más szempontból szokatlan, például az akkreditíveket gyakran módosítják egyértelmű magyarázat nélkül, vagy az árukat nyilvánvaló kereskedelmi indok nélkül másik ország területén keresztül fuvarozzák.

A kockázatot csökkentő tényezők:

95. Független vizsgálóbiztosok ellenőrizték az áruk minőségét és mennyiségét.
96. Az ügyletekben régóta ismert partnerek vesznek részt, amelyek egymással kötött ügyleteivel kapcsolatban bizonyított tapasztalatok állnak rendelkezésre, és korábban sor került átvilágításukra.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

97. Az ügylet és/vagy az abban részt vevő felek nincsenek összhangban a banknak az ügyfél korábbi tevékenységére vagy üzletágára vonatkozó ismereteivel (például a fuvarozott áruk vagy a fuvarozott mennyiségek nincsenek összhangban az importőr vagy az exportőr üzleti tevékenységére vonatkozó ismeretekkel).
98. Léteznek arra utaló jelek, hogy a vevő és az eladó összejátszik, például: a vevő és az eladó ugyanazon személy ellenőrzése alatt áll; az ügyletben részt vevő vállalkozásoknak megegyezik a címe, csak a bejegyzett meghatalmazott címét adják meg, vagy a címet érintő egyéb következtetések tapasztalhatók; a vevő hajlandó arra, vagy ragaszkodik ahhoz, hogy elfogadja az okmányok eltéréseit, vagy eltekintsen azoktól.
99. Az ügyfél nem képes vagy nem hajlandó releváns okmányokat szolgáltatni az ügylet alátámasztására.
100. A vevő meghatalmazottakat vagy harmadik feleket vesz igénybe.

A kockázatot csökkentő tényezők:

101. Az ügyfél meglévő ügyfél, amelynek az üzleti tevékenységét a bank jól ismeri, és az ügylet összhangban van az adott üzleti tevékenységgel.
102. Az ügylet olyan tőzsdén jegyzik, amely az Uniós adatközlési követelményekhez hasonló adatközlési követelményeket ír elő.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

103. Az ügyletben érintett országban (többek között az áruk származási országában, az áruk rendeltetési országában, illetve a tranzitorszámban vagy az ügylet bármelyik felének letelepedési országában) valutaváltási ellenőrzések vannak érvényben. Ez növeli annak kockázatát, hogy az ügylet valódi célja, hogy a helyi jogszabályok megsértésével kerüljön sor valutaexportra.
104. Az ügyletben érintett országban magasabb az alaphűncselekmények (például a kábítószerkereskedelemhez, a csempészethez vagy a hamisításhoz kapcsolódó bűncselekmények) szintje vagy szabadkereskedelmi övezetek vannak.

A kockázatot csökkentő tényezők:

105. A kereskedelem az EU/EGT területén folyik.
106. Az ügyletben érintett országok AML/CFT rendszere nem kevésbé szigorú, mint a Pmt. előírásai, és ahol alacsony az alaphűncselekmények szintje.

Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

107. A fizetések rugalmassága, például, ha a termék lehetővé teszi a következőket: nem azonosított harmadik személyektől származó fizetések; nagyszegű vagy korlátlan összegű díjfizetés, túlfizetés vagy jelentős mennyiségű kisebb összegű díjfizetés; valamint készpénzfizetés.
108. Könnyű hozzáférés a felhalmozott pénzeszközökhöz, például a termék lehetővé teszi a bármikori részleges pénzfelvételt vagy az idő előtti visszavásárlást, korlátozott költségek és díjak mellett.
109. Piacképesség, például a termék: másodlagos piacokon forgalmazható; felhasználható hitel biztosítékként.
110. Anonimitás; a termék elősegíti vagy lehetővé teszi az ügyfél anonimitását.

A kockázatot csökkentő tényezők:

A termékkel kapcsolatban:

111. Azt csak valamely előre meghatározott esemény, például haláleset bekövetkezése esetén, vagy meghatározott időpontban fizetik ki, mint például fogyasztói és jelzáloghitelekre kötött és csak a biztosított személy halálakor kifizetett hitelfedezeti életbiztosítási kötvények esetében.
112. Nincs visszavásárlási értéke.
113. Nincs befektetési eleme.
114. Nem tesz lehetővé harmadik fél általi befizetést.
115. A teljes befektetést kis összegre teszi lehetővé.
116. Alacsony díjú életbiztosítás.
117. Csak kis értékű rendszeres díjfizetést tesz lehetővé, túlfizetést például nem.
118. Csak munkáltatókon - például nyugdíj-, nyugellátási rendszeren vagy a munkavállalók részére nyugellátást biztosító hasonló rendszeren - keresztül elérhető, amelyek esetében a járulékfizetésre a bérből történő levonással kerül sor, és a rendszerre vonatkozó szabályok nem teszik lehetővé a tagnak a rendszer keretében való részesedését.
119. Nem vásárolható vissza rövid vagy középtávon, például a korai visszavásárlási lehetőség nélküli nyugdíjrendszerek esetében.
120. Nem használható biztosítékként.
121. Nem teszi lehetővé a készpénzfizetést.
122. Feltételekhez kötött az adókedvezmény kihasználása.

Az ügyfelekhez és a kedvezményezettekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

123. Az ügyfél jellege, például: olyan jogi személyek, amelyeknek a szerkezete megnehezíti a tényleges tulajdonos kilétének azonosítását; az ügyfél vagy az ügyfél tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő.
124. A kötvény kedvezményezettje vagy e kedvezményezett tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő; az ügyfél életkora szokatlan a keresett termék típusához képest (például az ügyfél nagyon fiatal vagy nagyon idős).
125. A szerződés nem felel meg az ügyfél vagyoni helyzetének; az ügyfél foglalkozása vagy tevékenysége közismerten nagy valószínűséggel kapcsolódhat pénzmosáshoz, például mert közismerten rendkívül készpénzintenzívek vagy magas korrupciós kockázatnak vannak kitéve; a szerződést „kapuőr” - például

az ügyfél nevében eljáró bizalmi vagyonkezelő társaság - írja alá; a kötvénytulajdonos és/vagy a szerződés kedvezményezettje olyan társaság, amelynek részvényesi meghatalmazottjai vagy bemutatóra szóló részvényei vannak.

126. Az ügyfél viselkedése a szerződéssel összefüggésben: az ügyfél gyakran helyezi át másik biztosítóhoz a szerződést; gyakori és magyarázat nélküli visszavásárlások, különösen akkor, ha a visszatérítést eltérő bankszámlákra teljesítik; az ügyfél gyakran vagy váratlanul él a szabad felmondásra vonatkozó rendelkezések, illetve az elállási időszakok lehetőségével, különösen abban az esetben, ha a visszatérítést egy látszólag kapcsolatban nem álló harmadik fél részére teljesítik; az ügyfélnek magas költségei merülnek fel azáltal, hogy valamely termék idő előtti megszüntetését kéri; az ügyfél a szerződést egy látszólag kapcsolatban nem álló harmadik félre ruhazza át; az ügyfélnek a biztosítási összeg és/vagy a díjfizetés módosítására és/vagy növelésére irányuló kérelme szokatlan vagy túlzó.
127. Az ügyfél viselkedése a kedvezményezettel összefüggésben: csak a kárigény bejelentésekor hozzák a biztosító tudomására a kedvezményezett megváltozását; az ügyfél megváltoztatja a kedvezményezettre vonatkozó záradékot, és egy látszólag kapcsolatban nem álló harmadik felet jelöl ki; a biztosító, az ügyfél, a tényleges tulajdonos, a kedvezményezett vagy a kedvezményezett tényleges tulajdonosa különböző országok területén található.
128. Az ügyfél viselkedése a fizetésekkel összefüggésben: az ügyfél szokatlan fizetési módszereket, például készpénzt vagy strukturált monetáris eszközöket, illetve az anonimitást elősegítő egyéb fizetési eszközöket használ; magyarázat nélkül, különböző bankszámlákról teljesített fizetések; nem az ügyfél lakóhelye szerinti országban létesített bankokból teljesített fizetések; az ügyfél gyakori vagy nagyösszegű túlfizetést teljesít, amikor az nem várható; kapcsolatban nem álló harmadik személyektől beérkező fizetések; nyugdíjazási programba fizetett felzárkózási járulék a nyugdíjba vonulás időpontjához közeli időpontban.

A kockázatot csökkentő tényezők:

129. Vállalati tulajdonú életbiztosítás esetén az ügyfél:
- Olyan hitelintézet vagy pénzügyi szolgáltató, amely AML/CFT követelmények hatálya alá tartozik, és amely felett az e követelményeknek való megfelelés tekintetében a Pmt.-nek megfelelő módon felügyeletet gyakorolnak;
 - Tőzsdén jegyzett részvénytársaság, amelyre (tőzsdei szabályzat, jogszabályok vagy végrehajtható eszközök útján) olyan szabályozási közzétételi követelmények vonatkoznak, amelyek értelmében biztosítani szükséges a társaság tényleges tulajdonosának megfelelő átláthatóságát, illetve ilyen társaságok többségi tulajdonú leányvállalatai;
 - EGT-ország területén található helyi önkormányzati (vagy annak megfelelő szerv) vagy állami tulajdonú vállalat.

Az értékesítési csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

130. A kockázatot növelő tényezők: Nem személyes értékesítés, például megfelelő biztosítékok - többek között az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről (eIDAS Rendelet) rendeletnek megfelelő elektronikus aláírások vagy elektronikus azonosítási dokumentumok - nélküli internetes, postai vagy telefonos értékesítés.

131. Hosszú közvetítői láncok.

132. Szokatlan körülmények között (például nem indokolt földrajzi távolságból) vesznek igénybe közvetítőket.

A kockázatot csökkentő tényezők:

133. A biztosító jól ismeri a közvetítőket, és meggyőződik arról, hogy a közvetítő a kapcsolathoz társuló kockázattal arányos és a Pmt.-ben előírtakkal összhangban lévő ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmaz.

134. A termék csak bizonyos társaságok alkalmazottai számára elérhető, amely társaságok szerződést kötöttek a biztosítóval annak érdekében, hogy életbiztosítást biztosítson az alkalmazottainak, például juttatási csomag részeként.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

135. A biztosító, az ügyfél, a tényleges tulajdonos, a kedvezményezett vagy a kedvezményezett tényleges tulajdonosa magasabb ML/TF kockázatot jelentő országok területén található vagy ilyen országokkal áll kapcsolatban. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó intézményeknek célszerű különös figyelmet fordítaniuk azokra az országokra, amelyekben az AML/CFT felügyelet nem hatékony.

136. A biztosítási díjat magasabb ML/TF kockázatot jelentő országok területén alapított hitelintézeteknél vagy pénzügyi szolgáltatóknál vezetett számlákról fizetik. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó intézményeknek célszerű különös figyelmet fordítaniuk azokra az országokra, amelyekben az AML/CFT felügyelet nem hatékony.

137. A közvetítő magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található. Az életbiztosítási szolgáltatást nyújtó intézményeknek célszerű különös figyelmet fordítaniuk azokra az országokra, amelyekben az AML/CFT felügyelet nem hatékony.

A kockázatot csökkentő tényezők:

138. Az országot hiteles források, például kölcsönös értékelések vagy részletes értékelő jelentések olyan országgént azonosítják, amely hatékony AML/CFT rendszerrel rendelkezik.

139. Az országot hiteles források olyan országgént azonosítják, amelyben alacsony a korrupció és egyéb bűncselekmények szintje.

A befektetési vállalkozási tevékenységet végző intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz vagy ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

140. Az ügyletek szokatlanul nagyösszegűek;

141. Lehetségesek a harmadik felek általi fizetések;

142. A terméket vagy a szolgáltatást jegyzési célra használják, azt rövid időn belül visszavásárlási lehetőségek követik, a befektetéskezelő korlátozott beavatkozása mellett.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

143. Az ügyfél viselkedése, például:

- a. A befektetésnek gyakran nincs nyilvánvaló gazdasági célja;
- b. Az ügyfél egyértelmű magyarázat nélkül azt kéri röviddel az első befektetés után vagy a kifizetés napja előtt, hogy visszavásárolhassa vagy visszaválthassa valamely hosszú távú befektetését, különösen, ha ez pénzügyi veszteséghez vagy magas ügyleti díjak fizetéséhez vezet;
- c. Az ügyfél rövid időn belül, nyilvánvaló stratégia vagy gazdasági magyarázat nélkül részvények ismétlődő vásárlását és eladását kéri;
- d. Az ügyfélre és a tényleges tulajdonosra vonatkozó ügyfél-átvilágítási információk átadására való hajlandóság hiánya;
- e. Az ügyfél-átvilágítási információk vagy a fizetési adatok gyakori változása;
- f. Az ügyfél több pénzt utal át, mint amennyi a befektetéshez szükséges, és a többletösszegek visszatérítését kéri;
- g. Gyanúra adnak okot azok a körülmények, amelyek mellett az ügyfél igénybe veszi az elállási időszakot; előzetes értesítés nélkül több számla használata, különösen abban az esetben, ha ezeket a számlákat több különböző országban vagy magas kockázatot jelentő országok területén vezetik;
- h. Az ügyfél oly módon kívánja strukturálni a kapcsolatot, hogy több felet, például részvényesi meghatalmazottakkal rendelkező társaságokat vesz igénybe különböző országok területén, különösen abban az esetben, ha ezek az országok magasabb ML/TF kockázatot jelentenek.

144. Az ügyfél jellege, például:

- a. Az ügyfél magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén bejegyzett társaság vagy bizalmi vagyonkezelő (a befektetési vállalkozási tevékenységet végző intézményeknek célszerű különös figyelmet fordítaniuk azokra az országokra, amelyek ténylegesen nem tesznek eleget az adózási átláthatóságra vonatkozó nemzetközi szabályoknak);
- b. Az ügyfél olyan befektető, amely alig vagy egyáltalán nem végez ügyfél-átvilágítást saját ügyfeleinek körében;
- c. Az ügyfél harmadik félnek minősülő, nem szabályozott befektető;
- d. Az ügyfél tulajdonosi és ellenőrzési struktúrája átláthatatlan;
- e. Az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa kiemelt közszereplő, vagy más olyan kiemelkedő pozíciót tölt be, amely lehetővé teheti számára, hogy személyes haszonszerzés céljából visszaéljen a pozíciójával;
- f. Az ügyfél részvényesi meghatalmazottakkal rendelkező, nem szabályozott társaság, amelynek ismeretlenek a részvényesei.

145. Az ügyfél üzleti tevékenysége, például a pénzeszközei a pénzügyi bűncselekmények magas kockázatát hordozó szektorokban folytatott üzleti tevékenységből származnak.

A kockázatot csökkentő tényezők:

146. Az ügyfél olyan intézményi befektető, amelynek a jogállását EGT-országbeli kormányzati ügynökség ellenőrizte, például kormányzat által jóváhagyott nyugdíjrendszer.

147. Az ügyfél EGT-országbeli ország kormányzati szerve.

148. Az ügyfél EGT-országbeli ország területén bejegyzett hitelintézet vagy pénzügyi szolgáltató.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

149. A befektető vagy a letétkezelő magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található.

150. A pénzeszközök magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területéről származnak.

151. A befektetéskezelőknek javasolt alaposan megismerniük ügyfeleiket, hogy segítséget tudjanak nyújtani nekik a megfelelő befektetési portfóliók meghatározásában. Ehhez a befektetési vállalkozási tevékenységet végző intézmények hasonló információkat gyűjtenek össze, mint amelyeket AML/CFT céljára is megszereznek.

A befektetési alapkezelési tevékenységet végző intézményekre vonatkozó kockázati tényezők

Kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz vagy ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

152. Az alapot korlátozott számú magánszemély számára vagy családi agyontervezés céljára alakították ki, például magánalap vagy egyetlen befektetővel rendelkező alap.

153. Lehetséges az alap jegyzése, majd azt követően a befektetés rövid időn belüli visszaváltása anélkül, hogy ennek kapcsán a befektetőnek jelentős adminisztratív költségei merülnének fel.

154. Az alap befektetési jegyeivel oly módon lehet kereskedni, hogy az ügylet időpontjában nem értesítik az alapkezelőt, és ennek következtében a befektetőre vonatkozó információk több alany között oszlanak meg (mint a másodlagos piacon kereskedett zárt végű alapok esetében).

A jegyzéshez kapcsolódó kockázatot növelő tényezők:

155. A jegyzés több ország területén található számlákat vagy harmadik feleket érint, különösen abban az esetben, ha ezek az országok a jelen ajánlás ágazatspecifikus iránymutatásaiban meghatározottak szerint magas ML/TF kockázatot jelentenek.

156. A jegyzés harmadik félnek minősülő jegyzőket vagy kedvezményezetteket érint, különösen abban az esetben, ha erre nem lehet számítani.

A kockázatot csökkentő tényezők:

157. A harmadik felek általi fizetések nem engedélyezettek.

158. Az alap csak kisbefektetők számára áll nyitva, a befektetéseket maximalizálják.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

159. Az ügyfél viselkedése szokatlan, például:

- a. A befektetés nélkülözi a nyilvánvaló stratégiát vagy gazdasági célt, vagy az ügyfél olyan befektetéseket hajt végre, amelyek nincsenek összhangban az ügyfél általános pénzügyi helyzetével, amennyiben azt az alapkezelő ismeri.
- b. Az ügyfél egyértelmű magyarázat nélkül azt kéri, hogy az eredeti befektetés után rövid időn belül vagy a kifizetés napja előtt visszaválthassa befektetését, különösen abban az esetben, ha ez pénzügyi veszteséget vagy magas ügyleti díjakat eredményez.
- c. Az ügyfél rövid időn belül, nyilvánvaló stratégia vagy gazdasági magyarázat nélkül befektetési jegyek ismételt megvásárlását és eladását kéri.
- d. Az ügyfél gyakran több pénzeszközt utal át, mint amennyi a befektetéshez szükséges, és a többletösszegek visszatérítését kéri.
- e. Az ügyfél előzetes értesítés nélkül több számlát használ, különösen abban az esetben, ha e számlák vezetése több ország területén vagy magasabb ML/TF kockázatot jelentő országok területén történik.
- f. Az ügyfél oly módon kívánja strukturálni a kapcsolatot, hogy több felet, például részvényesi meghatalmazottakkal rendelkező társaságokat vesz igénybe különböző országok területén, különösen abban az esetben, ha ezek az országok magasabb ML/TF kockázatot jelentenek.
- g. Az ügyfél hirtelen, magyarázat nélkül megváltoztatja a kifizetés helyét, például megváltoztatja a tartózkodási helye szerinti országot.
- h. Az ügyfél és a tényleges tulajdonos más ország területén található, és az országok legalább egyike jelen ajánlás III. fejezetében meghatározottak szerint magasabb ML/TF kockázatot jelent.
- i. A tényleges tulajdonos pénzeszközei magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén keletkeztek, különösen abban az esetben, ha az ország területén magasabb a pénzmosáshoz és terrorizmusfinanszírozáshoz kapcsolódó alaphűncselekmények szintje.

A kockázatot csökkentő tényezők:

160. Az ügyfél olyan intézményi befektető, amelynek a jogállását EGT-országbeli kormányzati ügynökség ellenőrizte, például kormányzat által jóváhagyott nyugdíjrendszer.

161. Az ügyfél EGT-országbeli vagy olyan harmadik országbeli befektetési alapkezelési tevékenységet végző intézmény, amelyben az AML/CFT követelmények nem kevésbé szigorúak, mint a Pmt. előírásai.

Az értékesítési csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

162. Olyan nem egyértelmű vagy összetett értékesítési csatornák, amelyek korlátozzák az alapkezelő azon lehetőségét, hogy átlássa az üzleti kapcsolatait és a tranzakciók monitoringját, például az alap számos alforgalmazót vesz igénybe harmadik országokban végzett forgalmazáshoz.

163. A forgalmazó a jelen ajánlás általános részében meghatározott magas ML/TF kockázatot jelentő ország területén található.

A kockázatot csökkentő tényezők:

164. Az alap csak az alacsony kockázatot jelentő befektetők valamely megjelölt típusát fogadja el, így például a megbízóként befektető befektetési alapkezelési tevékenységet végző intézményeket (például az életbiztosítókat) vagy a vállalati nyugdíjrendszereket.

165. Az alap csak EGT-országbeli vagy olyan harmadik országbeli befektetési alapkezelési tevékenységet végző intézmény, például pénzforgalmi közvetítő közreműködésével vásárolható meg és vásárolható vissza, amelyben az AML/CFT követelmények nem kevésbé szigorúak, mint a Pmt. előírásai.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

166. A befektetők pénze magasabb ML/TF kockázatot jelentő országok területén keletkezett - különösen azokban, ahol a pénzmosáshoz kapcsolódó alpbűncselekmények szintje magasabb.

167. Az alap magasabb korrupciós kockázatot jelentő ágazatokban (például a bányászatban vagy a fegyverkereskedelemben) hajt végre befektetéseket olyan országok területén, amelyekben hiteles források szerint jelentős a korrupció vagy a pénzmosással és a terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos egyéb alpbűncselekmények szintje.

A fizetés-kezdemenyyezési szolgáltatást és a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatókra vonatkozó kockázati tényezők

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

168. A fizetés-kezdemenyyezési szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében az ügyfél különböző fizetési számlákról utal át olyan pénzeszközöket ugyanazon kedvezményezett részére, amelyek együtt – egyértelmű gazdasági vagy jogszerű magyarázat nélkül – nagy összeget tesznek ki, vagy a fizetés-kezdemenyyezési szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak alapos oka van azt feltételezni, hogy az ügyfél a monitoringra vonatkozó konkrét küszöbértékeket próbál kikerülni;

169. Számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében az ügyfél különböző fizetési számlákról utal át olyan pénzeszközöket ugyanazon kedvezményezett részére, vagy ugyanazon fizető féltől különböző fizetési számlákról kap olyan pénzeszközöket, amelyek együtt – egyértelmű gazdasági vagy jogszerű magyarázat nélkül – nagy összeget tesznek ki, vagy a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak alapos oka van azt feltételezni, hogy az ügyfél a monitoringra vonatkozó konkrét küszöbértékeket próbál kikerülni.

A forgalmazási csatornához kapcsolódó kockázati tényezők

170. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha az ML/TF kockázatok értékelésekor a fizetés-kezdemenyyezési szolgáltatást és a számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltató figyelembe veszi az európai felügyeleti hatóságoknak az innovatív megoldások ügyfél-átvilágítási eljárás keretében történő alkalmazásáról szóló véleményét¹⁰ (JC 2017 81).

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

171. Az ML/TF kockázatok értékelésekor a fizetés-kezdemenyyezési szolgáltatást és a számlainformációs

¹⁰https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/930583/Opinion%20on%20the%20use%20of%20innovative%20solutions%20by%20credit%20and%20financial%20institutions%20%28JC-2017-81%29.pdf

szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak legalább a következő, a kockázatot esetlegesen növelő tényezőket javasolt figyelembe vennie, különösen akkor, ha az ügyfél több, különböző számlavezető pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett számlát használ a fizetések teljesítéséhez:

- a. Fizetés-kezdeménnyezési szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében az ügyfél magasabb ML/TF kockázatot jelentő országba, stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országba vagy olyan személy részére kezdeményez fizetést, akiről közismert, hogy ilyen országokkal áll kapcsolatban.
- b. Számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében az ügyfél magasabb ML/TF kockázatot jelentő országokból, stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országból vagy olyan személytől kap pénzeszközöket, akiről közismert, hogy ilyen országokkal áll kapcsolatban, illetve az ügyfél magasabb ML/TF kockázatot jelentő országba, stratégiai hiányosságokkal rendelkező, kiemelt kockázatot jelentő harmadik országba vagy olyan személynek küld pénzeszközöket, akiről közismert, hogy ilyen országokkal áll kapcsolatban, vagy az ügyfél egynél több országban több személy nevére szóló fizetési számlákat kapcsol össze.

A kockázatot csökkentő tényezők:

172. Fizetés-kezdeménnyezési szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében az ügyfél EGT-tagországba vagy olyan harmadik országba kezdeményez fizetési műveletet, amely a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem tekintetében a Pmt.-ben előírtaknál nem kevésbé szigorú követelményeket alkalmaz.
173. Számlainformációs szolgáltatást nyújtó szolgáltató esetében az ügyfél fizetési számláit valamely EGT-tagországban vezetik.

Pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatókra vonatkozó kockázati tényezők

Termékekhez, szolgáltatásokhoz és ügyletekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

174. Az ügylet abszolút értelemben vagy az ügyfél gazdasági profiljához viszonyítva szokatlanul nagy;
175. Az ügyletnek nincs látható gazdasági vagy pénzügyi célja.

A kockázatot csökkentő tényezők:

176. Az átváltott összeg alacsony. A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak figyelembe kell vennie, hogy az alacsony összegek önmagukban nem elegendőek az ML/TF kockázat kiiktatásához.

Ügyfélkockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

177. Az ügyfél viselkedése:
- a. az ügyfél ügyletei éppen csak az alkalmazandó ügyfél-átvilágítási küszöbérték alatt maradnak, különösen, ha ezek az ügyletek gyakoriak vagy rövid időn belül kerül sor rájuk;
 - b. az ügyfél nem tud vagy nem fog információt szolgáltatni a pénzeszközök eredetéről;

- c. az ügyfél nagy összegű, nem konvertibilis vagy nem gyakran használt valuta átváltását kéri;
- d. az ügyfél nagy mennyiségű adott pénznemű, kis címletű bankjegyet vált át más pénznemű, nagyobb címletű bankjegyekre; vagy fordítva;
- e. az ügyfél viselkedésének nincs nyilvánvaló gazdasági indoka;
- f. az ügyfél ugyanazon a napon ugyanazon pénzváltási tevékenységet végző szolgáltató több telephelyét keresi fel (amennyiben a pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak tudomása van erről);
- g. az ügyfél az azonosítási küszöbértékről érdeklődik és/vagy megtagadja a véletlenszerű, vagy rutinkérdésekre való válaszadást;
- h. az ügyfél egy adott külföldi pénznemben meglévő pénzeszközöket másik külföldi pénznemre váltja át;
- i. nagy összegek átváltása vagy gyakori átváltások, amelyek nem kapcsolódnak az ügyfél üzleti tevékenységéhez;
- j. az ügyfél által eladott valuta nincs összhangban az állampolgársága vagy a lakóhelye szerinti országgal;
- k. az ügyfél saját helyéhez képest szokatlan helyről vásárol valutát, logikus magyarázat nélkül;
- l. az ügyfél olyan valutát vásárol, amely nem felel meg az ügyfél célországára vonatkozó ismereteknek;
- m. az ügyfél nagy összegben vásárol vagy ad el olyan országból származó valutát, amelyet a pénzmosáshoz vagy a terrorista tevékenységhez kapcsolódó alpbűncselekmények jelentős szintje jellemez.

178. Az ügyfél üzleti tevékenysége:

az ügyfél üzleti tevékenységéhez magasabb pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat társul (például kaszinók, nemesfémek és drágakövek vásárlása/értékesítése, hulladékkereskedő tevékenység végzése).

A forgalmazási csatornákhöz kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

179. A szolgáltatás nyújtása teljes mértékben online történik, megfelelő biztosítékok nélkül.

180. A szolgáltatások nyújtása közvetítői hálózaton keresztül történik.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

181. A valutaváltási szolgáltatást nyújtó vállalkozás magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén található.

Vállalatfinanszírozásra vonatkozó kockázati tényezők

Az ügyfelekhez és a kedvezményezettekhez kapcsolódó kockázati tényezők

A kockázatot növelő tényezők:

182. Az ügyfél tulajdonlása nem átlátható nyilvánvaló kereskedelmi vagy jogszerű magyarázat nélkül. Például, ha a tulajdonjogot vagy az irányítást más entitások, például bizalmi vagyongazdálkodók vagy a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény 5. § (1) bekezdésének 86a. pontjában meghatározott, értékpapírosítási különleges célú gazdasági egység gyakorolja.
183. A vállalati struktúrák vagy az ügyletek összetettek, például hosszú holdinglánc fedőcégek használatával, vagy az átláthatóság hiánya, és úgy tűnik, hogy ennek nincs észszerű üzleti célja.
184. Nincs bizonyíték arra, hogy az ügyfél megbízást vagy a megfelelő vezető tisztségviselőktől jóváhagyás kapott a szerződés megkötésére.
185. Kevés független eszköz áll rendelkezésre az ügyfél kilétének ellenőrzésére.
186. Kötelességsegítés, például befektetési csalás vagy bennfentes kereskedelem gyanúja áll fenn.

A kockázatot csökkentő tényezők:

187. Az ügyfél:

- a. alacsony szintű korrupcióval érintett országból származó helyi önkormányzati (vagy annak megfelelő szerv) vagy állami tulajdonú vállalat vagy fizetés-kezdemenyvezési szolgáltatást és a számlainformációs szolgáltatást nyújtó intézmény; vagy
- b. az AML/CFT elleni küzdelmet célzó hatékony rendszerrel rendelkező országból származó hitelintézet vagy pénzügyi szolgáltató, és az AML/CFT elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeinek való megfelelés tekintetében felügyelet alá tartozik.

Országkockázati vagy földrajzi kockázati tényezők

188. A kockázatot növelő tényező, ha az ügyfél vagy tényleges tulajdonosa magasabb ML/TF kockázatot jelentő ország területén telepedett le vagy ilyen országgal áll kapcsolatban. A pénzváltási tevékenységet végző szolgáltatónak különös figyelmet szükséges fordítani a nagymértékű korrupcióval érintett országokra.